

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2018-2019) – Nr. 2-E
4 december 2018 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Lieve Maes, Sonja Claes en Rob Beenders
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2019

over de beleidsbrief
Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie
2018-2019

en over de beleidsbrief
Sociale Economie
2018-2019

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Grete Remen, Axel Ronse, Sabine Vermeulen;
Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Peter Van Rompuy;
Emmily Talpe, Daniëlle Vanwesenbeeck;
Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;
Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Annick De Ridder, Lieve Maes, Lorin Parys, Miranda Van Eetvelde, Peter Wouters;
Jenne De Potter, Martine Fournier, Kathleen Helsen, Koen Van den Heuvel;
Franc Bogovic, Willem-Frederik Schiltz;
Rob Beenders, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

- 15** (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2-A t.e.m. 2-D: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 14** (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12-A** (2017-2018) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
 - Nr. 2: Verslag
- 13** (2018-2019) – Nr. 1: Algemene toelichting
 - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 16** (2018-2019) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2018-2019) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 1727** (2018-2019) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 1737** (2018-2019) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

A.	DEEL WERK EN ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE	5
I.	Toelichting	5
1.	Beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie.....	5
1.1.	Inleiding en omgevingsanalyse	5
1.2.	Strategische en operationele doelstellingen	6
1.2.1.	Investeren in wendbare werknemers en onderne- mingen	6
1.2.2.	Investeren in een excellente kennisbasis	9
1.2.3.	Investeren in een vereenvoudigde dienstverlening op maat.....	10
1.2.4.	Investeren in ruimte en infrastructuur om te on- dernemen	10
1.2.5.	Waken over de concurrentiekracht van onderne- mingen	11
1.2.6.	Investeren in Europese, internationale en inter- regionale netwerken	11
1.2.7.	Activeren van talenten	11
1.2.8.	Activeren van ondernemingspotentieel en ambiti- eus ondernemerschap.....	13
1.2.9.	Activeren van het innovatiepotentieel bij kmo's en grote ondernemingen	14
1.2.10.	Innovatieve overheidsopdrachten	14
1.2.11.	Ontginnen van buitenlands tewerkstellingspoten- tieel	14
2.	Begroting 2019.....	15
2.1.	Werk.....	15
2.2.	Economie, Wetenschap en Innovatie	16
II.	Bespreking	18
1.	Tussenkomen van de leden	18
1.1.	Werk.....	18
1.1.1.	Tussenkomen van de N-VA-fractie	18
1.1.2.	Tussenkomen van de CD&V-fractie	20
1.1.3.	Tussenkomen van de Groenfractie	22
1.1.4.	Tussenkomen van de sp.a-fractie	22
1.1.5.	Tussenkomen van de Open Vld-fractie.....	26
1.2.	Economie, Wetenschap en Innovatie	28
1.2.1.	Tussenkomen van de N-VA-fractie	28
1.2.2.	Tussenkomen van de CD&V-fractie	29
1.2.3.	Tussenkomen van de Groenfractie	30
1.2.4.	Tussenkomen van de Open Vld-fractie.....	30
2.	Antwoord van de minister	31
2.1.	Werk.....	32
2.2.	Economie, Wetenschap en Innovatie.....	37
III.	Indicatieve stemming	40

B. DEEL SOCIALE ECONOMIE.....	40
I. Toelichting	40
II. Bespreking.....	40
1. Tussenkomensten van de leden.....	40
1.1. Tussenkomenst van de N-VA-fractie.....	40
1.2. Tussenkomenst van de sp.a-fractie.....	41
1.3. Tussenkomenst van de CD&V-fractie.....	43
1.4. Tussenkomenst van de Open Vld-fractie	44
2. Antwoord van de minister	45
3. Replieken.....	51
III. Indicatieve stemming	52
Gebuurkte afkortingen	53
Bijlage 1: Antwoorben van minister Philippe Muylters op de vragen over Werk.....	55
1. Vragen van Emmily Talpe.....	55
2. Vraag van Yasmine Kherbache.....	61
3. Vragen van Bart Van Malderen.....	61
Bijlage 2: Antwoorben van minister Philippe Muylters op de vragen van Daniëlle Vanwesenbeeck over Economie, Wetenschap en Innovatie	65
Bijlage 3: Presentatie begroting Werk en Economie, Wetenschap en Innovatie: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid behandelde het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 op 8 en 22 november 2018.

De beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1727/1) en de beleidsbrief Sociale Economie (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1737/1) werden samen behandeld met de begroting 2019.

Lieve Maes brengt verslag uit over het deel Werk en Economie, Wetenschap en Innovatie. Sonja Claes en Rob Beenders brengen verslag uit over het deel Sociale Economie.

De begroting werd samen behandeld met de aan de commissie toegewezen hoofdstukken van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1746/4.

De bij de toelichting van de begroting door minister Philippe Muyters getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

De commissieleden werd gevraagd om begrotingstechnische vragen zoveel mogelijk schriftelijk in te dienen voor de aanvang van de bespreking. De schriftelijke antwoorden van minister Philippe Muyters op de vragen over Werk en over Economie, Wetenschap en Innovatie zijn als bijlage bij dit verslag opgenomen.

A. DEEL WERK EN ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE

I. Toelichting

1. Beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie

1.1. Inleiding en omgevingsanalyse

Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, geeft toelichting bij de beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie 2018-2019. De centrale ambitie is en blijft "duidelijke keuzes maken voor de economie van de toekomst, met eenvoudige structuren en instrumenten en met mensen met de juiste competenties". De economie van de toekomst zal steeds meer digitaal zijn. De afgelopen jaren werden vanuit een ondernemingsgerichte aanpak duidelijke keuzes gemaakt en de minister wil voortgaan op deze ingeslagen weg.

De minister gaat in de beleidsbrief kort in op de conjunctuur en de structurele indicatoren. In 2017 bedroeg de reële groei van het Vlaamse bbp 1,9 procent. De vooruitzichten voor het Vlaamse Gewest voor 2018 tot 2023 zijn een stuk hoger dan die van de twee andere gewesten.

De investeringen in onderzoek en ontwikkeling zitten in de lift. Uit de recentste beschikbare cijfers, die dateren van 2016, blijkt dat Vlaanderen 2,70 procent van het bbp aan O&O besteedde, het hoogste cijfer ooit. Met de bijkomende middelen die in de begrotingsopmaak 2019 worden uitgetrokken, zou het overheidsaandeel toenemen tot 0,89 procent in 2019, goed op weg naar de 1 procentdoelstelling die tegen 2020 zou moeten worden gehaald.

Het aantal werkenden is op één jaar tijd met 40.000 personen toegenomen. De werkzaamheidsgraad bereikte in het tweede kwartaal 2018 met 73,8 procent het hoogste niveau ooit.

Het aantal niet-werkende werkzoekenden in Vlaanderen zakte in 2018 voor het eerst sinds het uitbreken van de financieel-economische crisis onder de 200.000. De werkloosheid daalt bovendien bij alle categorieën. In oktober 2018 bedroeg de daling nog 8,2 procent.

Daartegenover staat dat de krapte op de arbeidsmarkt zich steeds meer doet voelen. In juli 2018 telde de VDAB 52.557 openstaande vacatures. Het aandeel vacatures ten aanzien van het totaal aantal jobs is nergens in Europa hoger dan in Vlaanderen.

De minister verwijst tot slot naar de spinnenwebgrafiek op pagina 9 van de beleidsbrief, die voor een aantal indicatoren Vlaanderen vergelijkt met het Europese gemiddelde. Er zijn twee parameters waarop Vlaanderen slechter scoort dan het Europese gemiddelde. Een eerste is de deelname aan permanente vorming. De minister verwijst in dit verband naar het zogenaamde Guldensporenakkoord over de hervorming en modernisering van de Vlaamse opleidingsinstrumenten, dat tot een aanpassing van de wetgeving heeft geleid. Een andere indicator waarop Vlaanderen iets minder goed scoort, is de werkzaamheidsgraad van 55-plussers. Op die groep wordt in de dienstverlening van de VDAB en in het doelgroepenbeleid extra ingezet.

1.2. Strategische en operationele doelstellingen

Zoals aangegeven in de beleidsnota, wil de minister tussen Werk en Economie, Wetenschap en Innovatie een brug bouwen die berust op twee solide pijlers: investeren om potentieel te creëren en activeren om potentieel te ontsluiten. In zijn verdere toelichting zal hij vooral ingaan op wat nieuw is ten opzichte van het lopende beleid.

1.2.1. Investeren in wendbare werknemers en ondernemingen

Focus op probleemoplossende en zelflerende vaardigheden in de initiële loopbaan

Het actieplan 'Ondernemend onderwijs' wordt uitgerold in samenwerking met de minister van Onderwijs. De acties zijn gericht op het verbeteren van de loopbaankansen richting ondernemerschap van doctoraatsstudenten en postdocs. De uitrol zal dit werkjaar starten.

Investeren in competenties

Samen met de Vlaamse minister van Onderwijs werkte minister Muyters ook een vernieuwde STEM-aanpak uit. De ambitie is om een STEM-academie tot in elke gemeente te brengen. Daarnaast blijft hij inzetten op het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschappen en technologische innovatie en dat via Citizen Science-projecten en initiatieven zoals de Dag van de Wetenschap en de Vlaamse Wetenschapsagenda.

De afgelopen periode zette de minister samen met zijn collega bevoegd voor Onderwijs het stelsel duaal leren op de kaart. Na de proefprojecten wordt duaal leren vanaf 1 september 2019 breed uitgerold.

De VDAB continueert zijn preventieve en remediërende acties en de bestaande samenwerking om vroegtijdige schooluitval te verlagen en het aantal NEET-jongeren te beperken, onder meer door het koppelen van databanken.

De samenwerking met de centra voor volwassenenonderwijs rond digitale geletterdheid wordt verder uitgebouwd.

De ondernemerscompetenties worden verder versterkt en er wordt ingezet op innovatie van ondernemersvorming. Het agentschap Syntra Vlaanderen staat in voor de regie bij de verdere uitrol van de verschillende acties en projecten. Hiertoe wordt ook de samenwerking met VLAIO op de verschillende domeinen gecontinueerd.

De toegang tot ondernemerschap en tot het beroep wordt vereenvoudigd. De opheffing van de elf bouwgerelateerde beroepsbekwaamheden zal ingaan op 1 januari 2019. Daarnaast trad het decreet tot opheffing van de wettelijke verplichting omtrent de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer in werking op 1 september 2018. Als alternatief werkte VLAIO in overleg met de betrokken stakeholders een dynamisch actieplan inzake ondernemersvaardigheden uit. Dat moet ervoor zorgen dat ondernemers voldoende competenties kunnen opbouwen en die kunnen onderhouden.

Om zo veel mogelijk werkzoekenden toe te leiden naar de openstaande vacatures, stelde de VDAB op vraag van de minister een Versnellingsplan op, gericht op een snelle (her)screening en doorverwijzing van alle langdurig werkzoekenden. Verder is het nieuwe systeem voor werkplekklaren gestart op 1 september 2018.

Het komende werkjaar blijft de verdere uitvoering van het akkoord rond vorming en opleiding een prioriteit.

De minister zet ook verder in op het beleid inzake elders verworven competenties. Het komende werkingsjaar zullen de ontwerpen van decreet betreffende EVC en het kwaliteitskader voor beroepskwalificerende trajecten verder worden gefinaliseerd en ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

Investeren in de randvoorwaarden voor innovatiegedreven ondernemerschap

Er wordt verder geïnvesteerd in kennisopbouw en innovatie. Het bestaande steun-instrumentarium voor onderzoek en ontwikkeling voor bedrijven werd verder vereenvoudigd. De mogelijkheid tot verlenging van het steuntraject, in een directe koppeling met een O&O&I-traject, werd opgenomen in de ontwikkelingsprojecten. Daarnaast wordt met de bijkomende middelen voor 2019 onder meer in een ruime opstap voorzien voor de Baekeland- en innovatiemandaten, FWO-projecten, het Bijzondere Onderzoeksfonds en het Industriële Onderzoeksfonds.

Wat betreft de toegang tot investeringsmiddelen kan de minister melden dat de PMV de voorbije periode bijzondere aandacht besteedde aan het ondersteunen van Vlaamse scale-ups. Een gestabiliseerd Vlaams Energiebedrijf werd uitgekanteld en er werd beslist een vervroegde liquidatie van Arkimedes aan de aandeelhouders voor te leggen. De Limburgse Reconversiemaatschappij is haar inspanningsverbintenis met Vlaanderen nagekomen. Aan de vastgoedzijde springt de bouw van de Corda Campus in het oog. Er wordt verder ingezet op de uitbouw van de mijnsites en een vijftal impactvolle klimaatprojecten.

Er is een programmatorische aanpak voor slimme specialisaties en clusterpacten. De transitie naar Industrie 4.0 is een van de zeven kerntransities waarop de Vlaamse Regering proactief inzet. Het actieprogramma zoals medio 2017 beschreven in de startnota, wordt verder uitgerold. Daarin is er extra aandacht voor communicatie.

In 2018 zijn twee nieuwe speerpuntclusters van start gegaan, meer bepaald Flanders Food en de Blauwe Cluster. De clusters worden ook aangespoord om verder te internationaliseren en uitgedaagd om zogenaamde 'moonshots' te definiëren. Dat zijn fundamentele oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen, die de werkingstermijn van de clusterprogramma's overstijgen. In de budgettaire opstap worden middelen uitgetrokken ter financiering van deze moonshots. Begin

juni 2018 werden eveneens zes bijkomende innovatieve bedrijfsnetwerken geselecteerd.

Om in te zetten op slimme specialisatie en te aligneren met de Europese prioriteiten werden vier nieuwe beleidsagenda's geïdentificeerd waarop vanaf 2018 op een gecoördineerde wijze zal worden ingezet. Het gaat om artificiële intelligentie, cybersecurity, virtual en augmented reality en gepersonaliseerde geneeskunde. Voor deze domeinen werden telkens benchmarkstudies met andere landen uitgevoerd om de sterktes in Vlaanderen te identificeren.

Naast de clusters spelen ook de sectoren een belangrijke rol in het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. De nieuwe generatie convenanten zijn onderhandeld. De inzet op duaal leren, de aandacht voor competenties van de toekomst en het tegengaan van discriminatie werden als verplichte thema's in de convenanten opgenomen. Daarnaast maakt de minister werk van de evaluatie van de diverse hervormingen en maatregelen.

Er werd verder gewerkt aan een uniform kwaliteitskader voor dienstverleners in het beleidsveld Werk. Het komende jaar zal de minister het aangekondigde Kwaliteitsdecreet WSE en zijn uitvoeringsbesluit vormgeven.

Nieuwe loopbaanwendingen mogelijk maken

Investeren in wendbare werknemers betekent ook nieuwe loopbaanwendingen mogelijk maken. Een aantal bevoegdheden inzake outplacement werden met de zesde staatshervorming aan Vlaanderen overgedragen. De outplacementcheques worden vervangen door een recht op outplacement via het Sociaal Interventiefonds, met daaraan gekoppeld een boete voor de werkgever die zijn verplichtingen niet nakomt. Ook de terugbetaling van de outplacementkosten bij herstructureringen is hervormd, de nieuwe regeling zal ingaan op 1 januari 2019.

De transitiepremie voor niet-werkende werkzoekende 45-plussers die, na het volgen van een prestarterstraject, de stap naar ondernemerschap zetten, wordt sinds 15 maart 2018 toegekend.

Loopbaanbegeleiding blijft voor de Vlaamse Regering een zeer belangrijk arbeidsmarktinstrument. Het afgelopen jaar werd de definitie van loopbaanbegeleiding scherper gesteld.

Werkbare jobs en een goede combinatie van werk en privéleven

De minister zal blijven inzetten op werkbaarheid in al zijn facetten. Een belangrijk instrument daartoe zijn de dienstencheques. Het aandeel elektronische cheques bedraagt nu bijna 60 procent. Er werd een richtlijn gepubliceerd ter verduidelijking van de regelgeving voor ondernemingen die een strijkatelier uitbaten, een onderwerp dat herhaaldelijk in de commissie ter sprake kwam.

Wegens de verwevenheid tussen het talentbeleid en het beleid inzake werkbaar werk werd het thema werkbaarheid opgenomen in 'Focus op talent'.

De Vlaamse Regering streeft in overleg met de sociale partners naar een akkoord over een gezamenlijk actieplan inzake werkbaar werk.

Inzake het Vlaams zorgkrediet werd het afgelopen jaar sterk ingezet op de verbetering van de dienstverlening via de uitbouw van een onlineaanvraagstelsel en digitalisering van de processen.

1.2.2. Investeren in een excellente kennisbasis

Kwalitatieve invulling van de 3 procentnorm

De minister blijft streven naar een kwalitatieve invulling van de 3 procentdoelstelling voor de O&O-intensiteit. De Vlaamse Regering stelt in de begroting 2019 een opstap in O&O-middelen van 280 miljoen euro voor.

Het streven naar een excellente kennisbasis gebeurt enerzijds via onderzoek aan de universiteiten. Diverse instrumenten voor het financieren van fundamenteel en strategisch basisonderzoek aan de universiteiten en praktijkgericht onderzoek aan hogescholen kregen een budgetverhoging, zodat de slaagkansen verhoogden. Bij het FWO werd een grondige hervorming van de evaluatieprocedures doorgevoerd. Het verder internationaliseren van het Vlaamse onderzoek blijft in 2018-2019 een aandachtspunt, evenals het aanwakkeren van de dialoog tussen wetenschappers en burgers.

Anderzijds wil de minister de slagkracht en impact van de strategische onderzoekscentra verhogen. Op zijn voorstel besliste de Vlaamse Regering tot de oprichting van een Flanders Future Techfund.

In 2018 werd een convenant afgesloten met Alamire Foundation vzw voor de periode 2018-2023. Alamire is het internationaal centrum voor de studie van de muziek in de Lage Landen. Met de RVO Society werd een nieuw convenant voor vijf jaar afgesloten. Momenteel lopen ook de onderhandelingen over nieuwe convenanten met ECOOM, VITO, FTI en de expertisecellen bij de universitaire associaties. In 2019 staan de evaluaties van de Vlerick Business School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde op de planning. Die moeten resulteren in nieuwe convenanten.

Investeren in state-of-the-artonderzoeksinfrastructuur

In 2017 werd een nieuw reglementair kader uitgewerkt voor Vlaamse deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuur. De eerste oproep tot voorstellen werd in het voorjaar van 2018 gelanceerd en zal eind 2018 resulteren in het toekennen van financiering en deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren.

De Vlaamse universiteiten bouwden daarnaast hun Tier-2-capaciteit verder uit. Naast onderzoekers verbonden aan de Vlaamse publieke kennisinstellingen kunnen ook bedrijven van deze rekeninfrastructuur gebruikmaken. De Industrial Board van het Vlaams Supercomputer Centrum ontwikkelde initiatieven om voor bedrijven de voordelen van een samenwerking met het VSC duidelijk te maken: een professionele ondersteuning en waar nodig opleidingen op maat. Het VSC is internationaal ingebed door de deelname aan PRACE.

Een beleid voor open data en open acces

Het beleidsdomein EWI stimuleert open data en open acces daarvan. De Vlaamse overheid wil daarmee inspelen op de toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot de European Open Science Cloud. In 2019 komt de minister met een actieplan om open onderzoekdata en de publicatie ervan in Vlaanderen een duw in de rug te geven. In 2018 werd het FRIS Open Data platform gelanceerd samen met het Onderzoeksportaal, dat deze data op een gebruiksvriendelijke manier toont. In het komende beleidsjaar zal worden ingezet op een verdere verruiming van de inhoud en het versterkt gebruik van de FRIS Open Data.

1.2.3. Investeren in een vereenvoudigde dienstverlening op maat

Een geïntegreerd aanspreekpunt voor de ondernemer

De Vlaamse Regering blijft investeren in een vereenvoudigde dienstverlening op maat door middel van een geïntegreerd aanspreekpunt voor de ondernemer. De minister verwijst naar een recente vraag om uitleg in de commissie over de uitrol van het digitale loket voor ondernemers (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2018-19, nr. C26).

In 2018 lanceerde VLAIO een nieuwe, klantgerichte aanpak, die niet langer vertrekt vanuit het eigen aanbod maar van de noden en plannen van de ondernemer. In het komende werkjaar zal VLAIO ook starten met de uitbouw van een meer datage-dreven dienstverleningsmodel.

Doelmatige instrumenten op maat van de specifieke behoeften van werkzoekenden, werknemers en ondernemingen

De verschillende VLAIO-steuninstrumenten worden op elkaar afgestemd op het vlak van begrippenkader, procedures en de informatievragen aan de ondernemers.

Daarnaast paste de Vlaamse Regering de richtlijn rond dual use en onderzoeksprojecten met een militaire affiniteit aan. De samenstelling van het Ethisch en Strategisch Adviescomité zal zo spoedig mogelijk aan het parlement worden meegedeeld, zodat de eerste projecten volgens de nieuwe richtlijn kunnen worden behandeld.

1.2.4. Investeren in ruimte en infrastructuur om te ondernemen

Een kader voor de digitale economie van de toekomst

De minister onderschrijft de ambitie van Vlaanderen om tot de digitale koplopers te behoren. Na lange en intense onderhandelingen werd zowel met Telenet als Proximus een belangrijk memorandum van overeenstemming afgesloten. Daarin engageren deze telecomaانبieders zich om hun infrastructuur open te stellen voor derden en ook te blijven investeren in capaciteit, dekkingsgraad en snelheid.

De beleidsagenda rond artificiële intelligentie en cybersecurity wordt verder uitgevoerd en daarvoor zal ook een deel van de bijkomende middelen voor onderzoek en innovatie worden ingezet.

Samen met de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken zal minister Muyters de data van de Vlaamse overheid klaarmaken om het terrein voor te bereiden op de komst van zelfrijdende voertuigen.

De voorstellen die de sociale partners formuleerden om maximaal in te spelen op de kansen en uitdagingen van de digitalisering voor de economie en de arbeidsmarkt liggen in lijn met het beleid dat Vlaanderen uitvoert.

Bijkomende bedrijfshuisvestingsmogelijkheden

Via biZlocator wil VLAIO de informatie over de diverse bedrijfshuisvestingsmogelijkheden zo goed mogelijk ontsluiten. In samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden werd ook gestart met projecten die verweven bedrijfshuisvestingslocaties helpen creëren in de centrumsteden.

Verder is in 2018 een grote stap gezet in de reconversie van de vroegere Ford-terreinen.

Detailhandels- en handelsvestigingsbeleid

Op 1 augustus 2018 werd het vereenvoudigde vergunningstelsel van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid van kracht.

Om detailhandelaars te ondersteunen bij de digitale transformatie werd in april 2018 de tweede fase van het project 'Het Internet. Ook uw zaak!' opgestart.

Met de lopende oproep 'Aankoop handelspanden' worden de steden en gemeenten gestimuleerd om een actief beleid op het gebied van kernversterking te ontwikkelen.

1.2.5. Waken over de concurrentiekracht van ondernemingen

Met de maatregel inzake compensatie van de indirecte emissiekosten worden ondernemingen met een hoog elektriciteitsverbruik die zijn blootgesteld aan internationale concurrentie gecompenseerd voor de indirecte CO₂-kosten die hen worden doorgerekend door de elektriciteitsleveranciers. Deze compensaties worden gefinancierd met middelen uit het Klimaatfonds.

1.2.6. Investeren in Europese, internationale en interregionale netwerken

De Vlaamse Regering blijft investeren in Europese, internationale en interregionale netwerken. Ze zal de kansen op ontwikkeling en investeringen die via EFRO/Interreg, ESF en andere Europese subsidie-instrumenten aan Vlaanderen worden geboden, maximaal benutten.

Vanaf 1 juli 2018 neemt de minister het Belgische woordvoerderschap waar voor het deel onderzoek van de Raad Concurrentievermogen. Interessant is dat dit samenvalt met de Europese onderhandelingen over Horizon Europe.

Ook in het kader van Vanguard worden de activiteiten van beleidsbeïnvloeding geïntensifieerd met het oog op de komende onderhandelingen van de nieuwe Europese meerjarenbegroting.

De Europese Commissie publiceerde in juni 2018 een voorstel voor een nieuw programma voor een Digitaal Europa en de minister zal dit uiteraard verder opvolgen. Daarnaast komen er ook Commissievoorstellen rond het digitale luik van de Connecting Europe Facility, het Europees Ruimtevaartprogramma en het Europees Defensiefonds en die zullen de nodige aandacht krijgen.

Een belangrijk project van het afgelopen jaar was het ontwikkelen van een Vlaamse skillsstrategie in samenwerking met de OESO en de Vlaamse minister van Onderwijs.

1.2.7. Activeren van talenten

Een tweede pijler van het beleid, naast het investeren om potentieel te creëren, is het activeren om potentieel te ontsluiten. De minister geeft ook voor deze pijler de stand van zaken.

Een vereenvoudigd en doelmatig doelgroepenbeleid

Vanaf 1 januari 2019 wordt het doelgroepenbeleid versterkt. De concrete maatregelen werden al eerder in de commissie besproken.

Doorstroomgerichte werkervaringstrajecten

Na de maatregel inzake tijdelijke werkervaring in 2017 ging in 2018 de nieuwe regelgeving wijkwerken van start. Beide maatregelen worden verder uitgerold en opgevolgd.

Daarnaast werd de aanvraagprocedure voor de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden de voorbije maanden geoptimaliseerd.

Realiseren van een aanbod op maat voor alle jonge werkzoekenden

In de tweede helft van 2017 werd een evaluatie gemaakt van het Jeugdwerkplan. Van de 60.992 jongeren die zich bij de VDAB inschreven, ontving 92 procent een aanbod en is 57 procent aan de slag. De aanpak van de NEET-jongeren wordt gecontinueerd en verder verfijnd.

Uitbreiden van de activeringsaanpak voor werkzoekenden tot 65 jaar

In het nieuwe dienstverleningsmodel van de VDAB krijgen werkzoekenden ouder dan 55 jaar, net als andere werkzoekenden, vacatures op maat aangeboden. Daarmee heeft elke werkzoekende, ongeacht de leeftijd, recht op dezelfde dienstverlening.

Inzetten op een geïntegreerd taal- en werkbeleid

De principes en doelstellingen van het actieplan 'Integratie door werk' zijn ingebed in de reguliere werking van de VDAB. In 2018 zette de VDAB verder in op gecombineerde en geïntegreerde opleidingen waarbij talige en technische competenties in één traject worden aangeboden. Dat is volgens de minister een goede formule gebleken.

Ook via het zogenaamde Versnellingsplan en de sectorale werking tracht de VDAB de (taal)drempels zoveel mogelijk weg te werken.

Personen met een arbeidshandicap

Om de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidshandicap te verhogen, versterkte de minister de Vlaamse ondersteuningspremie voor werknemers en zelfstandigen. Met een tijdelijke VOP wil hij de doelgroep uitbreiden naar personen met een indicatie 'arbeidshandicap' die nog in behandeling of revalidatie zijn. De Vlaamse Regering gaf op 13 juli 2018 haar principiële goedkeuring aan dit voorstel.

De K-IBO voor kwetsbare groepen vervangt twee andere types van individuele beroepsopleidingen die zich op langdurig werkzoekenden (C-IBO) en personen met een arbeidshandicap (GIBO) richtten.

De zogenaamde bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen worden mogelijk gemaakt tijdens het werkplekleren en de begeleiding op de werkplek voor leerlingen in alternerend leren. Voor personen met een auditieve handicap die beroep wensen te doen op ondersteuning zal de mogelijkheid bestaan om tot 30 procent van de effectieve werktijd een tolk in te zetten.

Inactieven

Als onderdeel van de beleidsaanpak van de arbeidsmarktkrapte publiceerde het Steunpunt Werk een analyse van de beschikbare en potentiële arbeidsreserve in Vlaanderen. Deze analyse wordt verder uitgediept en er wordt bekeken of uit dat onderzoek blijkt dat bijkomende maatregelen nodig zijn.

Aandacht voor het snijvlak werk-welzijn

Het komende werkjaar zal de uitvoering van de werk- en zorgtrajecten op kruissnelheid worden gebracht. De samenwerking rond re-integratie van personen met een ZIV-uitkering zal verder worden versterkt.

Versterken en uitbreiden van het activeringsbeleid

De uitvoering van het actieplan 'Actief en consequent bemiddelen', het Versnellingsplan en het 'Pact tegen de arbeidsmarktkrapte' zal het komende werkingsjaar van nabij worden opgevolgd.

Begin oktober 2018 startte de VDAB met het nieuwe dienstverleningsmodel, waarvan de minister veel verwacht.

Verbetering van de matching van vraag en aanbod

De vernieuwing van de tool Competent moet tot een vlottere competentiegerichtte matching tussen vraag en aanbod leiden.

Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden.

Om gevolg te geven aan de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende sensibilisering, preventie en handhaving inzake discriminatie op de arbeidsmarkt van personen met een migratieachtergrond (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 415/5) zet de minister in op de sectorale benadering via de sectorconvenanten en op mystery calls in het kader van een breder beleid van zelfregulering in de dienstencheque-sector. Er heeft een sensibiliseringscampagne gelopen en binnen de mogelijkheden en bevoegdheden van het Vlaamse Gewest wordt toezicht uitgeoefend.

De lokale partnerschappen aanscherpen

De operationele uitwerking van het nieuwe dienstverleningsmodel van de VDAB zal bijzondere aandacht blijven vragen voor de samenwerking met lokale partners. De strategische en tactische samenwerkingsovereenkomsten met clusters van lokale besturen worden verder uitgerold.

Er is ook een evaluatie voorzien van het 'Versterkt streekbeleid'. Die moet in 2019 leiden tot beleidsconclusies voor een toekomstig streekbeleid, al dan niet gelieerd aan bovenlokaal werkgelegenheidsbeleid.

*1.2.8. Activeren van ondernemingspotentieel en ambitieus ondernemerschap**Trajecten voor werkzoekenden naar ondernemerschap*

'Maak werk van je zaak' wordt verlengd tot eind 2019. Samen met de VDAB, Syntra Vlaanderen, VLAIO en ESF Vlaanderen wil de minister de komende jaren de continuïteit van ondernemerstrajecten voor werkzoekende kandidaat-ondernemers verzekeren. Er werd bijkomend een specifiek aanbod voor vluchtelingen uitgewerkt.

Begeleidingsaanbod verschillende levensfasen van een onderneming

Het blijft belangrijk om in te zetten op een positieve beeldvorming en een groter draagvlak voor de ondernemerschapscultuur in Vlaanderen. De campagnes 'Ondernemers ondernemen voor iedereen' en 'Ondernemen doe je met falen en opstaan' liepen door in 2018, bijvoorbeeld met acties in een aantal centrumsteden en een

televisieprogramma op de televisiezender Vier. Ook het actieplan 'Ondernemend onderwijs' moet hiertoe bijdragen.

Met verschillende initiatieven wil de minister ook doorgroeiers ondersteunen. Met 'Buy from start-ups' wil hij startende bedrijven een duwtje in de rug geven via het aankoopbeleid van de overheid.

In elke levensfase van de onderneming is er nu een aanbod waarop een ondernemer beroep kan doen. De minister is tevreden dat daarvoor bekwame partners werden gevonden.

Duurzaam hr-beleid

De diverse sporen en acties gelanceerd binnen het focus-op-talentbeleid komen op kruissnelheid. Om de beoogde mindswitch te versterken en het ruimere publiek te bereiken, kan in 2019 worden vormgegeven aan een campagne rond Focus op talent.

1.2.9. Activeren van het innovatiepotentieel bij kmo's en grote ondernemingen

In 2018 keurde de Vlaamse Regering een nieuw besluit ter ondersteuning van organisaties voor activiteiten van Collectief Onderzoek en Ontwikkeling en Collectieve Kennisverspreiding goed. COOCK richt zich in hoofdzaak op vertaling en verspreiding van kennis naar een breed collectief van ondernemingen, in het bijzonder kmo's. Doel is het versnellen van de introductie van bestaande technologie en kennis bij deze bedrijven. In een eerste proefperiode wordt dit instrument voor de speerpuntclusters beschikbaar gesteld.

1.2.10. Innovatieve overheidsopdrachten

Begin 2017 konden na twee oproepen in het kader van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten een dertigtal projecten starten. Een derde oproep werd recent afgesloten en was opnieuw zeer succesvol. Er zijn 26 aanvragen ingediend waarvan er 20 zijn geselecteerd voor verdere begeleiding en ondersteuning.

Net als in 2018 wordt in 2019 5 miljoen euro uitgetrokken voor de stimulering van innovatieve aankooptrajecten. De minister zal in het najaar van 2018 een voorstel aan de Vlaamse Regering voorleggen om het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten een meer structureel karakter te geven.

1.2.11. Ontginnen van buitenlands tewerkstellingspotentieel

Na een intensieve samenwerking met de federale overheid en de andere gewesten is er een akkoord over de omzetting van de Single Permitrichtlijn bereikt en heeft de Vlaamse Regering de gecombineerde procedure goedgekeurd.

In uitvoering van de visienota over het ontginnen van buitenlands tewerkstellingspotentieel in Vlaanderen worden de inhoudelijke elementen verder uitgewerkt.

Om structurele tekorten op de Vlaamse arbeidsmarkt in te vullen, zal de minister ook blijven inzetten op interregionale mobiliteit. Op 5 februari 2018 sloot hij een samenwerkingsovereenkomst met de Waalse minister van Werk. Ook het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en de Brusselse Regering wordt geactualiseerd.

2. Begroting 2019

Minister *Philippe Muyters* verduidelijkt eerst de parameters die worden gehanteerd bij de begrotingsopmaak 2019. Er wordt uitgegaan van een economische groei (bbp) van 1,7 procent, een inflatie (CPI) van 1,9 procent en een stijging van de gezondheidsindex met 1,8 procent. De volgende overschrijding van de spil-index wordt verwacht in december 2019. De lonen buiten indexprovisie stijgen met 1,9 procent.

2.1. Werk

De presentatie toont zowel de beleidskredieten (VAK) als de betaalkredieten (VEK), maar de minister zal enkel de VAK toelichten, behalve wanneer de VEK daarvan sterk afwijken.

De totale kredieten van het beleidsdomein Werk bedragen 3,125 miljard euro. De beleidskredieten zijn in vergelijking met de begrotingsaanpassing 2018 gestegen met 44,1 miljoen euro. Het gaat om 1,9 miljoen euro werkelijke stijging, min 4,3 miljoen euro aan compensaties en plus 46,5 miljoen euro indexering.

De stijging van de kredieten betreft vooral de dienstencheques (79,6 miljoen euro) en het zorgkrediet (gemeenschapsmateries) in combinatie met uitdovende loopbaanonderbrekingen (plus 5,3 miljoen euro).

De voornaamste dalingen betreffen de doelgroepverminderingen (min 20,4 miljoen euro), de sectorconvenants die tweejaarlijks worden vastgelegd (min 12 miljoen euro) en de jongerenbonus en startbaanovereenkomsten (min 7,7 miljoen euro).

De betaalkredieten zijn gestegen met 53,7 miljoen euro ten opzichte van de aangepaste begroting 2018. De voornaamste stijgers en dalers zijn dezelfde als bij de beleidskredieten. Dat de VEK hoger liggen dan de beleidskredieten is voornamelijk te verklaren door de tweejaarlijkse sectorconvenants.

De minister overloopt enkele belangrijke begrotingsposten: het doelgroepenbeleid, de dienstencheques en het Vlaams zorgkrediet.

Doelgroepenbeleid

In 2019 komt het Vlaamse doelgroepenbeleid volop op kruissnelheid. Er wordt uitgegaan van een benodigd krediet van 641,5 miljoen euro:

- 541 miljoen voor RSZ-verminderingen voor jongeren (131.701.000 euro) en oudere werknemers (409.167.000 euro). Daarin is de impact van de versterkende maatregelen die de Vlaamse Regering recent heeft goedgekeurd inbegrepen. Die impact wordt deels gecompenseerd door een neerwaartse bijstelling van de raming van de RSZ-vermindering voor jongeren, wegens een hoger dan verwachte rotatie van de begunstigden in deze maatregel;
- 0,5 miljoen euro voor de maatregelen in uitdoof of stopzetting. Het betreft een daling van 400.000 euro voor de RSZ-verminderingen en 100.000 euro voor de RVA-activeringsuitkeringen. Voor de 50+-premie wordt geen VAK meer ingeschreven;
- 100 miljoen euro voor personen met een arbeidshandicap (VOP). Ook dit krediet is inclusief het effect van de versterkende maatregel in het kader van het doelgroepenbeleid (plus 5.770.000 euro).

In vergelijking met de kredieten van de aangepaste begroting 2018 verminderen de uitgaven over de verschillende betrokken begrotingsartikelen globaal nog met ongeveer 25,5 miljoen euro. De minderuitgave vloeit voor een deel terug naar de competitiviteitsprovisie.

Belangrijk voor de begrotingsopmaak 2019 zijn de maatregelen in het kader van de versterking van het doelgroepenbeleid, die ingaan op 1 januari 2019 en waarvoor in totaal 70 miljoen euro extra wordt ingezet. Die maatregelen zijn al eerder in de commissie toegelicht.

Dienstencheques

Het benodigde budget voor 2019 voor de maatregel dienstencheques wordt geraamd op 1,25 miljard euro. Dit betekent een meeruitgave van 79,6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2018. Er wordt voor 2019 rekening gehouden met een groei van het aantal aangekochte dienstencheques van 3,24 procent ten opzichte van 2018.

De uitgave voor de maatregel dienstencheques wordt gevormd door een aantal componenten: de subsidiekost (1,25 miljard euro), de administratiekost (15,9 miljoen euro) en het opleidingsfonds (4,3 miljoen euro). Daarnaast zijn er ook twee componenten die in mindering worden gebracht van de uitgaven, met name de boete die Sodexo moet betalen wegens het niet halen van de doelstelling inzake elektronische dienstencheques (min 7,5 miljoen euro) en de vervallen dienstencheques (min 12,6 miljoen euro).

Vlaams zorgkrediet

Het Vlaams zorgkrediet startte op 2 september 2016 en is gelinkt aan de uitdovende maatregelen van loopbaanonderbreking in de openbare sector. Op 31 augustus 2018 vonden de laatste betalingen plaats voor de aanmoedigingspremie. Die maatregel is dus in 2019 volledig uitgedoofd.

Het totale benodigde budget voor het Vlaams zorgkrediet en de uitdovende maatregelen loopbaanonderbreking bedraagt 107,2 miljoen euro. Dit is 3,9 miljoen euro meer dan geraamd bij begrotingsaanpassing 2018. Deze stijging is het nettoresultaat van een daling van het benodigde budget voor loopbaanonderbreking (1.001.000 euro), een stijging van het budget voor zorgkrediet (2.847.000 euro) en een indexering (2.065.000 euro).

2.2. Economie, Wetenschap en Innovatie

Opstap 280 miljoen euro

De belangrijkste wijzigingen in de begroting van het beleidsdomein EWI houden verband met de bijkomende opstap van 280 miljoen euro voor investeringen in wetenschappelijk onderzoek en innovatie. Hiervan is 105,5 miljoen euro toegevoegd aan het Hermesfonds, 2 miljoen euro aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen en op dit ogenblik 1 miljoen euro aan het FWO. De resterende kredieten voor wetenschappelijk onderzoek worden ingeschreven op een provisieartikel van het Departement EWI (176,5 miljoen euro). Wanneer de nodige afspraken zijn gemaakt en de randvoorwaarden zijn vervuld, zullen de voorziene middelen worden toegekend.

Dit krediet van 176,5 miljoen euro wordt als volgt verdeeld:

- bijkomende investeringsinspanningen voor O&O-maatregelen in het bedrijfsleven: 5 miljoen euro;
- sterkere instellingen met excellent onderzoek (FWO en BOF): 75 miljoen euro;
- versterken van het kennisgedreven karakter van de economie (IOF, de beleidsagenda inzake artificiële intelligentie, cybersecurity en gepersonaliseerde geneeskunde en VLIZ): 82 miljoen euro;

- focus op bedrijfsgericht innoveren en valoriseren (Flanders Make): 6,5 miljoen euro;
- versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en technologie (Open Science, Agentschap Plantentuin Meise, FRIS): 8 miljoen euro.

De 105,5 miljoen euro die aan het Hermesfonds is toegewezen, wordt als volgt verdeeld:

- versterken van het kennisgedreven karakter van de economie (Baekeland- en innovatiemandaten): 15 miljoen euro;
- focus op bedrijfsgericht innoveren en valoriseren (speerpuntclusters inclusief moonshots en O&O-bedrijfsprojecten): 70 miljoen euro;
- betrokkenheid van kmo's en kennisdiffusie naar kmo's verhogen (COOCK en kennisdisseminatie hogescholen): 18 miljoen euro;
- versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en technologie (STEM): 2,5 miljoen euro.

Van de opstap wordt ook 2 miljoen euro toegewezen aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen en 1 miljoen euro aan het FWO, beide voor werking en informatietechnologie.

Overzicht Departement EWI (inclusief apparaat)

De belangrijkste wijziging binnen het Departement EWI is uiteraard de reeds vermelde opstap van 176,5 miljoen euro. Andere wijzigingen van het VAK betreffen:

- indexaanpassingen;
- een besparing op het loonkrediet van het departement;
- de opstap Integratie hoger onderwijs en BOF: 4,9 miljoen euro;
- een bijstelling van het vastleggingskrediet van het FWO: min 24,44 miljoen euro.

Het VEK blijft ongeveer gelijk.

Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Hermesfonds)

Bij het Hermesfonds stijgen de kredieten met 99,7 miljoen euro in VAK en 129,5 miljoen euro in VEK. Het verschil tussen VAK en VEK is het gevolg van een bijstelling van de betaalkredieten. Zoals al vermeld, wordt het VAK verhoogd met 105,5 miljoen euro in het kader van de opstap.

Het krediet voor de compensatie van indirecte emissiekosten neemt toe met 2.168.000 euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing, ondanks een dalende steunintensiteit. Er wordt 8.039.000 euro VAK gecompenseerd aan het FWO voor de doctoraatsbeurzen. En er is een indexatie van 71.000 euro ingeschreven voor de middelen voor de vzw Team Bedrijfstrajecten.

Begroting FWO

Bij het FWO is er een indexatie van bijna 4 miljoen euro en is er de eerder vermelde compensatie vanuit het Hermesfonds voor de doctoraatsbeurzen (8 miljoen euro).

Daarnaast is er een negatieve bijstelling van 49,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2018, als resultante van volgende bewegingen:

- tweejaarlijkse oproep internationale infrastructuur: min 32,3 miljoen euro;
- tweejaarlijkse oproep (middel)zware infrastructuur: min 28 miljoen euro;
- bilaterale projecten, jaarlijks fluctuerende machtiging: plus 7 miljoen euro;
- terugname terugval mandaten ten aanzien van begrotingsaanpassing 2018: plus 3,6 miljoen euro.

De verschillen met het VEK zijn vooral te verklaren door het tweejaarlijkse karakter van oproepen voor programma's.

II. Bespreking

1. Tussenkomensten van de leden

1.1. Werk

1.1.1. Tussenkomensten van de N-VA-fractie

Axel Ronse feliciteert de minister met het werk dat de voorbije vier jaar werd verricht. De omslag van een passief arbeidsmarktbeleid naar activering en competentieversterking werd gemaakt, het doelgroepenbeleid werd vereenvoudigd, het duaal leren staat in de steigers en de opleidingsinstrumenten werden hervormd en arbeidsmarkt- en loopbaangericht gemaakt. Er is een beleid voor het aantrekken van buitenlands talent, de interregionale arbeidsmobiliteit werd versterkt en er is een dynamische knelpuntberoepenlijst. Een transitiepremie voor werkzoekenden die de stap naar ondernemerschap willen zetten, werd ingevoerd. Er werd een pact tegen de arbeidsmarktkrapte gesloten. De VDAB stelde een Versnellingsplan op en maakt nu gebruik van artificiële intelligentie en datamining. Werkzoekenden met een welzijnsproblematiek worden geactiveerd en begeleid. Het lid besluit hieruit dat Vlaanderen het maximum heeft gehaald uit zijn bevoegdheden en een belangrijke koerswijziging heeft gerealiseerd.

Inzake de bevoegdheid Werk blijven er niettemin uitdagingen. Naast de werkzoekenden is er nog een grote groep van andere inactieven, met onder meer de leefloongerechtigden en de langdurig zieken. Helaas zitten de meeste hefboomen daar niet op het Vlaamse niveau, maar ook op dat vlak worden inspanningen gedaan. Er is een goede samenwerkingsovereenkomst met het RIZIV, waardoor een 4000-tal langdurig zieken opnieuw aan het werk konden en dat op vrijwillige basis.

De laatste beleidsbrief van deze legislatuur weerspiegelt de keuzes die de Vlaamse Regering heeft gemaakt inzake Werk. De werkloosheidscijfers dalen maar er blijven aandachtspunten. Uit de internationale vergelijking blijkt dat er nog een groeimarge is wat betreft levenslang leren. De uitwerking van het zogenaamde Guldensporenakkoord moet het Vlaamse Gewest een hogere ranking opleveren. Het lid hoopt dat via de arbeidsdeal met het federale niveau het contingent van de maatregelen wijkwerken en tijdelijke werkervaring kan worden aangepakt. Er werden ook stappen vooruit gezet wat betreft de bestrijding van discriminatie op de arbeidsmarkt. In de dienstenchequesector werden voor het eerst fundamentele maatregelen genomen via zelfregulering.

Het versterkte doelgroepenbeleid, met een extra injectie van 70 miljoen euro, biedt opnieuw mogelijkheden om het activeringsbeleid door te zetten.

Bij de strategische en operationele doelstellingen vraagt Axel Ronse meer informatie over het actieplan dat onder 'Focus op probleemoplossende en zelflerende vaardigheden in de initiële loopbaan' wordt vermeld, in het bijzonder wat de doorstroom van doctoraatsstudenten naar de arbeidsmarkt betreft.

Het duaal leren en werken is goed gestart. Er is wel waakzaamheid geboden wat het uitdoven van de maatregel leertijd betreft. De SYNTRA vzw's hebben daarin een belangrijke expertise opgebouwd en uit de resultaten blijkt ook dat de leertijd de meeste kansen biedt op het vinden van een job. Hoe ziet de minister de toekomst van de leertijd?

Bij 'Arbeidsmarkt- en loopbaangericht uitbouwen van het vormings- en opleidingsaanbod voor werkzoekenden' verwijst de minister in de beleidsbrief ook naar 'werkplekleren first', dat wordt opgenomen in de opdracht van de nieuwe sectorale teams. Kan de minister dit verder verduidelijken?

In het kader van VIONA wordt in dit werkingsjaar nog de laatste hand gelegd aan enkele belangrijke studie- en onderzoeksopdrachten, onder meer over de activering van leefloongerechtigden via tijdelijke werkervaring, leren door evalueren (evaluatie van het non-discriminatiebeleid), evaluatie van het nieuwe doelgroepenbeleid van RSZ-verminderingen, e-learning, terugverdieneffecten van het dienstenchequestelsel in Vlaanderen enzovoort. Wanneer worden de resultaten van deze studies verwacht en kunnen die nog voor het einde van de legislatuur worden besproken?

Volgens de laatste bekende cijfers zijn er sinds maart 2018 23 aanvragen ingediend voor de premie voor werkzoekenden die zelfstandige willen worden. Wat is de huidige stand van zaken? Zijn er nog struikelblokken?

Het zijn nog steeds vooral hooggeschoolden die van de loopbaancheques gebruikmaken. Hoe kunnen de kansengroepen beter worden bereikt?

De VDAB-website toont 3316 vacatures voor een dienstenchequebaan. Er is ook een groot ziekteverzuim in deze sector. Op welke manier kan de matching van vraag en aanbod worden verbeterd? Ook de overstap naar elektronische dienstencheques verloopt niet vlot en dat heeft Sodexo al miljoenen euro aan boetes gekost. Hoe zal dit verder lopen?

Bevatten de sectorconvenanten 2018-2019 maatregelen inzake werkbaar werk? De Vlaamse Regering heeft geantwoord op het actieplan 'Werkbaar werk' van de sociale partners. Wanneer zal dit leiden naar een concreet actieplan?

Zijn er al cijfers beschikbaar over de uitstroom naar werk na een traject van tijdelijke werkervaring?

Er zouden nog rekeningen van PWA-vzw's openstaan. Wanneer kunnen die schulden worden vereffend?

Axel Ronse was nooit een groot voorstander van de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden. Die maatregel lijkt ook niet aan te slaan. De minister kondigde eerder aan te bekijken of er moet worden ingegrepen. Is er daarover al meer duidelijkheid?

In het kader van het geïntegreerde taal- en werkbeleid werken de VDAB-instructeurs vaak met afbeeldingen en werktekeningen om de technische competenties van anderstalige werkzoekenden te screenen. Hoe verloopt die zogenaamde 'taalarme screening'?

De minister heeft de K-IBO voor personen met een arbeidshandicap gelanceerd. Zijn de werkgevers voldoende op de hoogte van deze wijziging of volgt er nog een promotiecampagne?

Zijn de eerste resultaten van de zelfregulering in de dienstenchequesector al bekend?

De minister schreef een sterke visienota over het ontginnen van het buitenlandse tewerkstellingspotentieel. De omzetting van de Single Permitrichtlijn werd goedgekeurd en zou op 1 januari 2019 in werking moeten treden. Zal het gezamenlijke elektronische platform dan operationeel zijn?

Axel Ronse besluit dat minister Muyters het werkgelegenheidsbeleid fundamenteel heeft omgegooid en zeer activerend heeft gemaakt en daar mogen zowel meerderheid als oppositie trots op zijn. De nieuwe grote uitdaging wordt het activeren van inactieven en daartoe moeten een aantal maatregelen worden geregionaliseerd. Er zal de komende maanden nog hard moeten worden onderhandeld om de arbeidsdeal tot een goed einde te brengen, met onder meer de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen en het uitdoven van SWT.

Miranda Van Eetvelde sluit zich aan bij de lovende woorden van de vorige spreker. Er is deze legislatuur inderdaad heel wat verwezenlijkt.

De regering zet onder meer in op een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en op het voorkomen en remediëren van een ongekwalificeerde uitstroom, onder meer met de actie 'Samen tegen schooluitval' en de automatische koppeling van de databanken van Onderwijs en de VDAB. In januari 2017 tekenden De Ambassade en de VDAB een nieuwe samenwerkingsovereenkomst om jongeren maximaal te informeren en naar een kwaliteitsvolle arbeidsplaats te begeleiden. Het gaat om een overeenkomst van vier jaar met een jaarlijkse evaluatie. Hoe evalueert de minister het eerste jaar?

Wat is de stand van zaken van de zogenaamde tiendagenregeling?

Het lid deelt de bezorgdheid van de vorige spreker over de duizenden vacatures in de dienstenchequesector. Ook het door Sodexo vooropgestelde percentage elektronische dienstencheques wordt niet gehaald. Welke oplossingen ziet de minister? Er zal tegen januari 2020 opnieuw een uitgiftemaatschappij moeten worden aangeduid. Hoe zal bij de aanbesteding rekening worden gehouden met de omschakeling naar elektronische dienstencheques?

Inzake wijkwerken blijkt inderdaad dat niet alle PWA-vzw's hun schulden hebben vereffend. Wanneer kan dit definitief worden opgelost?

1.1.2. Tussenkoms van de CD&V-fractie

Ook *Robrecht Bothuyne* erkent dat er deze legislatuur belangrijke hervormingen werden doorgevoerd in de bevoegdheden Werk en EWI van de minister, zowel wat de structuren als wat de instrumenten betreft.

Inzake de bevoegdheid Werk is de mismatch op de arbeidsmarkt nu meer dan ooit duidelijk geworden. De knelpuntvacatures blijven openstaan en bedrijven zien hun groei gefnuikt door een gebrek aan geschikte kandidaten om hun vacatures in te vullen. Dat de werkloosheid al vele maanden op rij daalt, wordt terecht toegejuicht. Maar bij het ontwikkelen van het beleid moet volgens CD&V vooral de historische arbeidsmarktkrapte voor ogen worden gehouden, omdat die de groei van de economie remt. Er zijn nog steeds bijna 200.000 werkzoekenden en dat cijfer lag in het verleden lager in periodes van hoogconjunctuur. Enerzijds is een vergelijking met eerdere periodes moeilijk omdat de werkloosheidstatistieken nu anders worden samengesteld. Anderzijds is het ook de bedoeling dat 50- en 55-plussers effectief langer aan de slag kunnen blijven op de arbeidsmarkt. Dat ze nu worden meegeteld in de werkloosheidscijfers is geen excuus om ze niet te activeren en de minister doet terecht ook veel inspanningen om ze aan de slag te krijgen.

Bij het ontwikkelen en evalueren van dat beleid mag uiteraard worden gekeken naar de andere gewesten, maar voor het Vlaamse Gewest moet de lat op het niveau van de Europese topregio's worden gelegd. Met een werkzaamheidsgraad van 73,8 procent staat Vlaanderen nog niet aan de Europese top en is er nog ruimte voor verbetering. Die verbetering moet door iedereen worden nagestreefd.

Minister Muyters voerde samen met de minister van Onderwijs de belangrijke hervorming van duaal leren door. Er worden nu een 50-tal opleidingen aangeboden. Daarbij valt volgens Robrecht Bothuyne op dat er nog te weinig tso-opleidingen bij zijn. Dat is natuurlijk ook een verantwoordelijkheid van het onderwijs, maar heeft de minister zicht op nieuwe opleidingen in het tso? Op welke manier kan het duaal leren zich ook in het hoger onderwijs doorzetten? De minister vermeldt het stelsel van de leertijd niet in zijn beleidsbrief. Wat is de stand van zaken en hoe ziet de minister de leertijd verder evolueren?

Door de zesde staatshervorming is het Vlaamse Gewest ook bevoegd geworden voor outplacement. In 2019 treedt een nieuw systeem in werking en CD&V stelt zich daarbij de vraag of de verhouding tussen enerzijds de steun en de inspanningen van het bedrijf en anderzijds de boete wel juist zit. Met andere woorden, is de boete wel afschrikwekkend genoeg om de bedrijven aan te zetten hun verplichtingen na te komen?

Op 1 januari 2018 ging de nieuwe tender Sociaal Interventiefonds van start. Heeft de minister al zicht op de resultaten daarvan?

Er zijn maar een beperkt aantal aanvragen van de zogenaamde transitiepremie. Kan de minister er met deze maatregel voor zorgen dat er effectief meer werkzoekende 45-plussers naar ondernemerschap doorstromen? Welke inspanningen worden daartoe gedaan?

Robrecht Bothuyne sluit zich aan bij de vragen die al werden gesteld over de dienstenchequemaatregel. Er werden initiatieven genomen om de benutting van het Opleidingsfonds Dienstencheques te verbeteren. Hebben die al tot een betere benutting geleid?

Er zijn uiteraard diverse maatregelen genomen om aan de mismatch op de arbeidsmarkt te verhelpen. Bij de OKOT-trajecten is er een uitstroom naar werk van 76 procent. Dat is een hoog cijfer, maar het betekent ook dat een vierde van de werkzoekenden die via dat traject een diploma behaalden niet doorstromen naar de arbeidsmarkt. Het lid vindt dit vreemd, aangezien het om knelpuntopleidingen gaat die door VDAB worden georganiseerd. Worden die werkzoekenden extra begeleid en opgevolgd?

Wat betreft de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden zou de minister werk maken van een betere communicatie en vereenvoudigde aanvraagprocedure. Wat is de stand van zaken en hoe ziet de minister deze incentive verder evolueren?

Kan de minister al een eerste evaluatie maken van het stelsel van wijkwerken? Hoe zijn de vroegere PWA-werknemers in het nieuwe stelsel aan de slag? Hoe zit het met de nieuwe instroom en de doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt?

Robrecht Bothuyne stelde al eerder vragen over de taalverwerving van anderstalige werkzoekenden. Er gebeuren inspanningen, onder meer op de werkvloer, en de minister rapporteerde al goede resultaten met een doorstroom naar de arbeidsmarkt van 45 procent. Het lid verwijst naar een project in Zwitserland waarbij vluchtelingen werden gescreend en begeleid naar een opleiding in de verpleegkunde. De doorstroom naar de arbeidsmarkt in dat project bedroeg 90 procent. Wordt naar goede buitenlandse voorbeelden gekeken? Plant de minister nog nieuwe initiatieven inzake taalverwerving en integratie?

Hoe zal de minister het Kwaliteitsdecreet, dat voor kwaliteit bij de externe dienstverleners moet zorgen, verder uitwerken? De dienstverleners mogen niet met al te veel administratie worden geconfronteerd. Het moet laagdrempelig blijven, zodat ook de expertise van kleinere organisaties kan worden benut.

1.1.3. *Tussenkoms van de Groenfractie*

Imade Annouri ziet in de laatste beleidsbrief van deze regeerperiode een reden om terug te blikken op de realisaties van de voorbije jaren. De kritische opmerkingen die hij de afgelopen jaren over het beleid van de minister heeft gemaakt, blijven volgens het lid gelden.

Een eerste algemene opmerking betreft de problematiek van werkbaar werk. Het is positief dat de sociale partners, na de dramatische cijfers van de Werkbaarheidsmonitor de voorbije jaren, nu een actieplan uitwerken. *Imade Annouri* meent echter dat minister *Muyters* te afwezig is gebleven in het debat over dit acute maatschappelijk probleem. Zo is de minister niet ingegaan op het voorstel om een Vlaamse Work Ability Index op te zetten. De minister heeft ook niet gezorgd voor extra ruimte en bijkomende middelen om organisaties toe te laten te experimenteren in het zoeken naar een evenwicht tussen mens en werk. Dat zijn volgens het lid gemiste kansen.

De minister verdient een compliment omdat hij altijd duidelijk heeft gezegd dat discriminatie op de arbeidsmarkt onaanvaardbaar is. Het is ook positief dat de minister heeft geïnvesteerd in sensibilisering en zelfregulering door de sectoren. Het probleem is echter dat die maatregelen niet bindend zijn en geen effect hebben in de realiteit. Het baat niet mooie woorden op papier te zetten als de teksten niet bindend zijn. Er is dan ook weinig vooruitgang op het terrein. De nodige stappen om de arbeidsmarkt toegankelijker te maken voor heel wat mensen die te maken hebben met discriminatie, werden niet gezet.

Wanneer het gaat over activering heeft de minister het volgens het lid respectievelijk over de rechten en plichten van werkzoekenden en de behoeften van de werkgevers. Voor het activeren van werkzoekenden is ook de inbreng van de werkgevers cruciaal. Dat aspect ontbreekt in het woordgebruik van de minister en in de maatregelen die hij neemt. Er moet ook worden gekeken naar de rechten en plichten van de werkgevers en de behoeften van de werkzoekenden.

Een laatste algemene opmerking is dat de minister wel investeert in digitalisering, onder meer in de skills van werknemers en de bijhorende opleidingen. Er ontbreken echter sociale maatregelen om laaggeschoolden te beschermen en voor te bereiden op disruptieve momenten.

1.1.4. *Tussenkoms van de sp.a-fractie*

Ook *Bart Van Malderen* vindt het nuttig om bij de laatste beleidsbrief van deze regeerperiode terug te blikken op het afgelegde traject. In 2014 trad de Vlaamse Regering aan met een duidelijke doelstelling. Het regeerakkoord – onder het motto 'Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan' – was even duidelijk als ambitieus. Vlaanderen wilde in 2020 tot de top vijf van Europese regio's horen met een werkzaamheidsgraad van 76 procent en een besteding van 3 procent in onderzoek en ontwikkeling. In zijn beleidsnota schreef de minister dat die inspanning het kompas van zijn beleid is en blijft.

Op het einde van 2018 is er een werkzaamheidsgraad van 73,8 procent bereikt. De sp.a-fractie heeft in de commissie herhaaldelijk haar bezorgdheid geuit over het halen van deze doelstelling, al bij de bespreking van de beleidsnota in 2014. De beleidsnota bevatte mooie formuleringen maar de concretisering bleef uit. Zonder concrete doelstellingen en toegewezen budgetten, met een eenzijdige responsabilisering en met een hervorming van het doelgroepenbeleid die haar doel voorbij schiet, kon een echt inclusief en activerend beleid deze regeerperiode dan ook niet worden gerealiseerd.

Er is nochtans een gunstige economische conjunctuur en de vraag is of deze voldoende benut is om het verschil te maken. Beleid maken is meer dan meesurfen op de golven van de conjunctuur. Er hadden maatregelen kunnen worden genomen om de positie van mensen op de arbeidsmarkt structureel te verbeteren. Het aantal langdurig werkzoekenden blijft stijgen. De werkzaamheidsgraad van personen met een migratieachtergrond, zeker die van vrouwen, blijft nog steeds zeer laag. Ook personen met een beperking geraken nog te moeizaam aan het werk. Het 'levenslang leren' daalt, het aantal werkzoekenden in opleiding daalt en toch ziet het lid in deze laatste beleidsbrief geen concrete aanpak hiervoor.

Nog veel te weinig mensen zijn aan het werk en de sectoren maken uit eigen beweging onvoldoende werk van diversiteit op de werkvloer. Uit de analyse van de sectorconvenanten blijkt zelfs dat enkele sectoren de minimumvereisten niet opnemen. Het is dan aan de overheid om haar verantwoordelijkheid op te nemen. Door wetenschappelijke instrumenten, zoals praktijktesten, in te zetten kan een positieve verandering worden ingeleid. De belangrijkste rijkdom van deze regio zijn de mensen zelf en daarom moet elk talent worden ingezet om de welvaart in stand te houden. Bovendien ontbreekt volgens de sp.a-fractie in de beleidsbrief een visie over de heroriëntering naar de jobs van de toekomst. De beleidsbrief noch de begroting bevatten een plan om deze uitdagingen van de arbeidsmarkt met concrete en resultaatgerichte acties aan te pakken.

Naast deze algemene bedenkingen, heeft Bart Van Malderen ook meer specifieke vragen. Onder de doelstelling 'Investeren in wendbare werknemers en ondernemingen' verwijst de minister naar de koppeling van de databanken van de VDAB en Onderwijs om tot een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt te komen. Uit het Schoolverlatersrapport 2018 blijkt dat men door koppeling nu naar alle 77.365 schoolverlaters kijkt. In de vorige edities ging het enkel over de schoolverlaters die bij de VDAB zijn ingeschreven. Nu wordt duidelijk hoe groot de groep is die zich niet heeft ingeschreven. In 2016 bijvoorbeeld schreven slechts 59.000 van de 71.518 schoolverlaters zich in. Wat is de huidige verhouding? Hoeveel schoolverlaters schreven zich niet in bij de VDAB? Hoeveel daarvan werden benaderd door de VDAB, konden worden gestimuleerd zich in te schrijven en werden in een traject opgenomen?

Inzake de doelstelling van het 'arbeidsmarkt- en loopbaangericht uitbouwen van het vormings- en opleidingsaanbod voor werkzoekenden' stelde de fractie van het lid al herhaaldelijk vragen over het feit dat het aantal werkzoekenden in opleiding daalt, en dat ondanks het Versnellingsplan. In de managementsamenvatting van de beleidsbrief wordt dan ook terecht gewezen op de lage score van Vlaanderen inzake deelname aan permanente vorming. Op basis van de Vlaamse Regionale Indicatoren zou er zelfs een daling met 0,7 procentpunt zijn. Zowel bij de werkzoekenden als de werkenden is de evolutie negatief. Hoe zal de minister er concreet voor zorgen dat meer mensen een opleiding volgen?

Ook in de kwartaalrapportage van de VDAB zijn de cijfers maar matig. In tegenstelling tot de beterschap die werd beloofd in het Versnellingsplan, dat intensief zou inzetten op opleidingen, blijkt dat het aantal starters in een opleiding ook in de meeste maanden van 2018 lager ligt dan dezelfde maand van 2017. Daar werden in de commissie al herhaaldelijk vragen over gesteld, maar ook in de voorliggende beleidsbrief vindt Bart Van Malderen geen bijkomend engagement. Nochtans zijn er van de 200.000 werkzoekenden in september 2018 89.000 laaggeschoold, ruim 61.000 twee jaar of langer werkzoekend en 100.000 een jaar of langer werkzoekend. Hoe verklaart de minister dat ondanks de enorme reserve op de arbeidsmarkt – die op zich wijst op een substantiële mismatch tussen vraag en aanbod – er steeds minder werkzoekenden worden toegeleid naar een kwalificerende opleiding? Welke bijkomende inspanningen zal de minister doen om werkzoekenden naar een opleiding te begeleiden?

De minister wil inzetten op elders verworven competenties. Een doordacht EVC-beleid is uiteraard een na te streven doel. Hoe zal de minister dat concreet vertalen in aantal testcentra en aantal beroepen waarvoor attestering mogelijk is? De laatste jaren zijn die volgens het lid gestaag gedaald. Welke bijkomende kredieten zullen hiervoor worden aangewend? In de begroting kon het lid geen middelen terugvinden.

Op 1 juni 2018 keurde de Vlaamse Regering haar antwoord op het actieplan 'Werkbaar werk' van de sociale partners goed. In de beleidsbrief schrijft de minister dat hij momenteel met de sociale partners aan een akkoord over een gezamenlijk actieplan werkt. Met dit actieplan wil hij een versnelling hoger schakelen op het vlak van werkbaar werk. Het actieplan bevat engagementen voor de Stichting Innovatie & Arbeid, de SERV, de werkgevers en werknemers en de overheid. Kan de minister verduidelijken wat voor hem de accenten en acties zijn die hij op tafel legt binnen dat actieplan? Wat zijn voor de minister daarin de speerpunten die hij absoluut gerealiseerd wil zien?

Een andere strategische doelstelling van de minister is het activeren van talenten en daartoe heeft hij het doelgroepenbeleid hervormd. In de commissie is al herhaaldelijk gediscussieerd over de doelmatigheid van die hervorming. Op 13 juli 2018 gaf de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan een versterking van het doelgroepenbeleid. De meeruitgave die deze versterking met zich meebrengt, wordt geraamd op 64,5 miljoen euro en zal vanuit de competitiviteitsprovisie worden gefinancierd. In de voorbereiding van de beslissing van de Vlaamse Regering vindt het lid een aantal relevante gegevens:

- bij de aanwervingen in de leeftijdsgroep 55 tot 59 jaar in het derde kwartaal van 2017 zijn er 1031 werkzoekenden en 10.396 werkenden (9 procent van de aanwervingen betreft werkzoekenden);
- in de leeftijdsgroep 60 tot 64 jaar gaat het respectievelijk om 291 en 1749 aanwervingen (14,3 procent van de aanwervingen zijn werkzoekenden);
- in totaal betreft 9,2 procent van de aanwervingen werkzoekenden, de rest waren volgens de nota van het Departement WSE werkenden;
- bij de middelen voor ouderen gaat volgens de nota in ieder kwartaal de retentiepremie naar ongeveer 140.000 werknemers en voor aanwervingen gaat het om ongeveer 2000 tot 3000 per kwartaal. Ieder kwartaal gaat ongeveer 80 miljoen euro naar retentie en 2 miljoen naar aanwervingen. De uitstroom naar werk twaalf maanden na inschrijving is gedaald van 20 procent in 2009 voor 60-plussers naar 15,5 procent in 2017. Bij de groep van 55- tot 59-jarigen ging het van 22,3 procent naar 31,4 procent, maar dat blijft volgens het lid een zeer laag cijfer.

Kan de minister verklaren waarom deze middelen worden versterkt ondanks de lage doeltreffendheid, zoals die uit de cijfers blijkt?

Uit dezelfde nota van het Departement WSE blijkt dat het drievoud van de middelen naar middengeschoolde jongeren gaat, terwijl de werkzaamheidsgraad van laaggeschoolde jongeren tussen 2008 en 2017 gedaald is van 56 naar 49 procent. Die van middengeschoolde jongeren evolueerde van 85 naar 79 procent. De uitstroom naar werk twaalf maanden na instroom is 40 procent bij de laaggeschoolde jongeren en 66 procent bij de middengeschoolden. Dit illustreert volgens Bart Van Malderen dat, zeker na de taxshift, de techniek van vermindering van werkgeversbijdragen ontoereikend is en een directe loonkostensubsidie onder de vorm van een premie (zoals die bestond met de Activamaatregel) te verkiezen is.

Verder blijkt dat de helft van de jongeren maximaal een kwartaal in dienst blijft. Bij de 55-plussers is net geen 30 procent na vier kwartalen nog in dienst bij dezelfde werkgever. Van de aangeworven niet-werkende werkzoekenden is 57 procent na

vier kwartalen nog aan de slag maar dan bij meerdere werkgevers. Dit kan men volgens het lid moeilijk stabiele tewerkstelling noemen.

Deze cijfers pleiten volgens de sp.a-fractie voor meer koppeling van de toekenning van loonkostensubsidies aan (voorafgaande) competentieversterkende maatregelen voor de werknemer (zoals bijvoorbeeld een IBO). Is de minister daartoe bereid?

Volgens de toelichting per programma zit er voor 2019 nog 43 miljoen euro aan middelen in de competitiviteitsprovisie. Is de minister bereid om deze middelen – nu het doelgroepenbeleid op kruissnelheid is – te besteden voor nuttige doelgroepen met het oog op hun inclusie op de arbeidsmarkt? Dit moet, zoals overigens ook de vakbonden vragen, worden gekoppeld aan competentieversterking.

Bart Van Malderen heeft ook vragen over de maatregelen tijdelijke werkervaring en wijkwerken. Op 1 januari 2017 werd de tijdelijke werkervaring voor leefloongerechtigden opgestart. Vanaf de startdatum tot eind augustus 2018 zijn er 9477 trajecten opgestart. Een jaar later werd de tijdelijke werkervaring voor werkzoekenden gelanceerd. Op 24 september 2018 staat de teller daarvan op 2556 gestarte trajecten. Kan de minister de voorlopige resultaten geven van de 9477 opgestarte trajecten tijdelijke werkervaring voor leefloongerechtigden? Waarom ligt het aantal sinds 1 januari 2018 opgestarte trajecten voor werkzoekenden in verhouding veel lager? Heeft dit grote verschil te maken met de toeleiding?

Eind augustus 2018 waren er 8287 wijkwerkers met een ondertekende wijkwerkovereenkomst. Hiervan hebben er reeds 7222 effectief prestaties geleverd binnen wijkwerken in de periode van januari tot en met juli 2018, goed voor 1.186.699 uren. Welk aandeel van de 8287 wijkwerkers bestaat uit de vroegere PWA'ers? Met andere woorden, is er continuïteit geweest?

De minister streeft naar een aanbod op maat voor alle jonge werkzoekenden. Op 1 mei 2017 lanceerde ESF Vlaanderen, in samenwerking met de VDAB en Sport Vlaanderen, de ESF-oproep Werkinleving voor Jongeren (derde WIJ-oproep). Verspreid over heel Vlaanderen bestrijden dertien partnerschappen de jeugdwerkloosheid door begeleidingen op maat aan te bieden aan laaggeschoolde jongeren tussen 18 en 25 jaar. Sport speelt daarin een prominente rol om de ontwikkeling van generieke competenties en attitudes te stimuleren. Sinds de start van de WIJ-projecten in februari 2013 tot en met eind augustus 2018 zijn er 10.250 jongeren ingestapt in een WIJ-begeleiding. Hoeveel van deze trajecten werden afgesloten in 2017 en 2018? Hoe verhoudt dat cijfer zich tot het aantal niet ingeschreven werkzoekende schoolverlaters?

Een volgende doelstelling in de beleidsbrief van de minister is het inzetten op een geïntegreerd taal- en werkbeleid. De principes en doelstellingen van het actieplan 'Integratie door werk' worden verder ingebed in de reguliere werking van de VDAB. De focus ligt daarbij in 2018-2019 onder meer op de dienstverlening voor hogeropgeleide anderstaligen en het in de markt zetten van een aanbod 'mentoring naar werk' voor anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond. Dit laatste is een methode die door 'DUO for a JOB' wordt gebruikt, een organisatie die zeer goede resultaten kan voorleggen. Kan de minister de methodiek 'mentoring naar werk' nader toelichten? Is die afgestemd op de werkwijze van 'DUO for a JOB'? Is er daarover samengezeten met deze organisatie?

De minister heeft in de beleidsbrief ook aandacht voor het snijvlak werk-welzijn. Het afsprakenkader met het RIZIV, de verzekeringsinstellingen, de VDAB en GTB wordt verder opgevolgd en uitgevoerd in het kader van de regelgeving voor re-integratietrajecten. In 2017 werden 2875 trajecten voor personen met een ZIV-uitkering beëindigd. Deze trajecten hadden een gemiddelde duur van twaalf maanden. Een

jaar na de start van het traject was 23,6 procent aan het werk, twee jaar na de start van het traject was dit 31,5 procent. Gelet op de lange gemiddelde duur van de trajecten (twaalf maanden) is de uitstroom volgens het lid laag. Ziet de minister hiervoor een verklaring? Welk aandeel van de trajecten geeft effectief recht op een VOP-ondersteuning? Wat met de andere trajecten?

In de toelichting per programma vermeldt de minister een bedrag van 5,8 miljoen euro om aan een duizendtal arbeidsongeschikte werknemers een tijdelijke VOP voor productiviteitsverlies te geven. Er wordt immers vanuit gegaan dat slechts de helft van diegenen die vanuit RIZIV werden toegewezen aan een intensief traject deze tijdelijke premie zullen vragen en krijgen. Opvallend is dat het verwachte gebruik zeer laag is terwijl er honderdduizenden arbeidsongeschikte werknemers zijn, waarvan er toch ongeveer 50.000 nu in progressieve werkhervatting zitten. Het zou maar gaan om 3000 aanvragen per jaar. Nochtans bepaalt de federale regelgeving inzake re-integratie dat uiterlijk zes maanden na aanvang van de arbeidsongeschiktheid de medisch adviseur een re-integratietraject moet voorstellen indien hij aangepast werk haalbaar acht. Is het dan geen illusie dat het aantal (gebaseerd op een historische overeenkomst tussen RIZIV en de drie bemiddelingsdiensten) beperkt zal blijven en dat slechts een klein gedeelte daarvan een tijdelijke VOP zal aanvragen? Tegenover de hoge doelstellingen op federaal niveau staan lage bedragen op het Vlaamse niveau. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat meer personen gebruikmaken van de VOP? Is de minister bereid om samen te zitten met het RIZIV, zodat van deze middelen effectief gebruik zal worden gemaakt?

Bij 'Versterken en uitbreiden van het activeringsbeleid' vermeldt de minister het pact tegen de krapte op de arbeidsmarkt, dat werd afgesloten met de werkgeversorganisaties. Een van de acties daarin is het verhogen van de sollicitatiefeedback door werkgevers. Kan de minister aangeven welke concrete afspraken werden gemaakt met de werkgevers over de sollicitatiefeedback? Uit de laatste kwartaalcijfers van de VDAB blijkt dat deze feedback voor augustus 2018 op 6 procent lag. Normaal ligt het percentage tussen de 15 en 20 procent, maar ook dat zijn lage cijfers. Welk cijfer wil de minister bereiken?

Inzake het bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt is extra aandacht gegaan naar de dienstenchequesector. Het akkoord met de werkgeversorganisaties is vertaald in een specifiek actieplan. Er werd een eerste golf van mystery calls georganiseerd, waarin elke dienstenchequeonderneming wordt gevat. Kan de minister de resultaten van deze eerste golf meedelen?

1.1.5. Tussenkoms van de Open Vld-fractie

Emmily Talpe ontving al een schriftelijk antwoord op de vragen die ze voor de bespreking indiende (zie bijlage bij dit verslag), maar zal nog enkele algemene opmerkingen maken. Het lid stelt dat de uitvoering van de beleidsnota van minister Muyters op schema zit. Natuurlijk zat ook de economische conjunctuur mee, maar de minister heeft een beleid gevoerd dat diverse impulsen heeft gegeven tot activering en jobgroei, met specifieke aandacht voor maatwerk zoals Open Vld altijd heeft gevraagd. Een aantal maatregelen moet nog verder worden uitgewerkt en er zijn nog werkpunten. Er kwamen in een jaar 40.000 jobs bij in Vlaanderen, maar de werkzaamheidsgraad van 76 procent wordt nog niet gehaald. De fractie van het lid staat niettemin achter de intentie in de Septemberverklaring om naar een werkzaamheidsgraad van 80 procent te gaan. Gelet op het recordaantal vacatures mag het beleid zeker ambitieus zijn.

Deze regeerperiode was er ook de vluchtelingen crisis. De commissie Diversiteit in de schoot van de SERV bracht eerder waardevolle adviezen uit over hooggeschoolde oud- en nieuwkomers met een migratieachtergrond en over vluchtelingen.

De minister zegt in zijn schriftelijk antwoord een groot deel van de aanbevelingen al ten uitvoer te hebben gebracht. Maar hoe zal het nu verder gaan?

Emmily Talpe dankt de minister voor de versterking van het doelgroepenbeleid, een maatregel waar haar fractie een grote voorstander van was. De minister beschikt nog niet over cijfers van de impact daarvan, maar er zijn wel ramingen gebeurd. Kan de minister meer details geven over die ramingen en de verwachte evoluties?

Andere leden verwezen al naar het belang van het aanmoedigen van sollicitatie-feedback door werkgevers. De minister zegt dat er vandaag nog geen grote evolutie te zien is in de cijfers. Het lid vraagt bijzondere aandacht hiervoor, het systeem moet immers vlot kunnen draaien.

Het pact tegen krapte op de arbeidsmarkt bevatte ook de ambitie om het aantal IBO's te verdubbelen. De minister verwijst in zijn schriftelijk antwoord onder meer naar de huidige conjunctuur, die van die aard is dat werkgevers sneller een contract aanbieden in plaats van de werkzoekende eerst stage te laten lopen op de werkvloer. Emmily Talpe meent toch dat er blijvend op individuele beroepsopleidingen moet worden ingezet. Er is immers nog altijd de krapte op de arbeidsmarkt en er is de stille arbeidsreserve die zoveel mogelijk moet worden geactiveerd. De minister verwijst ook naar de grondige analyse van de stille arbeidsreserve die door het Steunpunt Werk, het Departement WSE en de VDAB wordt gemaakt. Een degelijke analyse vraagt uiteraard tijd, maar kan de minister verduidelijken wanneer het rapport ongeveer mag worden verwacht en wanneer kan worden besproken welke beleidsgevolgen eraan worden gegeven?

Duaal leren is een mooi project. Vanuit het Minderhedenforum werd gesteld dat jongeren met een migratieachtergrond het risico lopen moeilijker een stageplaats te vinden. De minister antwoordt dat hij daarover tijdens de proeftuinen geen melding heeft ontvangen. Emmily Talpe vraagt niettemin specifieke aandacht te besteden aan deze groep, alsook aan het sensibiliseren van werkgevers opdat deze jongeren ook een stageplaats kunnen vinden.

Er werd door andere commissieleden al verwezen naar de loopbaancheques en de vaststelling dat kansengroepen weinig gebruikmaken van die mogelijkheid. Ook de Open Vld-fractie is daarover bezorgd en vraagt na te gaan hoe de kansengroepen actiever naar het instrument loopbaancheques kunnen worden toegeleid.

Het aandeel elektronische dienstencheques blijft ver onder de doelstelling van 95 procent. De minister stelt dat in de nieuwe gunning voor het uitgeven van cheques met een eenheidsprijs zal worden gewerkt en geen percentage elektronische cheques zal worden opgelegd. Kan de minister dit verder verduidelijken?

De federale minister van Werk had in zijn beleidsnota de invoering van de gemeenschapsdienst aangekondigd. Maar hij geeft nu aan dat uit een eerste contact met de regionale ministers van Werk enkel interesse blijkt om het PWA-stelsel of het wijkwerken te versterken. Wat kan het 'versterken' van het wijkwerken met gemeenschapsdienst precies betekenen? De minister verwijst naar het koninklijk besluit dat in voorbereiding is. Maar misschien heeft hij toch al een idee over hoe deze maatregel in het huidige activeringsbeleid kan worden ingepast?

Er was bezorgdheid over de daling van het aantal lokale werkwinkels als gevolg van het nieuwe digitale dienstverleningsmodel van de VDAB. Het lid is dan ook tevreden dat er geen afbouwscenario voor de lokale contactpunten bestaat.

De minister stelt dat er nog geen enkel concreet dossier werd opgestart voor de proeftuin IBO-interim. Hoe ziet de minister dat evolueren in de toekomst?

De federale minister van Werk kondigde ook een nieuw statuut aan voor mensen met medische, mentale, psychische, psychiatrische en sociale problemen. Het nieuwe statuut zou worden toegekend op basis van de ICF-methode. Minister Muyters stelt dat de VDAB de screening van de groep MMPPS zal uitvoeren. Kan de minister bevestigen dat de VDAB over de nodige capaciteit daartoe beschikt?

Voor de Open Vld-fractie is het belangrijk dat werkzoekenden de stap naar een zelfstandige activiteit kunnen zetten. Uiteraard kunnen niet alle werkzoekenden die stap zetten, maar zij die interesse hebben, moeten daartoe worden aangemoedigd. De hervorming van de werkhervattingstoeslag is dan ook een interessant initiatief. Uit het antwoord van de minister blijkt dat aan 112 45-plussers al een transitiepremie werd toegekend. Strookt dit met de verwachtingen en hoe ziet de minister dit evolueren?

1.2. Economie, Wetenschap en Innovatie

1.2.1. *Tussenkoms van de N-VA-fractie*

Lieve Maes verwijst naar de passage over wetenschapscommunicatie in de beleidsbrief. De minister kondigde eerder in de commissie aan dat in december 2018 de Vlaamse Wetenschapsagenda zou worden voorgesteld. Kan de minister al meer informatie over de resultaten geven?

Het innovatieve bedrijfsnetwerk rond ruimtevaart ligt *Lieve Maes* nauw aan het hart. Het is een zeer goede keuze, maar alleen vreest het lid dat niet alle aanbevelingen van VARIO door het netwerk kunnen worden opgenomen. Komen er naast het netwerk nog andere maatregelen voor de Vlaamse ruimtevaartindustrie?

Het clusterbeleid lijkt succesvol te zijn en vruchten af te werpen. De zes speerpuntclusters en twintig innovatieve bedrijfsnetwerken zijn gespreid gestart en dat voor een periode van telkens drie jaar. In 2019 lopen de eerste overeenkomsten af. Is er daarvoor een exitstrategie bepaald?

Het budget voor O&O is de laatste jaren stelselmatig verhoogd en in 2019 komt er een opstap van 280 miljoen euro. Die inspanning moet worden volgehouden met het oog op de 3 procentdoelstellingen tegen 2020. De minister gaf al aan hoe dat bedrag zal worden verdeeld over de agentschappen en de departementen. In de beleidsbrief vermeldt de minister ook vier nieuwe beleidsagenda's inzake artificiële intelligentie, cybersecurity, virtual en augmented reality en gepersonaliseerde geneeskunde. Begin oktober 2018 kondigde de minister een strategisch actieplan inzake AI aan, waarvoor een budget van 30 miljoen euro wordt uitgetrokken. Zal de minister ook een afzonderlijk budget uitrekken voor de andere prioriteiten zoals virtual en augmented reality?

Is cybersecurity niet vooral een federale bevoegdheid en wat kan de Vlaamse aanpak dan zijn?

Hoe kan innovatie bijdragen om tot gepersonaliseerde geneeskunde te komen? Gaat het om een kruisbestuiving tussen de medische en hoogtechnologische wereld en hoe zullen de experts elkaar vinden?

Wat zijn de krachtlijnen van de nieuwe convenant met Flanders Make? Wordt de rol van Flanders Make, dat onder meer SuperNova mee organiseerde, bestendig of uitgebreid?

Een ander succesverhaal is de Plantentuin van Meise, waarin de laatste jaren veel is geïnvesteerd. Het beleidsveld Toerisme zou nu investeren in de heraanleg van

het onthaalpaviljoen. Zal de minister het budget voor digitalisering nog verhogen in 2019?

Bij de start van het dossier 'ontwrichte zone' voor de regio Zaventem-Vilvoorde waren er enkele strubbelingen. Is de steunzone nu goed gestart en zijn er al resultaten merkbaar?

Heeft de minister zicht op de activiteiten van de Flemish Aerospace Group inzake onderzoek en innovatie en de mate van samenwerking met andere regio's?

Zeer recent werd het Luchthavenhuis omgedoopt in Aviato. Betreft het enkel een naamswijziging of is er ook een nieuwe aanpak?

1.2.2. Tussenkoms van de CD&V-fractie

Robrecht Bothuyne noemt de opstap inzake O&O die deze legislatuur werd gerealiseerd zonder meer historisch. De minister stelt zelf dat het een uitdaging is om ervoor te zorgen dat het om een kwaliteitsvolle injectie gaat in de Vlaamse O&O. Dat is een uitdaging voor de minister maar ook voor alle actoren op het terrein. De opstap moet onder meer zorgen voor een verhoging van de slaagkansen bij het FWO, dat ook nieuwe procedures heeft uitgewerkt. Heeft de minister al zicht op de slaagkansen?

Het éénloketprincipe is een belangrijke doelstelling voor VLAIO, zowel wat betreft de fysieke integratie, door de omvorming tot een frontoffice, als de digitale integratie. Kan van het digitaal loket al een eerste evaluatie worden gemaakt? Zijn er al cijfers van bezoekers en gebruikers? Hoe ziet de minister de frontoffice verder evolueren? Wordt er nog verder samengewerkt met de provincies en ondernemersorganisaties? In de beleidsbrief wordt de lat alvast hoog gelegd.

Voor economische en innovatiebeleidsdoelen kan vaak beroep worden gedaan op Europese cofinanciering. Via het EFRO werd 347 miljoen toegewezen voor de periode 2014-2020. Nu het einde van die periode nadert, wil het lid weten hoe het met de benutting van deze kredieten zit. Waar is er onderbenutting en moet er een extra inspanning worden gedaan?

Een andere belangrijke hervorming, mede op parlementair initiatief, is die van de hinderpremie. Er doken kinderziektes op, bijvoorbeeld inzake communicatie en de samenwerking met de lokale besturen. Wat is de huidige stand van zaken en plant de minister nog andere initiatieven?

De adviesraad VARIO is voortvarend van start gegaan, met drie adviezen einde 2017 en begin 2018. Momenteel lijkt het wat rustiger. Wat zit er nog in de pijplijn en hoe evalueert de minister de werking van de VARIO na twee jaar?

Voor belangrijke structuren in het innovatielandschap worden er nieuwe convenanten afgesloten. Na de evaluatie zijn de onderhandelingen met VITO over de nieuwe convenant lopende. Hoe werd VITO geëvalueerd? Wat zijn de nieuwe doelstellingen bij de onderhandelingen?

Een aantal belangrijke speerpuntclusters zoals Catalisti, SIM en Flanders Food zijn van start gegaan. Voor de Blauwe Cluster wordt een eerste oproep gelanceerd. Kan de minister de eerste resultaten van de vernieuwde aanpak voorleggen? De clusters zijn een belangrijk instrument voor de kwaliteitsvolle benutting van de extra middelen voor onderzoek en innovatie.

1.2.3. Tussenkoms van de Groenfractie

Imade Annouri leest in de beleidsbrief dat de minister het volume aan buitenlandse investeringen als een indicator ziet voor het gunstige ondernemersklimaat in Vlaanderen. De Verenigde Staten zorgden in 2017 voor een vijfde van de buitenlandse investeringen in Vlaanderen. Ziet de minister in het huidige protectionistische economische beleid van de VS geen bedreiging voor toekomstige investeringen? Moet Vlaanderen zich daarop voorbereiden?

De evaluaties van de onderzoekfondsen zouden in 2018 worden afgerond. Wanneer exact worden de resultaten verwacht? Kan de minister al de eerste resultaten meedelen?

Sinds begin 2018 kan de ondernemer met zijn businesscase aankloppen bij de bedrijfsadviseurs van VLAIO. Is het al duidelijk dat de potentiële ondernemers hun weg vinden naar deze adviseurs? Heeft de minister daar cijfers over?

De minister kondigde eerder een monitoring- en controlesysteem voor de kmo-portefeuille aan. Wanneer kan het in werking treden?

1.2.4. Tussenkoms van de Open Vld-fractie

Daniëlle Vanwesenbeeck zegt dat haar fractie tevreden is dat de vooropgestelde middelen voor economie en innovatie worden gehaald. Bij aanvang van de regeerperiode beloofde de Vlaamse Regering prioritair te investeren in economie en innovatie. De resultaten daarvan worden nu stilaan duidelijk in het bedrijfsleven.

De minister heeft ook belangrijke hervormingen ingezet: de hervorming van de innovatiesteun en van de agentschappen, het clusterbeleid, de hervorming bij het FWO enzovoort. De afschaffing van het attest 'basiskennis bedrijfsbeheer' heeft voor commotie gezorgd, maar het lid is ervan overtuigd dat de juiste beslissing werd genomen. Verder waren er maatregelen nodig om betere omgevingsvoorwaarden voor de bedrijven en onderzoekers te creëren en deze regering heeft dat goed begrepen. Het is nog te vroeg om de resultaten van deze investeringen en hervormingen te beoordelen, maar de Open Vld-fractie gelooft erin. Er moet nog een weg worden afgelegd en de ambitie om Vlaanderen als innovatieve regio op de kaart te zetten, mag niet worden opgegeven. Vlaanderen is klein, maar een sterke kennisregio en die troef kan nog meer worden uitgespeeld. Het Regional Innovation Scoreboard 2017 van de EU rangschikt Vlaanderen op plaats 46, terwijl Duitsland, Zwitserland en de Scandinavische regio's bovenaan staan. Er zijn dus nog uitdagingen, maar de middelen die worden uitgetrokken voor O&O tonen aan dat de minister ambitie blijft tonen.

De 1 procentdoelstelling voor het overheidsaandeel in O&O tegen 2020 is in zicht, nu de minister een zeer grote inhaalbeweging heeft gemaakt. De 280 miljoen euro aan bijkomende middelen die voor 2019 worden uitgetrokken, moeten ook effectief naar onderzoek en ontwikkeling gaan en dat moet het aandeel op 0,89 procent brengen. In absolute cijfers zou er in 2020 nog 360 miljoen euro nodig zijn om de 1 procent te halen en dat is een enorm bedrag. Kan de minister het engagement aangaan dat de extra middelen maximaal zullen worden ingezet om de norm te halen?

Van de extra middelen gaat er 176,5 miljoen euro naar het Departement EWI waar ze op een provisie worden geplaatst, weliswaar met een vermelding van de beoogde verdeling. Zo zou er bijvoorbeeld 75 miljoen euro naar FWO en BOF gaan. Daniëlle Vanwesenbeeck leidt daaruit af dat de exacte verdeling nog niet gekend is. Kan de minister daar meer details over geven? Waarom werd gekozen voor deze manier van werken en wanneer gaat er meer duidelijkheid over zijn?

In 2017 werd al 195 miljoen euro extra uitgetrokken, in 2018 waren er geen extra middelen en in 2019 ineens 280 miljoen euro. Heeft dit te maken met de budgettaire ruimte? Hoe werd die opstap voorbereid? Het lid vermoedt dat er nog heel wat werk moet worden verricht om de kredieten ook effectief toe te kennen.

Aan het Hermesfonds werd 105,5 miljoen euro van de opstap toegewezen, onder meer voor de speerpuntclusters maar ook voor zogenaamde moonshots. De clusters lopen over een periode van tien jaar, maar de moonshotprojecten zouden over een nog langere periode lopen. Kan de minister verduidelijken wat hij daarmee beoogt?

De minister heeft een ommekeer ingezet bij het VLAIO. Een recent bezoek aan de website leert het lid echter dat er nog werk aan de winkel is. Voor een ondernemer is het nog altijd niet eenvoudig na te gaan welke ondersteuning mogelijk is. De ondernemer heeft nu wel de mogelijkheid contact op te nemen met het agentschap dat de juiste weg zal tonen. Dat vergt echter een investering in voldoende mensen en middelen voor de frontoffice. Is het VLAIO voldoende voorbereid om een klantgerichte dienstverlening aan te bieden bij een toename van het aantal vragen?

'Buy from start-ups' is een mooi initiatief. De bedoeling is om als overheid aan te kopen bij start-ups en scale-ups en dat komt volgens Daniëlle Vanwesenbeeck tegemoet aan een veelgehoorde vraag bij deze bedrijven. Welke mogelijkheden biedt de wetgeving inzake overheidsopdrachten om dit te realiseren? Hoe verhoudt dit initiatief zich tot het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten?

Voor de Baekeland- en innovatiemandaten wordt 15 miljoen euro extra uitgetrokken en dat is een goede zaak. Volgens het lid zijn deze mandaten echter nog te weinig bekend bij kmo's. Is er al zicht op de evaluatie van deze mandaten? Indien dit niet het geval is, hoe kunnen kmo's beter worden bereikt?

De minister heeft vier nieuwe beleidsagenda's geïdentificeerd. Het lid vindt de geselecteerde thema's (artificiële intelligentie, cybersecurity, virtual en augmented reality en gepersonaliseerde geneeskunde) zeer relevant. Er moeten nog een roadmap en strategieën worden uitgewerkt. Hoe ver staat de minister daarmee?

Er wordt 8 miljoen euro uitgetrokken voor kennisverspreiding. Hoe zal de dienstverlening van de hogescholen aan de bedrijven en kmo's worden georganiseerd? Hoe weten kmo's dat die mogelijkheden er zijn en hoe zullen ze worden bereikt?

Met COOCK wil de minister de kennis tussen ondernemingen onderling beter verspreiden. Op dit moment lijkt dit enkel toegankelijk voor de speerpuntclusters. Daniëlle Vanwesenbeeck vraagt of het geen optie is om dit breder uit te rollen, onder meer om ook de kmo's te bereiken.

2. Antwoord van de minister

Minister *Philippe Muyters* antwoordt dat vele vragen peilen naar de concrete uitwerking van initiatieven die in de beleidsbrief worden aangekondigd. Die uitwerking zal in de loop van dit werkingsjaar gebeuren en het is dan ook moeilijk nu al details te geven over het werk dat nog moet worden verricht. Een aantal vragen betreft cijfergegevens en de minister suggereert die schriftelijk op te vragen. Het antwoord op de vragen die schriftelijk werden ingediend, is als bijlage bij het verslag opgenomen.

2.1. Werk

Enkele leden vroegen aandacht voor de leertijd in het kader van de uitbouw van duaal leren. De minister heeft aan de gedelegeerd bestuurder van SYNTRA Vlaanderen gevraagd om samen met de SYNTRA-vzw's een gedragen actieplan uit te werken. Een actieplan is nodig om het aantal jongeren in de leertijd niet te laten dalen maar ook om de expertise die daarover bestaat niet verloren te laten gaan.

Een lid merkte op dat er nog te weinig opleidingen duaal leren zijn in het tso. De minister en zijn collega van Onderwijs willen niet bovenaf opleidingen opleggen maar hebben al wel geijverd voor voldoende opleidingen in tso. Dit is niet enkel een zaak van de onderwijskoepels, de eerste aanzet komt van de sectoren. Het zijn de werkgeversorganisaties die bij de sectoren informeren en dan in dialoog gaan met de koepels. De afspraak werd gemaakt dat het volstaat dat een van de koepels de opleiding aanbiedt indien daar vraag naar is. Het gebeurt dus bottom-up, maar de Vlaamse Regering blijft de nood aan voldoende opleidingen, ook in tso en buso, benadrukken.

De minister deelt de mening dat er bij het duaal leren aandacht moet zijn voor de participatie van jongeren met een migratieachtergrond.

Zowel minister Muyters als zijn collega van Onderwijs staan positief tegenover duaal leren in het hoger onderwijs. In het brede landschap van het hoger onderwijs is er al veel wisselwerking met de industrie. Of dit concreet de vorm van duaal leren kan aannemen, moet nog verder worden bekeken.

Met 'werkplekleren first' wordt bedoeld dat de werkzoekenden zo snel mogelijk worden toegeleid naar de reële werkvloer, waar ze competenties kunnen verwerven die een doorstroom naar een duurzame job mogelijk maken en waar ze tegelijkertijd ook werkervaring opdoen.

De minister bevestigt dat een aantal VIONA-studies zich in de eindfase bevindt. Andere studies worden nu opgestart. De rapporten zullen binnen de voorziene termijn ter beschikking worden gesteld en het is dan aan de commissie om te bepalen hoe ze die wil bespreken.

De regeling inzake de transitiepremie die werkzoekende 45-plussers ondersteunt bij de opstart van een eigen zaak, is nog geen volledig jaar in werking. Er zijn inderdaad al 112 premies toegekend. Maar het lijkt de minister een voorbeeld van een maatregel die naambekendheid moet krijgen en die onder meer door mond-tot-mondreclame moet groeien. De minister zal dit verder opvolgen, want hij blijft het een goede maatregel vinden. Er kwam kritiek op de leeftijdsgrens. Uit de cijfers bleek echter dat het aantal werkzoekenden dat de stap zet naar ondernemerschap daalt na de leeftijd van 45 jaar en daarom werd die grens gekozen.

Enkele leden stelden vragen over de loopbaancheques. Er werden door een wijziging van het uitvoeringsbesluit extra mandaatvoorwaarden opgelegd aan de loopbaancentra. Bijna alle centra voldoen nu aan die voorwaarden. Met een klein aantal centra is de VDAB nog in contact om de inhoud van de begeleiding te optimaliseren. De extra mandaatvoorwaarden waren voor een aantal andere centra de reden om af te zien van het mandaat voor loopbaanbegeleiding. De minister meent dat op die manier werd gerealiseerd dat de centra die minder met loopbaanbegeleiding bezig zijn ook geen mandaat meer zullen vragen.

De toenemende krapte op de arbeidsmarkt zorgt inderdaad ook in de dienstenchequesector voor vele vacatures. Het Versnellingsplan, dat onder meer inhoudt dat alle langdurig werkzoekenden (opnieuw) worden gescreend, zou ook in deze sector voor een bijkomende instroom moeten zorgen. In het verleden gebeurde die

screening van langdurig werkzoekenden niet, maar door de arbeidsmarktkrapte kan het nu wel. Maar de minister erkent dat er een toeleidingsproblematiek is en dat er een stijgende vraag naar dienstencheques is. Een verhoogde instroom, ook van jonge werkzoekenden, zou daarop een antwoord moeten kunnen bieden.

Bijkomende elementen zijn het opdrijven van het aantal opleidingen volgens de behoefte van de werkzoekenden en de startende werkenden, alsook het uitbouwen van de mobiele opleidingen. De minister laat daarbij opmerken dat 'opleiding' niet altijd strikt moet worden geïnterpreteerd als 'opleiding in een centrum'. Ook de bemiddeling en het hele pad naar werk, met werkervaring, kunnen als een vorm van opleiding worden beschouwd. Er wordt op maat van de werkzoekende gewerkt en dan zijn verschuivingen mogelijk. Vandaag gaan werkgevers ook gemakkelijker onmiddellijk kandidaten aanwerven omdat de keuze op de arbeidsmarkt beperkt is. De minister zal uiteraard IBO blijven promoten. De VDAB voerde onlangs nog een hele dag intensief campagne op het terrein om kmo's te overtuigen van het nut van individuele beroepsopleidingen. Nu de maatregel is vereenvoudigd, hoopt de minister dat meer kmo's er een beroep op zullen doen. Dat werkgevers sneller aanwerven, is op zich ook geen slechte zaak.

Enkele leden stelden vragen over de dienstenchequemaatregel. De doelstelling van 95 procent elektronische dienstencheques was een onderdeel van de offerte van Sodexo. Het was geen norm die door de overheid werd opgelegd. Voor de minister is het minder van belang of mensen nu een papieren of een digitale cheque gebruiken, zij het wel dat digitalisering een aantal praktische voordelen biedt. Daarom werd in het nieuwe bestek een eenheidsprijs voor papieren en elektronische cheques opgenomen. Dit is een stimulans omdat de uitgiftemaatschappij meer overhoudt wanneer de gebruiker elektronische cheques aanvraagt. Dat Sodexo intussen boetes betaalt voor het niet halen van de doelstelling is een gevolg van de offerte die ze hebben ingediend. Het was ook een van de redenen waarom de opdracht aan hen werd gegund.

De minister betwist dat hij passief is gebleven wat het aanmoedigen van werkbaar werk betreft. Uiteindelijk moet de actie op de werkvloer gebeuren en dat kan door niemand beter worden georganiseerd dan door werkgevers en werknemers samen. De minister wil de sociale partners daartoe wel stimuleren en ondersteunen. De Vlaamse Regering heeft al geantwoord op het actieplan van de sociale partners en de accenten van de minister zijn daarin verwoord. Dat antwoord is al in de commissie aan bod gekomen. Het overleg loopt om tot een gezamenlijk document en actieplan inzake werkbaar werk te komen. Het is niet alleen een opdracht voor de minister van Werk, ook andere beleidsdomeinen komen in het actieplan van de sociale partners aan bod.

Het wijkwerken zal geëvalueerd worden in februari en maart 2019, dus na het eerste werkingsjaar.

De minister bevestigt dat er nog rekeningen van PWA-vzw's openstaan. Heel wat PWA's kunnen wegens die schulden voorlopig niet in vereffening gaan. De minister heeft geen informatie over de termijn waarbinnen dit kan worden opgelost.

Ook de minister was geen al te grote voorstander van de aanwervingsincentive. Hij meent dat de premie niet echt een stimulans is voor werkgevers om iemand aan te werven, zeker wanneer er al een bekwame kandidaat voor de job is. Er is een evaluatie van de maatregel gevraagd en die zou einde 2018 of begin 2019 klaar zijn. De minister zal die evaluatie afwachten.

In antwoord op de vraag over het geïntegreerde taal- en werkbeleid antwoordt de minister dat hij zelf niet zou spreken van een 'taalarme screening'. De bedoeling is om met alle mogelijke hulpmiddelen snel de andere competenties in kaart te

brenge van de anderstalige werkzoekenden die het Nederlands nog niet machtig zijn. Op basis van die screening kan de VDAB bekijken hoe het verder moet verlopen.

Wat betreft de vraag van Emmily Talpe over vluchtelingen laat de minister nog opmerken dat er vaak analfabeten onder de vluchtelingen zijn. Bij andere werkzoekenden kan een lager, secundair en soms hoger onderwijs worden verondersteld. Bij vluchtelingen is vaak een periode van twee jaar of langer nodig om hen aan een job te helpen.

Robrecht Bothuyne verwees naar een project in Zwitserland waarbij vluchtelingen worden gescreend en begeleid naar een opleiding in de verpleegkunde. Minister Muyters meent dat Vlaanderen in vergelijking met andere Europese landen zeer hoog scoort inzake taalverwerving door vluchtelingen. De VDAB staat echter altijd open voor suggesties en de minister zal het project in Zwitserland nog eens onder de aandacht brengen.

De minister verwacht dat het elektronische platform, dat in het kader van de uitvoering van Single Permitrichtlijn wordt opgezet, in het voorjaar van 2019 kan worden opgestart.

De cijfers van IBO en K-IBO worden regelmatig opgevraagd via schriftelijke vragen. De minister verwijst daarnaar voor meer details.

De eerste golf van de mysterycalls in de dienstenchequesector loopt nog. Er zijn dus nog geen resultaten beschikbaar.

Meer algemeen inzake discriminatie op de arbeidsmarkt, vraagt de minister aan commissielid Imade Annouri om hem op de resultaten af te rekenen. De werkloosheidsgraad daalt al vele maanden op een rij, ook die van mensen met een migratieachtergrond. Het werk is niet af en moet volgens de minister hoe dan ook op alle manieren worden voortgezet. De sectoren zetten nu stappen, ook al zijn die voor sommigen onvoldoende, maar de aanpak van discriminatie wordt meer en meer een algemeen aanvaarde werkwijze.

Hetzelfde lid wees ook op het taalgebruik – ‘rechten en plichten’ voor werkzoekenden en ‘behoeftes’ als het over ondernemers gaat. De minister antwoordt dat hij voor beide groepen duidelijke maatregelen heeft genomen. Aan de werkgevers heeft de VDAB bijvoorbeeld gevraagd de jobinhoud bij vacatures ter herschrijven, waardoor het gemakkelijk wordt die in te vullen. Het blijkt bijvoorbeeld dat door meer de nadruk te leggen op gedrag dan op competenties vrouwen gemakkelijker voor bepaalde functies gaan solliciteren. Het herschrijven en het neutraler formuleren van vacatures is één aspect van het bestrijden van discriminatie en het geven van kansen aan doelgroepen. De minister merkt wel op dat het de werkgevers zijn die aanwerven en dat men in dat verband moeilijk van plichten kan spreken. Ze worden wel ondersteund en bewust gemaakt van de problematiek. Wat betreft de werknemers zet de VDAB continu sterk in op maatwerk.

De minister vindt de samenwerking tussen De Ambrassade en de VDAB positief. Op die manier wordt de stem van de jongeren en het jeugdwerk beter gehoord. De samenwerking verloopt via concrete acties. De afgelopen jaren werden daarin stappen vooruit gezet en dat leidt tot resultaten. De samenwerking zorgt ook voor een grotere bekendheid van de VDAB bij jongeren. Via de methode van cocreatie denken jongeren na over de producten en de diensten van de VDAB en ontstaat er een wisselwerking.

De minister heeft niet onmiddellijk cijfers over de zogenaamde tiendagenregeling en stelt commissielid Miranda Van Eetvelde voor die schriftelijk op te vragen.

Over de outplacementmaatregel vroeg een lid of de verhouding tussen de ondersteuning van bedrijven enerzijds en de boete voor werkgevers die hun verplichtingen niet nakomen anderzijds wel goed zit. De minister staat achter de huidige regeling, waarover met de werkgevers werd overlegd.

De minister stelt voor de informatie over het Sociaal Interventiefonds en de benutting van het Opleidingsfonds Dienstencheques schriftelijk op te vragen.

De 24 procent werkzoekenden in een OKOT-traject die niet doorstromen naar werk, worden uiteraard verder begeleid. De minister benadrukt dat opleidingen maar een element zijn van de begeleiding. Vaak zijn er andere problemen die ervoor zorgen dat er niet onmiddellijk doorstroom naar een job is.

De minister is het niet eens met de analyse van de sp.a-fractie over het bereiken van de vooropgestelde werkzaamheidsgraad. Zoals Bart Van Malderen het zelf formuleerde, is de doelstelling van 76 procent voor de minister een kompas voor het beleid. Gelet op het feit dat Vlaanderen de hoogste werkzaamheidsgraad ooit heeft bereikt, meent de minister dat zijn kompas juist is afgesteld. Maar uiteraard moeten verdere inspanningen gebeuren om de vooropgestelde werkzaamheidsgraad te bereiken. De werkloosheid daalt overal, ook bij mensen met een migratieachtergrond en mensen met een arbeidshandicap. De minister kan de negatieve commentaar dan ook niet onderschrijven. Over de diversiteit op de werkvloer en de instrumenten om die te bevorderen, zal de minister van mening blijven verschillen met de fractie van het lid.

Hetzelfde lid informeerde naar de opvolging van de schoolverlaters die zich niet bij de VDAB hebben ingeschreven. Normaal moeten jonge schoolverlaters zich als werkzoekende inschrijven en dan worden ze op verschillende manieren benaderd. De minister zal schriftelijk antwoorden op de vraag naar cijfers daarover. Uiteraard zal de VDAB ook de jongeren opvolgen en proberen te benaderen die zich niet inschreven. De gekoppelde databank is een grote stap vooruit om die jongeren te traceren, want dat was vroeger de grote moeilijkheid. De minister merkt op dat jongeren na het verlaten van de school soms een jaar pauze nemen, bijvoorbeeld om te reizen of om andere zaken te ondernemen.

Een volgende vraag ging over het dalend aantal werkzoekenden in opleiding. De minister verwijst naar zijn antwoord op een recente schriftelijke vraag over de opleidingen in de competentiecentra van de VDAB (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2017-18, nr. 513). De minister benadrukt dat de VDAB via maatwerk tracht om voor elke werkzoekende het juiste pad naar werk te vinden. Vaak wordt de focus enkel en alleen gelegd op opleidingen, maar het kan ook gaan om het opdoen van werkervaring en het werken aan de attitude. Ook de daling van het aantal werkzoekenden heeft een effect op het aantal begeleidingen en opleidingen.

Het in voorbereiding zijnde EVC-decreet wordt nu besproken met de onderwijskoepels en de onderwijsvakbonden. Wanneer dat overleg is afgerond, zal de minister het opnieuw aan de Vlaamse Regering voorleggen. Er werden nog geen middelen ingeschreven omdat er nog geen definitieve regeling is. Indien in 2019 middelen nodig blijken, kan dit naar aanleiding van de begrotingsaanpassing worden bekeken.

In zijn analyse van het activeren van talenten en het doelgroepenbeleid haalde Bart Van Malderen een reeks cijfers aan. De minister wijst erop dat bijvoorbeeld voor 60-plussers geldt dat de huidige cijfers niet kunnen worden vergeleken met die van jaren geleden. Ook dat het aantal langdurig werkzoekenden zou blijven stijgen, is volgens de minister niet correct. Het cijfer van de werkzoekenden die tot zes jaar werkloos zijn, daalt sinds een jaar elke maand. Voor de werkzoekenden die langer dan twee werkloos zijn, is er het Versnellingsplan uitgewerkt. Maar het

blijft inderdaad moeilijk om 60-plussers aan werk te helpen. Om die reden werd in een extra doelgroepenkorting voorzien.

Hetzelfde lid haalt ook cijfers aan van laag- en middengeschoolde jongeren. De minister concludeerde eerder dat de laaggeschoolden meer ondersteuning nodig hebben en daarom worden de extra middelen van 70 miljoen euro voor het doelgroepenbeleid ook deels voor laaggeschoolde jongeren aangewend. Op de vraag of die middelen niet moeten worden gekoppeld aan voorafgaande competentieversterking antwoordt de minister dat ook hier het maatwerk van toepassing is. Indien blijkt dat een jongere ondanks de korting niet aan een job geraakt, kan een IBO of werkervaring worden opgestart.

De versterking van de doelgroepenkorting gaat in op 1 januari 2019. De minister zal dit uiteraard verder opvolgen en monitoren.

De minister signaleert dat over de instroom, uitstroom en stopzetting van tijdelijke werkervaring geregeld schriftelijke vragen worden gesteld. Hij zal ook schriftelijk antwoorden op de vraag over het aantal opgestarte trajecten tijdelijke werkervaring voor leefloongerechtigden. Dat het aantal opgestarte trajecten voor werkzoekenden voorsnóg lager ligt, is volgens de minister terug te brengen tot het maatwerk van de VDAB. Werkervaring is niet de oplossing voor elke werkzoekende.

Ook de informatie over het aantal voormalige PWA'ers bij de huidige wijkwerkers wordt best schriftelijk opgevraagd.

Er bestaan verschillende projecten die als 'mentoring naar werk' kunnen worden omschreven. 'DUO for a JOB' is er een van.

Er werd gevraagd hoe het aantal personen dat beroep doet op een VOP kan worden verhoogd. De minister antwoordt dat de samenwerking met het RIZIV formeel is geregeld en ook effectief gebeurt. De doelgroep werd recent uitgebreid door ook een tijdelijke VOP mogelijk te maken.

Voor het antwoord op de vraag over de WIJ3-trajecten verwijst de minister naar zijn schriftelijke antwoorden op de vragen van Emmily Talpe als bijlage bij het verslag.

Dat geldt ook voor de antwoorden op de vragen over sollicitatiefeedback. Het klopt dat de cijfers nog moeten verbeteren, maar op dit moment loopt de 'call for ideas' om verdere laagdrempelige invulling te geven aan die sollicitatiefeedback. Een eenvoudige tool moet ervoor zorgen dat de werkgevers de informatie vlot kunnen invoeren en dat de VDAB toch de informatie krijgt die nuttig is. De sollicitatieopdrachten zullen door de VDAB nauwgezet worden opgevolgd.

Er was een vraag over het in voorbereiding zijnde koninklijk besluit voor de gemeenschapsdienst. De minister was aanvankelijk van mening dat het wijkwerken daarop een voldoende antwoord kon bieden, maar de ontwerptekst gaat toch deels een andere richting uit. De minister zal nagaan hoe dit eventueel kan worden ingepast in het Vlaamse beleid en of de maatregel gemeenschapsdienst daaraan een meerwaarde kan geven.

Over het statuut van de MMPP-ers is er nog discussie met het federale niveau. De screening is de bevoegdheid van de VDAB maar zou geen extra werklast mogen meebrengen. Die personen worden immers nu ook al door de VDAB gescreend.

De omdoping van het Luchthavenhuis in Aviato betreft enkel een naamsverandering. De opdracht zelf verandert niet, aldus de minister.

2.2. Economie, Wetenschap en Innovatie

Op de vraag van Axel Ronse over de doorstroom van doctoraatsstudenten naar de arbeidsmarkt antwoordt de minister dat het actieplan om de voeling van deze studenten met de ondernemerswereld te verbeteren, verder wordt uitgewerkt. Dat vergt tijd maar het initiatief wordt voortgezet. In de doctoraatsopleidingen komt er extra aandacht voor bedrijfsrelevantie van onderzoek. Dat komt ook uitdrukkelijk aan bod in de beheersovereenkomst met Omkadering van Jonge Onderzoekers. Ook bedrijfsstages zijn daar een element van.

De minister heeft niet onmiddellijk cijfers over de doorstroom in het kader van de Baekelandmandaten maar stelt voor dat die gegevens schriftelijk worden opgevraagd. Het budget voor die mandaten wordt in ieder geval verhoogd, zoals in de toelichting werd vermeld.

Met alle maatregelen die werden genomen, wordt gestreefd naar een slaagkans van een op drie voor het FWO. De budgetverhoging is een van die maatregelen, maar ook de regel dat er per promotor maar twee aanvragen mogen worden ingediend. Die maatregelen zullen zowel effect hebben op de teller als op de noemer, maar voor de minister moeten ze vooral tot meer excellentie leiden. Er zijn problemenesignaleerd, bijvoorbeeld met de regel van twee aanvragen, maar die worden bestudeerd.

Na evaluatie van het BOF werden gesprekken met de rectoren van de universiteiten gevoerd. De minister heeft hen gevraagd een voorstel te doen om tot een andere verdeelsleutel te komen, die interdisciplinair en internationaal samenwerken bevordert. De minister verwacht een voorstel in de loop van de volgende weken of maanden. De evaluatie van het IOF is begin november 2018 afgerond en er kunnen kortelings verdere stappen worden gezet.

De minister antwoordt op de vraag van Lieve Maes dat hij nog geen details kan geven over de Vlaamse Wetenschapsagenda. Er zijn 10.500 vragen gesteld en die worden momenteel geclusterd en verwerkt. Het resultaat, dat op 14 december 2019 wordt bekendgemaakt, zal ook voor de minister een verrassing zijn.

De exitstrategie voor de clusters zal met de netwerken in kwestie worden bekeken. Daarbij zal aan bod komen of verdere ondersteuning of andere clusters nodig zijn.

Uit de informatie die beschikbaar is, kan de minister afleiden dat de speerpuntclusters succesvol zijn. De manier van werken rond open innovatie wordt ook in het buitenland geprezen. De natuurlijke drempel om innovatie niet met andere te delen, moet worden overwonnen. De clusters tellen veel leden, waaronder ook kmo's, die gezamenlijk goede projecten indienen en horizontaal samenwerken aan andere projecten.

Enkele leden verwezen naar de nieuwe beleidsagenda's. De krachtlijnen van het actieplan 'Artificiële intelligentie' heeft de minister al toegelicht naar aanleiding van actuele vragen. In een eerste stap wordt inzake het wetenschappelijk onderzoek nagegaan hoe dit kan worden versneld en de kennis verbreed. Een tweede stap betreft de verspreiding en de snellere toepassing door de Vlaamse bedrijven, bijvoorbeeld door met de speerpuntclusters acties op te zetten. In een derde luik komen onder meer de cybersecurity en de ethische aspecten aan bod. Er wordt een werkgroep opgestart om daarover aanbevelingen aan het beleid te doen. Ook een opleiding AI voor werknemers op alle niveaus is daarvan een belangrijk aspect.

Lieve Maes vroeg of cybersecurity niet vooral een federale aangelegenheid is. Volgens de minister heeft Vlaanderen een groot economisch potentieel en een grote academische expertise omtrent cyberbeveiliging, met onder meer de KU

Leuven en imec. Het creëren van goede omgevingsvoorwaarden, zoals een ander lid het formuleerde, dus het economische ondersteuningsbeleid, is een Vlaamse bevoegdheid en daarom kan Vlaanderen zelf een aantal initiatieven nemen.

Voor virtual en augmented reality komt er in 2019 een projectoproep. Over de inhoud daarvan wordt momenteel met de stakeholders overlegd.

Het actieplan voor personalised medicine wordt nog uitgewerkt. In eerste instantie wordt overleg gepleegd met de stakeholders en daarin worden zowel de noden als de governancestructuur bekeken. Begin 2019 hoopt de minister het actieplan klaar te hebben.

De bedoeling van de minister is vooral te mikken op innovatie en valorisatie van kennis. Ook voor de andere beleidsagenda's geldt dat ze moeten helpen om de innovatieparadox te doorbreken.

Het SuperNova-event was een succes. Er wordt nu nagegaan op welke manier dit initiatief kan worden voortgezet en welke lessen uit de eerste editie kunnen worden getrokken. Een mogelijke piste is om er een tweejaarlijks event van te maken.

De minister stelt voor de gegevens over het Agentschap Plantentuin schriftelijk op te vragen.

Het koninklijk besluit over de economische steunzone Zaventem-Vilvoorde zou volgens de informatie van de minister ter ondertekening aan de Koning zijn overgemaakt. Een maand na de publicatie in het Staatsblad kan het in werking treden. De minister verwacht dat dit begin 2019 het geval zal zijn.

Inzake ruimtevaart is de dialoog met het federale niveau nog aan de gang. Met het VITO heeft Vlaanderen wel een kenniscentrum in die materie. FLAG is een innovatief bedrijfsnetwerk en moet dus samenwerkingsverbanden initiëren. De opvolging gebeurt door VLAIO. Meer details over de activiteiten van FLAG kunnen schriftelijk worden opgevraagd.

Robrecht Bothuyne informeerde naar de stand van zaken van het Kwaliteitsdecreet. Het voorontwerp van decreet ligt nu voor advies bij de Raad van State. Uiteraard is het de bedoeling om de procedures administratief eenvoudig te houden. Het opzet is hoe dan ook om tot een meer gemeenschappelijke basis te komen. Er wordt uitgegaan van een algemene erkenning van dienstverleners, met daarbovenop een erkenning voor specifieke zaken, zonder dat telkens de hele procedure moet worden doorlopen. De minister wil het ontwerp van decreet zeker nog dit werkingsjaar ter bespreking aan de commissie voorleggen.

Hetzelfde lid vroeg naar een eerste evaluatie van de éénloketfunctie bij VLAIO. Aangezien het nog maar een maand operationeel is, heeft de minister nog geen evaluatie. Voor de andere vragen hierover verwijst de minister naar de recente vraag om uitleg van Daniëlle Vanwesenbeeck over de uitrol van het digitaal loket voor ondernemers (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2018-19, nr. C26).

Er wordt geïnvesteerd in meer medewerkers voor de frontdesk van VLAIO en in opleidingen voor die medewerkers. De nodige stappen zijn dus gezet, maar de omslag kan niet van de ene dag op de andere dag worden gerealiseerd. De minister verwijst naar de omslag bij PMV, die enkele jaren geleden werd ingezet en die nu geslaagd lijkt.

Een andere vraag was of potentiële ondernemers hun weg vinden naar de bedrijfsadviseurs van VLAIO. De minister kan melden dat het aantal projecten stijgt.

Het controle- en monitoringsysteem voor de kmo-portefeuille is intussen operationeel. Er zijn nog geen resultaten van beschikbaar.

Volgens de minister zit men op schema om de EFRO-kredieten optimaal te kunnen benutten in de lopende periode. Details over de graad van benutting kunnen best schriftelijk worden opgevraagd.

Wat de uitrol van de hinderpremie betreft, werd goed geluisterd naar de stakeholders (zowel VVSG als UNIZO en Voka). Daarna werden maatregelen genomen die de kinderziektes hebben weggewerkt, bijvoorbeeld wat de verduidelijking van de aanvraagtermijn betreft en het sturen van een herinneringsbrief aan de handelaars voor die termijn verloopt. Ook de versie van GIPOD 2.0, waaraan nu nog wijzigingen worden aangebracht, moet voor een verbetering zorgen. Uit contacten op het terrein blijkt voor de minister dat er bij de meerderheid van de betrokken handelaars grote tevredenheid over de maatregel bestaat, bijvoorbeeld over de snelle betaling van de premie. De hindertool kreeg bovendien de e-gov Award van Agoria in de categorie gebruiksvriendelijkheid. De minister erkent dat de uitrol van de regeling een hele uitdaging was, maar nu de kinderziektes zijn weggewerkt, is de minister tevreden met het resultaat.

De adviesraad VARIO is volgens de minister actief bezig. Er komt bijvoorbeeld een advies over artificiële intelligentie, waarvoor bezoeken aan de Verenigde Staten werden gebracht. Er komt ook een advies over hogegroeibedrijven en een memorandum voor het beleid in de volgende regeerperiode.

Er was een vraag naar de evaluatie van VITO. De minister kan niet op de details van de evaluatie ingaan maar kan wel melden dat drie departementen van de instelling sterk scoorden en dat er bij twee departementen verandering noodzakelijk bleek. Die elementen vormen de basis voor een gesprek over de nieuwe beheersovereenkomst.

Imade Annouri informeerde naar de invloed van het economische beleid van de VS op de investeringen in Vlaanderen. De minister stelt voor deze vraag te richten aan minister-president Greet Bourgeois, die bevoegd is voor het aantrekken van buitenlandse investeringen.

Algemeen is de minister het eens met de stelling van Daniëlle Vanwesenbeeck dat de ambitie om betere ondernemingsvoorwaarden te creëren en om Vlaanderen als innovatieve regio op de kaart te zetten, moet worden volgehouden.

Daniëlle Vanwesenbeeck berekende dat er nog 360 miljoen euro nodig is om de 1 procentdoelstellingen inzake O&O te halen. De minister stelt dat altijd budgettaire keuzes moeten worden gemaakt: dat bedrag uitgeven aan O&O betekent dat andere maatregelen die worden gevraagd, niet kunnen worden genomen. Er is deze legislatuur een grote stap vooruitgezet en de minister hoopt dat in het volgende regeerakkoord nog bijkomende investeringen zullen staan. Dat de opstap van 280 miljoen op het einde van deze regeerperiode komt, heeft twee redenen. Er is de budgettaire context, waarbij op basis van ramingen wordt nagegaan wanneer en waar er ruimte is. Maar de minister was zelf ook de mening toegedaan dat het innovatie-instrumentarium eerst moest worden hervormd. Er zijn belangrijke aanpassingen gebeurd: er is een duidelijke filosofie voor het innovatiebeleid, de versnippering is aangepakt en bij het FWO en de onderzoekfondsen zijn de procedures gewijzigd. De sector zou nu klaar moeten zijn om de middelen te absorberen. De extra middelen waren ook een stimulans voor de actoren op het terrein om de noodzakelijke wijzigingen door te voeren.

Voor de verdeling van de opstap van 280 miljoen euro verwijst de minister naar de toelichting bij het programma EWI.

Er waren vragen over de moonshotprojecten. De financiering daarvan komt er op vraag van de speerpuntclusters. Het gaat om projecten die een antwoord moeten bieden op grote maatschappelijke uitdagingen en waarbij verwacht wordt dat het onderzoek langer zal lopen dan de termijn van de cluster. Onder meer de chemische cluster was vragende partij voor dergelijke projecten. Er is een budget ingeschreven en het is nu aan de clusters om met voorstellen te komen. Dat bedrijven samen nadenken over uitdagingen op langere termijn kan de minister enkel toejuichen.

Het is niet de bedoeling om het project 'Buy from start-ups' te beperken tot start-ups die verbonden zijn aan de clusters. Het zal worden opengesteld voor alle start-ups. Omdat de openbare inkoop een aangelegenheid is die de hele overheid aangaat, werd in overleg met de minister van Binnenlands Bestuur en onder leiding van het Facilitair Bedrijf een werkgroep opgericht die actie zal ondernemen om dit project te realiseren.

Er werd gevraagd hoe de dienstverlening van de hogescholen aan de bedrijven zou worden georganiseerd. Daarover is een werkwijze afgesproken in overleg met Vlaamse Hogescholenraad. De minister zal die aan de commissie bezorgen.

Het initiatief COOCK zal ook openstaan voor bedrijven die niet tot de clusters behoren.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte Werk en Economie, Wetenschap en Innovatie van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

B. DEEL SOCIALE ECONOMIE

I. Toelichting

De commissie beslist onmiddellijk te starten met de bespreking van de beleidsbrief Sociale Economie 2018-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1737/1) en de begroting 2019 voor Sociale Economie, zonder voorafgaande mondelinge toelichting.

Voor toelichting bij de begroting kan worden verwezen naar de toelichting bij het programma WSE (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 13/2-J).

II. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

1.1. Tussenkomen van de N-VA-fractie

Axel Ronse stelt dat de verwezenlijkingen van de voorbije jaren in het beleidsveld Sociale Economie zonder meer historisch kunnen worden genoemd. Het hernieuwde Maatwerkbesluit treedt in werking op 1 januari 2019 en aan de hervorming van de SINE-maatregel wordt volop gewerkt. Deze regeerperiode was er een groeipad van 690 vte's voor sociale en beschutte werkplaatsen en 402 vte's voor de lokale diensteneconomie. De sociale-economiebedrijven werden ondersteund bij investeringen in werkbaar werk en duurzame mobiliteit en bij leningen voor hernieuwbare energie. Startende en innovatieve sociale ondernemers werden ondersteund via een subsidieoproep en voor startende ondernemers werd ook een intensief begeleidingstraject opgezet. Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt sterk gepromoot.

Het lid besluit daaruit dat de hele commissie trots mag zijn op wat minister Homans en haar kabinet hebben gerealiseerd. Het aantal doelgroepwerknemers bij maatwerkbedrijven en in de lokale diensteneconomie is volgens het lid deze regeerperiode met 1979 personen gestegen. In de vorige regeerperiode (2009-2014) is het budget gestegen met 12.497.338 euro en in de huidige regeerperiode met 18.159.981 euro. Dit is een fors groeipad en daarmee zijn de engagementen nagekomen die in het begin van de legislatuur werden aangegaan.

De ICF-screening zou na de evaluatie van vorig jaar worden opgevolgd door een technisch comité. Werden er de voorbije maanden nog problemen gemeld?

Een van de doelstellingen inzake LDE was dat kleine bedrijven (minder dan vijf vte doelgroepwerknemers) zouden kunnen groeien. De Vlaamse Regering heeft de limietdatum onlangs verschoven naar 1 januari 2021. Is geweten waarom sommige van deze organisaties nog geen vijf werknemers tellen?

Er loopt nu overleg over de hervorming van SINE met de stakeholders. Er wordt ook overlegd met reguliere ondernemingen, die actief kunnen bijdragen aan de sociale economie door doelgroepwerknemers in hun onderneming te integreren. Hoe verlopen de gesprekken?

Het totale beschikbare krediet voor maatwerk bedraagt 393.144.000 euro VAK en 393.744 euro VEK. Kennen intussen alle werkplaatsen de financiële implicaties van het hernieuwde Maatwerkbesluit in 2019?

Er zijn vijf overheidsopdrachten gelanceerd voor onderzoek naar de impact van strategische trends inzake de tewerkstelling van kansengroepen in diverse sectoren, waaronder ook de e-commerce en de circulaire economie. De minister zal op basis van de output van deze onderzoeken bekijken rond welke thema's een clusterwerking kan worden opgestart. Die clusters zouden bestaan uit sociale-economiebedrijven, reguliere ondernemingen en relevante stakeholders. Kan de minister meer uitleg geven over de stand van zaken?

HIVA startte een project op voor kwaliteitsvolle data over de tewerkstelling van de sociale economie in Vlaanderen. De bedoeling is tot een boordtabel te komen die voor de sociale inschakelingseconomie kan worden gebruikt. Zijn daarvan al resultaten bekend?

Kan de minister de stand van zaken geven van de ontwikkeling van de Sustatool?

Axel Ronse besluit dat de minister een grote onderscheiding verdient voor het nakomen van haar engagementen.

1.2. Tussenkoms van de sp.a-fractie

Rob Beenders blijft 'gezond kritisch' vanuit de oppositie, maar kan zich toch aansluiten bij de positieve beoordeling van de beleidsbrief. Bij het begin van de regeerperiode werd gevreesd dat de sector een achterstand zou oplopen en daarvoor heeft het lid dan ook gewaarschuwd. Het klopt dat de minister haar engagementen probeert na te komen in de begroting en daarvoor wil het lid de minister danken. Er blijven echter nog bezorgdheden en vragen, die ook in de sector zelf leven.

De minister trekt 2 miljoen euro extra uit voor een nieuwe investeringsoproep in de sociale economie. Dat is positief, maar het lid verneemt dat een aantal ondernemingen niet langer zou kunnen intekenen op die oproep wegens de zogenaamde de-minimisregeling, omdat ze de vorige jaren al een beroep deden op de investeringssteun. Is dit effectief het geval en is de minister daarvan op hoogte?

Het is op zich een zeer goede zaak dat de minister ook 10 miljoen euro extra uittrekt voor een nieuw groeipad onder het decreet van 12 juli 2013 betreffende maatwerk bij collectieve inschakeling (hierna het Maatwerkdecreet). Maar waarom enkel investeren in de maatwerkbedrijven en niet in de lokale diensteneconomie? Heeft de minister al zicht op de verdeling van die middelen? In het Vlaams Intersectoraal Akkoord wordt verwezen naar een groeipad voor zowel maatwerk als LDE in de komende jaren.

Rob Beenders heeft ook vragen over de beleidsbrief. De inwerkingtreding van het Maatwerkdecreet heeft vier jaar vertraging opgelopen. Maar het strekt tot tevredenheid dat de regeling nu effectief kan starten. Zoals vorig jaar aangekondigd, kregen de maatwerkbedrijven een jaar lang simulaties over de werkondersteuningspakketten. Wat leren de simulaties en is de impact voor de werkplaatsen gekend?

De ICF-screening, die de voorbije jaren herhaaldelijk werd besproken in de commissie, wordt niet meer vermeld in de voorliggende beleidsbrief. Betekent dit dat alle problemen zijn opgelost en dat de toeleiding naar maatwerkbedrijven en lokale diensten correct verloopt? Uit de cijfers van de VDAB blijkt dat er in 2018 40.467 rechten zijn toegekend voor maatwerk en 1889 voor LDE. Mag daaruit worden geconcludeerd dat op dit moment de juiste doelgroep wordt toegeleid naar de juiste werkvorm? Is de problematiek van de openstaande vacatures nu definitief van de baan?

Wat betreft de gelijkschakeling tussen sociale en beschutte werkplaatsen verwijst de minister naar het VIA5-akkoord. De gelijkschakeling van de arbeidsrechtelijke kaders vormt een eerste stap en het is positief dat die bij de start van het Maatwerkdecreet wordt gezet. De gelijkschakeling op het niveau van de RSZ (gesco's, SINE, Sociale Maribel en de structurele vermindering) wordt een tweede belangrijke oefening. De minister herhaalt in de beleidsbrief voor de derde keer op rij dat ze die gelijkschakeling zal bepleiten bij de bevoegde federale ministers en verwijst daarbij naar de arbeidsdeal. Maar Rob Beenders ziet geen resultaten van dit overleg met het federale niveau. Was er effectief overleg en welke resultaten heeft dit opgeleverd? Welk voorstel deed de minister aan de federale overheid?

Inzake LDE besliste de Vlaamse Regering om voor het voldoen aan de voorwaarde van vijf vte doelgroepwerknemers uitstel te verlenen tot 1 januari 2021. De minister koppelt dit in de beleidsbrief ook aan de SINE-hervorming. Wordt die dan ook naar 2021 verschoven?

Ook de kansen op doorstroom, en de verschillende visies daarop, werden al herhaaldelijk besproken in de commissie. De sp.a-fractie wil blijven benadrukken dat ze achter die doelstelling staat, maar pleit voor realisme. Iedereen kan vaststellen dat doorstroom in de sector van de sociale economie niet evident is. De minister blijft inzetten op doorstroombegeleiding en dat is belangrijk. Maar doorstroom is niet enkel de verantwoordelijkheid van de maatwerkbedrijven. Moet ook niet worden onderzocht hoe open en toegankelijk de reguliere arbeidsmarkt is voor doorstromers? De conclusies daarvan zouden op termijn misschien de doorstroom kunnen vergemakkelijken. Kan de minister die bezorgdheid meenemen in de vervolgtacties op de proeftuinen?

De fractie van Rob Beenders blijft bezorgd over de doorstroomgerichte arbeidszorg. Er is geen sprake van een integraal kader voor de werk- en welzijnstrajecten en de minister lijkt dat zelf te bevestigen door te stellen dat ze nog aan een nieuw kader voor arbeidszorg wil werken. De Vlaamse Regering heeft eerder gekozen voor een afzonderlijk kader terwijl de fractie van het lid voorstander blijft van een integrale benadering. Kan de minister meer informatie geven over het verloop van de toeleiding naar arbeidszorg? Hoe zullen de engagementen van de maatwerkbedrijven worden beoordeeld? Wat is de timing van de minister voor het nieuwe

kader arbeidszorg? Is dit nog voor deze regeerperiode gepland? De minister is volgens het lid niet erg duidelijk in haar ambitie wat dit betreft.

Rob Beenders blijft ook bezorgd over de plannen voor de hervorming van de SINE-maatregel. Er werd weinig vooruitgang geboekt sinds de gedachtewisseling in de commissie over de conceptnota, in januari 2016. De minister schrijft in de beleidsbrief dat “er verder wordt overlegd met de stakeholders om te bepalen hoe de hervorming in regelgeving wordt omgezet en welke overgangsmaatregelen nodig zijn”. Dit is zeer algemeen en daarom herhaalt het lid zijn bekommernis. De hervorming naar individueel maatwerk zoals die in de conceptnota werd vooropgesteld, betekent weinig goeds voor de sector van de sociale economie. Daarom vraagt de sp.a-fractie aan de andere fracties om grondig na te denken over de mogelijke gevolgen. Het lid dringt daarom aan op de voortzetting van de gedachtewisseling van januari 2016, die destijds niet werd afgerond.

De hervorming van SINE kan voor de sp.a-fractie pas als er ook een oplossing is voor de gelijkschakeling inzake gesco, structurele vermindering en Sociale Maribel. De toegekende SINE-middelen aan sociale en beschutte werkplaatsen en de lokale diensten moeten maximaal behouden blijven. De middelen moeten ook maximaal gevrijwaard blijven voor de sociale economie en dus kan er geen verschuiving van middelen zijn naar een nieuwe individuele tewerkstellingsmaatregel. Individuele doelgroepmaatregelen zijn een bevoegdheid van de minister van Werk en daarom moet minister Homans geen nieuwe dergelijke maatregelen uitwerken. De sp.a-fractie wil dat de minister de vrijgekomen SINE-middelen gebruikt om enerzijds de harmonisatie tussen de beschutte en sociale werkplaatsen te realiseren en anderzijds om bijkomend te investeren in groei van de sector.

Voor de gescoprojectsubsidies werd een oplossing uitgewerkt met de sector en daarvoor dankt Rob Beenders de minister. Voor de inkanteling van de ‘gesco’s sociale werkplaatsen’ in het Maatwerkdecreet, verwijst het lid naar de bedenkingen bij de SINE-hervorming. Gesco en SINE moeten gezamenlijk worden aangepakt om tot een structurele oplossing te komen.

1.3. Tussenkoms van de CD&V-fractie

Sonja Claes stelt dat 2019 een cruciaal jaar wordt voor de sociale economie. De beroepen bij de Raad van State hebben meegebracht dat de inwerkingtreding van het Maatwerkdecreet werd uitgesteld tot begin 2019. Die vertraging heeft voor stilstand gezorgd de voorbije jaren, maar volgens het lid had ze ook voordelen. Zo kregen de maatwerkbedrijven goede simulaties en zijn ze goed voorbereid op de inwerkingtreding van de nieuwe regeling op 1 januari 2019.

Bij de invoering van de nieuwe regelgeving voor de lokale diensteneconomie bleef het criterium van minimum vijf vte doelgroepwerknemers een knelpunt. De Vlaamse Regering heeft die voorwaarde uitgesteld tot begin 2021. Voor het lid is het belangrijk hoe daar uiteindelijk mee zal worden omgegaan. Objectief gezien is het logisch om naar grotere organisaties te streven, daarom is het ook als criterium in het decreet van 22 november 2013 betreffende de lokale diensteneconomie opgenomen. Er zijn in 2017 en 2018 oproepen geweest om de LDE-ondernemingen de mogelijkheid te bieden door te groeien om aan die voorwaarde te voldoen. Maar die hebben niet het gewenste resultaat gehad, het blijft een knelpunt voor vele lokale besturen. De vraag is of het criterium in de toekomst overeind blijft dan wel dat men het bestaan van kleinere organisaties aanvaardt. Maar het is positief dat de organisaties nu voorlopig kunnen doorwerken en dat er geen arbeidsplaatsen verloren gaan omdat ze niet aan de decretale voorwaarden voldoen.

Een derde belangrijke doelstelling van deze regeerperiode was de hervorming van de SINE-maatregel en die doelstelling is niet gehaald. *Sonja Claes* deelt de

mening van Rob Beenders over de aangekondigde hervorming niet. Individueel maatwerk blijft voor haar een valabele piste. Het wordt wellicht een opdracht voor de volgende minister van Sociale Economie, want voor de implementatie in deze regeerperiode had de hervorming al moeten goedgekeurd zijn.

De voorbije jaren werd de ICF-screening van de doelgroepwerknemers vaak besproken in de commissie. De screening was aanvankelijk problematisch, maar uit contacten met de koepels van de maatwerkbedrijven leidt het lid af dat ze nu goed loopt. Er worden voldoende kandidaten voorgesteld wanneer er vacatures zijn. Maar voor LDE geldt dit niet: er blijven vacatures openstaan omdat er onvoldoende kandidaten aan de ICF-criteria voor LDE voldoen. Wat is de mening van de minister daarover?

In de beleidsbrief ziet de minister de gescothervorming als een bijkomend groeipad. Volgens het lid werden die middelen al besteed in de maatwerkbedrijven en gaat het dus eerder om een omzetting dan een uitbreiding.

Zoals al aangehaald, komt er dus een groeipad van 10 miljoen euro voor de maatwerkbedrijven, en niet voor LDE. Sonja Claes staat achter die keuze omdat de LDE-ondernemingen de voorbije jaren in verhouding meer middelen kregen dan de maatwerkbedrijven. Hoe zal de minister deze middelen verdelen? Wordt het opnieuw een lineaire verdeling of wordt ook rekening gehouden met projecten die worden ingediend, zoals eerder bepleit in de commissie? Volgens de huidige regelgeving moeten de werkplaatsen een bepaald contingent invullen vooraleer een uitbreiding kan worden toegekend. Dat is een evidente voorwaarde, maar niet als men economische werkloosheid inroept om aan dat contingent te komen. Op die manier kan men fictief een contingent aanhouden. Het lid vraagt de minister hiermee rekening te houden bij de verdeling van de middelen.

Er is in 2019 opnieuw een budget voor investeringen in de maatwerkbedrijven. Worden daarbij dezelfde criteria gehanteerd als de voorbije jaren? Wat is de timing voor de nieuwe investeringsoproep? De voorbije jaren kwam de oproep vaak op het einde van het jaar, maar het lid veronderstelt dat het nu sneller kan en nog voor het einde van de regeerperiode.

Wat betreft de gelijkschakeling van sociale en beschutte werkplaatsen schrijft de minister dat ze de Federale Regering heeft gevraagd dit op te nemen in de arbeidsdeal. Sonja Claes heeft hierover nog niets teruggevonden in de berichtgeving over de arbeidsdeal. Wordt er in de arbeidsdeal voorzien in een gelijkschakeling, of een eerste aanzet daartoe? Het lid verneemt dat de RSZ zelf zou hebben voorgesteld om een derde categorie te creëren voor nieuwe werknemers. Ze vraagt dat de minister aan de RSZ het duidelijke signaal geeft dat een derde categorie absoluut niet strookt met het streven naar een gelijkschakeling.

1.4. Tussenkomen van de Open Vld-fractie

Emmily Talpe vindt in de beleidsbrief geen grote verrassingen terug. Op 1 januari 2019 is er de langverwachte inwerkingtreding van het hernieuwde maatwerk, met een budget van 393 miljoen euro. Door juridische perikelen zijn helaas een aantal jaren verloren, maar anderzijds heeft de sector nu ruim de tijd gekregen om zich op de nieuwe regelgeving voor te bereiden. Het is positief dat de minister daartoe diverse voorlichtingsinitiatieven heeft genomen.

Het nieuwe groeipad van 10 miljoen euro, bovenop het bijkomende contingent van 500 vte dat dit jaar werd toegekend, is uiteraard ook een goede zaak, evenals de investeringsruimte van 6 miljoen euro.

Zijn de 500 vte die sinds 1 april 2018 werden toegekend al ingevuld? Kan de VDAB volgen met de ICF-screening van doelgroepwerknemers?

De Open Vld-fractie hecht bijzonder belang aan het individueel maatwerk. Het is jammer dat de hervorming van SINE niet kon worden gerealiseerd. De conceptnota over de hervorming dateert van drie jaar geleden maar heeft niet tot een concrete implementatie geleid. In de beleidsbrief spreekt de minister van een voortzetting van het overleg met de stakeholders. Kan de minister toelichting geven bij de voorziene overleginitiatieven?

Voor Emmily Talpe is doorstroom naar de reguliere economie belangrijk, uiteraard met de nodige nuance zoals ook door een ander lid aangehaald. Het is een leerproces, zowel voor doelgroepwerknemers als voor de sociale-economieondernemingen en de reguliere sector. Het is belangrijk dat er voldoende opvolging en begeleiding is bij doorstroom naar reguliere bedrijven en het is dan ook positief dat inmiddels een veertigtal ondernemingen een mandaat kregen om aan doorstroombegeleiding te doen. Er waren ook proeftuinen waarin sociale en reguliere economie konden samenwerken.

Vorig jaar vroeg het lid aan de minister hoe ze arbeidszorg kon laten inspelen op het beleid inzake progressieve werkhervatting. De minister antwoordde dat haar administratie dit zou bekijken. Zijn er intussen al resultaten daarvan?

De minister zal wel goede redenen hebben om de deadline voor de vijf vte-grens in LDE met twee jaar te verschuiven, maar het blijft opmerkelijk dat kleine initiatieven zo moeilijk konden fusioneren binnen de vooropgestelde termijn. Waar zitten de concrete problemen en zal twee jaar volstaan om die op te lossen?

Het bevorderen van ondernemerschap in de sociale economie is een belangrijke doelstelling. Zo staan de maatwerkbedrijven voor een dubbele uitdaging: een maatschappelijke meerwaarde realiseren door sociale tewerkstelling maar tegelijk ook de economische realiteit onder ogen zien. Emmily Talpe is daarom tevreden dat er in augustus 2018 een oproep voor twee overheidsopdrachten werd gelanceerd, een studie over de economische en maatschappelijke meerwaarde van maatwerk bij collectieve inschakeling en een studie over de economische verankering van maatwerkbedrijven in Vlaanderen. Het lid verwijst naar de studie die in de commissie werd voorgesteld door de POM West-Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1452/1). Die was voor haar de aanleiding om een dergelijke studie over de verankering van maatwerkbedrijven in heel Vlaanderen te vragen. Kan de minister zeggen welk budget hiervoor wordt vrijgemaakt en hoe lang de duurtijd van de studie is?

Het lid herhaalt nog haar eerdere vraag om cijfers over de sociale economie beschikbaar te stellen, vooral om een aantal trends en evoluties te kunnen opvolgen, bijvoorbeeld inzake de vergrijzing en de tewerkstelling van mensen met een migratieachtergrond. Daarover is er in de beleidsbrief niets terug te vinden.

Vorig jaar werd ook een globale boordtabel voor de sociale inschakelingseconomie aangekondigd. Die zou door het Departement WSE worden ontwikkeld en online raadpleegbaar zijn. Kan de minister de stand van zaken geven?

2. Antwoord van de minister

Invoering maatwerk

Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, antwoordt eerst op de vraag van enkele leden of alles op schema zit

voor de invoering van maatwerk. Er waren infosessies en er zijn rapportmodellen, handleidingen en dergelijke opgemaakt. Uit de simulaties die werden uitgevoerd, is gebleken dat het maatwerk een lichte meerkost betekent voor de Vlaamse overheid, maar die ligt binnen de budgettaire marges.

De minister pleit voor een gelijkschakeling van de RSZ-categorieën tussen de beschutte en sociale werkplaatsen en dus voor één categorie voor maatwerkbedrijven, met name de RSZ-categorie waaronder de beschutte werkplaatsen ressorteren. In oktober 2018 is er daarover nog een overleg geweest met de federale overheid. Uiteindelijk is het aan die overheid om de nodige actie te ondernemen. Volgens de minister lijkt er inhoudelijk overeenstemming te zijn, de discussie is voornamelijk budgettair. Daarom werden de kabinetten van de bevoegde federale ministers Peeters en De Block gewezen op de groeipaden in sociale economie en de winst die deze voor het federale niveau meebrengen. De minister is van oordeel dat deze winst voldoende is om de kost van de harmonisering op het federale niveau op te vangen.

Ook de minister heeft, weliswaar via de vakbonden van de maatwerkbedrijven, vernomen dat de federale overheid RSZ-categorie 2 voorstelt voor nieuw opgerichte maatwerkbedrijven. Ze roept de commissieleden op hun federale collega's hierover aan te spreken. De winst die voor de federale overheid voortvloeit uit het groeipad kan volgens haar worden aangewend om de meerkost van de gelijkschakeling van de RSZ-categorieën te betalen.

Groeipad en extra middelen

Een lid vroeg of de 500 vte doelgroepwerknemers die sinds 1 april 2018 werden toegekend al helemaal ingevuld zijn. De minister kan op dit moment nog niet op die vraag antwoorden. De kwartaalgegevens voor deze en meer recente periodes zijn nog niet beschikbaar. Wanneer die beschikbaar zijn, zal de minister ze aan de commissie bezorgen.

Gerelateerd daaraan was er ook de vraag of het voor de maatwerkbedrijven gemakkelijk is om voldoende mensen aan te trekken voor die extra vacatures. De minister antwoordt dat de VDAB al het mogelijke doet om te kunnen volgen met de screening van doelgroepwerknemers. Door de vele extra vacatures zijn er bijkomende screenings nodig. De werkgevers ondervinden daar evenwel geen hinder van, vermits zij kunnen putten uit de groep werkzoekenden die werden gescreend en die een ticket voor tewerkstelling in de sociale economie hebben. De minister kan daarvan recente cijfers geven. Op 31 oktober 2018 waren er:

- 1937 personen (niet-werkende werkzoekenden) met een recht op tewerkstelling in een sociale werkplaats;
- 5291 personen (NWWZ) met een recht op tewerkstelling in een beschutte werkplaats;
- 527 personen (NWWZ) met een recht op tewerkstelling in de lokale diensteneconomie.

Deze mensen worden bemiddeld naar een job in de sociale economie en volgens de minister zijn er dus voldoende tickets om de vacatures in te vullen.

In de meeste provincies wachten een 50-tal werkzoekenden op een screening, in de provincie Antwerpen ligt dat aantal wel hoger. De VDAB doet het nodige om na te gaan of de indiceringsflow kan worden versneld.

Momenteel bekijkt de VDAB ook hoe de ICF-gegevens aan andere reeds beschikbare data kunnen worden gekoppeld.

Het stemt de minister tevreden dat alle commissieleden het groeipad van 10 miljoen euro een goede maatregel vinden. De exacte verdelingscriteria worden momenteel nog uitgewerkt, opnieuw in overleg met de sector. Een lid verwees naar de moeilijke start bij het begin van de regeerperiode, maar nu verlopen de contacten met de sector vlot.

Het is wel al duidelijk dat het groeipad zal worden ingezet om extra tewerkstelling te creëren in maatwerk en niet in de lokale diensteneconomie. De minister licht toe waarom die beslissing werd genomen:

- in LDE werd in 2017 en 2018 reeds in een groeipad voorzien van in totaal 4,5 miljoen euro. In maatwerk daarentegen werd enkel een groeipad voorzien in 2018 (en nu dus ook in 2019);
- de eerder aangehaalde cijfers over het aantal werkzoekenden die recht hebben op een tewerkstelling in maatwerkbedrijven zijn ook veel hoger dan voor LDE;
- voor LDE werd er deze legislatuur al een groeipad gecreëerd van 402 vte op een totaal huidig contingent van 2210 vte (of een groei van 18 procent). Voor de beschutte en sociale werkplaatsen gaat dit over 690 vte ten opzichte van 19.015 vte vandaag (of een groei 3,6 procent). In verhouding tot het bestaande contingent werd voor LDE deze legislatuur dus al een veel groter bijkomend contingent toegekend.

Daarom is het volgens de minister verdedigbaar om het bijkomende groeipad van 10 miljoen euro volledig in te zetten voor maatwerk.

Nieuwe investeringsoproep

De de-minimisbepierking vloeit voort uit een Europese richtlijn die bepaalt dat bedrijven niet meer dan 200.000 euro aan subsidies mogen krijgen over een periode van drie jaar.

De minister heeft al twee investeringsoproepen gedaan en bij de tweede waren er meer aanvragen (106) dan bij de eerste (103). Niettemin is de de-minimisregeling een gegeven waarmee rekening moet worden gehouden en de administratie is dit dan ook aan het bekijken in functie van de volgende oproep. De oproep is gepland voor begin 2019.

ICF

De minister, haar administratie en haar kabinet kregen geen signaal dat er nog grote problemen zouden zijn met de screening op basis van de ICF-methode. Maar het is belangrijk dit te blijven monitoren, het betekent immers niet dat er in de toekomst niet opnieuw problemen kunnen opduiken. Er is hierover periodiek overleg in de schoot van het administratief comité en er werden reeds afspraken gemaakt voor een nieuwe evaluatie. In die nieuwe evaluatie zal er bijzondere aandacht zijn voor LDE.

Individueel maatwerk/SINE-hervorming

De minister herinnert kort aan de omstandigheden die ervoor zorgden dat de aangekondigde SINE-hervorming niet vlot is verlopen. Na de onverwachte schorsing van het uitvoeringsbesluit van het Maatwerkdecreet is alles in het werk gesteld om zo snel mogelijk duidelijkheid te geven aan de bedrijven in kwestie en een nieuwe duidelijke regelgeving uit te werken. Daaraan werd prioriteit gegeven. Een andere reden waarom de SINE-hervorming extra tijd heeft geveigd, is de grote impact op de lokale diensteneconomie. Een derde reden is dat de minister eerst de RSZ-gelijkschakeling van beschutte en sociale werkplaatsen wil gerealiseerd zien.

De minister verwijst naar haar antwoord op een eerdere vraag om uitleg (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. C256). Er lopen diverse gesprekken, onder meer met de lokale besturen. Als het over LDE gaat, heeft de hervorming een belangrijke impact voor de lokale besturen. Wanneer SINE wordt hervormd naar maatwerk, betekent dit dat een WOP-financiering niet kan worden gecombineerd met een LDE-financiering. Dit is nu wel het geval, een SINE-financiering wordt vaak gecumuleerd met LDE. Ongeveer 65 procent van de LDE-medewerkers wordt ook gefinancierd door SINE. Deze belangrijke financieringsbron voor LDE valt dan weg bij de combinatie.

Er wordt met een aantal lokale besturen bekeken wat de hervorming van SINE naar individueel maatwerk voor de organisaties op hun grondgebied precies betekent op financieel vlak. Vervolgens moet worden bekeken of er overgangsmatregelen nodig zijn en welke. Dit is momenteel nog niet duidelijk, het overleg daarover loopt nog.

De minister herhaalt dat het voor haar belangrijk is dat de gelijkschakeling van de RSZ-categorieën van de beschutte en sociale werkplaatsen gebeurt voor de SINE-maatregel wordt hervormd.

In de commissie werd al enkele keren het probleem aangekaart dat er ondernemingen zijn die het fiscale voordeel van SINE genieten zonder dat ze effectief doelgroepmedewerkers aanwerven. Ook de minister vindt dit zeer onrechtvaardig. Ze heeft hierover contact opgenomen met de federale minister van Financiën Van Overtveldt, die een initiatief heeft genomen om de vrijstellingsregeling aan te passen. De nieuwe regeling wordt ingevoerd vanaf aanslagjaar 2019 (inkomstenjaar 2018).

Doorstroming

In de beleidsbrief stelt de minister dat het aantal doorstroomtrajecten binnen de ESF-oproepen rond doorstroombegeleiding op kruissnelheid zal komen met de inwerkingtreding van het Maatwerkdecreet. Een lid vroeg te verduidelijken wat daarmee wordt bedoeld. De minister antwoordt dat met de inwerkingtreding van het Maatwerkdecreet ook het doorstroomluik daarvan in de praktijk start. Nieuw ingestroomde doelgroepwerknemers moeten vanaf dan immers na vijf jaar worden geëvalueerd en doorstromen als dat mogelijk is. De minister benadrukt dat ze realistisch genoeg is om te beseffen dat niet iedere doelgroepwerknemer kan doorstromen. Daarnaast wordt ook 10 procent van de 'zittende populatie' van de beschutte en sociale werkplaatsen bij de start van maatwerk geëvalueerd. Ook daaruit kan eventueel doorstroom voortvloeien.

Enkele leden verwezen naar de proeftuinen en de samenwerking met het normaal economisch circuit. De proeftuinen hebben net als doel om na te gaan waar de drempels liggen voor doelgroepwerknemers om te kunnen doorstromen naar het NEC en ook om onmiddellijk na te gaan wat mogelijke oplossingen zijn.

Eind 2018 worden de proeftuinen afgerond met voor elk van de dienstverleners (BDO, Mentor en Deloitte) een publiek eindrapport met een overzicht van de resultaten en de belangrijkste (beleids)aanbevelingen. De resultaten van de proeftuinen worden begin 2019 verspreid naar de maatwerkbedrijven en naar de betrokken sectoren uit de reguliere economie. De resultaten en eindrapporten komen ook op de website www.socialeconomie.be.

Ondertussen werd aan Deloitte al wel een vervolgopdracht op de proeftuin in de zorgsector gegund. Die ging op 1 oktober 2018 van start en loopt tot 30 september 2019. De doelstelling van deze specifieke opdracht is om de proeftuinen in de woon- en zorgcentra te multipliceren, nieuwe proeftuinen op te zetten in de zieken-

huissector en te streven naar een structurele samenwerking tussen de sociale economie en de zorg- en welzijnssector om de doorstroommogelijkheden van doelgroepmedewerkers te vergroten.

Arbeidszorg

Het bestand van de VDAB bevat volgens de minister voldoende werkzoekenden die potentieel voldoen aan het profiel van activerende arbeidszorg. De VDAB nodigt deze werkzoekenden op dit moment opnieuw uit en bespreekt of activerende arbeidszorg voor hen een geschikte actie is. Hiermee werd recent gestart, waardoor er nog geen conclusies kunnen worden getrokken. In ieder geval zal de evaluatiewerkgroep begin 2019 voor het eerst vergaderen.

Een lid vroeg op welke manier de 'aanwervingsengagementen' van de maatwerkbedrijven zullen worden beoordeeld. Dit maakt volgens de minister net het voorwerp van het experiment uit. Het zal aan bod komen op de eerste werkgroepvergadering van begin 2019.

Een volgende vraag ging over de timing van het nieuwe kader voor arbeidszorg. De minister antwoordt dat de experimenten op 16 juli 2018 zijn gestart. Ze lopen in eerste instantie een jaar, met de bedoeling te verlengen tot twee jaar. Na het eerste jaar vindt een eerste evaluatie plaats om te bekijken of er al iets in een regelgevend kader kan worden vertaald.

Het is de bedoeling om de toeleiding van de MMPPS-groep naar de maatregelen in het kader van 'werk en zorg' te monitoren en dat in afstemming met de andere bevoegde ministers. Dit gebeurt momenteel al door overleg tussen de drie betrokken kabinetten en departementen en de VDAB en zal verder vorm krijgen door evaluaties en werkgroepen.

Kan arbeidszorg inspelen op het beleid inzake progressieve werkhervatting? De minister wijst erop dat er bij arbeidszorg geen arbeidscontract is. Daarom kan arbeidszorg niet worden gezien als tewerkstelling en kan er dus ook geen sprake zijn van progressieve werkhervatting. Het is wel mogelijk dat de adviserende geneesheer een persoon die actief is binnen arbeidszorg adviseert tot progressieve werkhervatting. Vanuit dit advies kan die persoon, al dan niet via de VDAB, naar betaalde tewerkstelling worden toegeleid. Theoretisch kan die persoon dan, wanneer een baan wordt gevonden, zijn of haar tewerkstellingsvolume opbouwen via progressieve tewerkstelling.

Lokale diensteneconomie

Voor een overzicht van de inspanningen om de initiatieven te ondersteunen om te groeien naar minstens vijf vte verwijst de minister naar het antwoord op een recente schriftelijke vraag (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2017-18, nr. 383). Belangrijk daarbij is uiteraard het groeipad voor 2017 en 2018. Met de oproep van 2017 groeiden er 26 initiatieven naar minstens vijf vte, met de oproep 2018 bijkomend nog 5 initiatieven.

Momenteel zijn er nog 78 LDE-initiatieven (van de 199) met minder dan vijf vte. De meeste geven aan dat, gelet op de aard van de dienstverlening, een groei naar vijf vte niet haalbaar is.

Belangrijk is dat de Vlaamse Regering ervoor heeft geopteerd om de inwerkingtreding van de vereiste schaalgrootte te verschuiven naar begin 2021. De voornaamste reden hiervoor is de hervorming van SINE naar individueel maatwerk. Die zal minstens een behoorlijke impact hebben op LDE en kan eventueel ook een

wijziging van die maatregel betekenen. Volgens de minister zou het daarom niet gepast zijn om nu erkenningen van LDE-organisaties in te trekken.

Gezien de SINE-hervorming momenteel nog wordt uitgewerkt en er nog geen voorontwerp van decreet aan de Vlaamse Regering is voorgelegd, is het weinig realistisch te verwachten dat het individuele maatwerk in werking zal treden in 2019. Daarom werd geopteerd voor uitstel tot 2021. Op dat moment zal hoe dan ook moeten blijken of de intrekking van de erkenningen van LDE-organisaties binnen het nieuwe kader opportuun of noodzakelijk is. Dat kan uiteraard vroeger, maar het is beter de uitstelperiode voldoende ruim te nemen.

Onderzoeken

Een lid informeerde naar de twee overheidsopdrachten voor studies over de economische en maatschappelijke meerwaarde en over de economische verankering van maatwerkbedrijven. De gunningsprocedure is nog lopende, dus de concrete kostprijs en looptijd is nog niet gekend. Als richtprijzen werden wel respectievelijk een bedrag van 80.000 euro en 65.000 euro (exclusief btw) gehanteerd. Als duurtijd voorziet de minister een jaar.

Eerder werden er vijf overheidsopdrachten gelanceerd voor onderzoeken naar de impact van strategische trends op de tewerkstelling van laaggeschoolden in diverse sectoren, bijvoorbeeld in de circulaire economie of e-commerce. De minister kan melden dat de resultaten van vier clusters voor einde november 2018 worden gepubliceerd op de website www.socialeconomie.be. Het clusteronderzoek over de circulaire economie wordt momenteel gefinaliseerd en vervolgens ook gepubliceerd. De resultaten worden voorgesteld op het event 'Maatwerk' dat op 29 november 2018 doorgaat in Antwerpen.

Het traject dat met HIVA werd opgestart om kwaliteitsvolle data te bekomen over de tewerkstelling in de sociale economie in Vlaanderen loopt nog. Het zit wel al in de eindfase.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het project dat aankopers van de Vlaamse overheid en van lokale besturen in staat moet stellen om na te gaan of hun textielleveranciers de fundamentele arbeidsrechten respecteren, is een pilootproject. Het doel is te komen tot een methodiek en deze te testen bij een aantal lokale besturen. Het was niet de bedoeling om alle gemeenten van bij de aanvang bij deze test te betrekken. Na dit pilootproject kunnen uiteraard alle gemeenten hiermee aan de slag.

De Sustatool werd op 5 oktober 2018 voorgesteld op de 'Dag Duurzaam Ondernemen' van Voka. Uit de contacten bleek dat reguliere ondernemingen zeer geïnteresseerd zijn in wat doelgroepwerknemers kunnen betekenen voor het normaal economisch circuit. Dit bleek ook tijdens een recent bezoek van de minister aan het bedrijf Picanol.

Gesco's

Een lid vroeg waarom de minister de gescohervorming als een uitbreiding ziet. De minister antwoordt dat het niet zozeer een groeipad in financiële middelen betreft maar wel een groeipad in het aantal doelgroepwerknemers, omdat de voormalige gesco's nu doelgroepwerknemers zijn.

3. Replieken

Rob Beenders waardeert het eerlijke antwoord van de minister over de SINE-hervorming. Zijn fractie vraagt niet om de aangekondigde hervorming te versnellen, maar wel om een slagveld te vermijden door de impact van de hervorming op voorhand correct in te schatten. De minister bevestigt nu dat de impact groot kan zijn en dat ze zich daarvan bewust is. Het lid raadt de minister aan de tijd te nemen om tot een goed akkoord te komen.

De minister haalde cijfers aan over het aantal NWWZ met een recht op tewerkstelling in de sociale economie. Die zijn volgens Rob Beenders verwarrend omdat ze niet overeenstemmen met de cijfers die de VDAB publiceert. Die verwarring kan gevolgen hebben voor de analyse van de doelmatigheid van de ICF-screening. Kan de minister verduidelijken waar ze haar cijfers heeft gehaald?

Sonja Claes verwijst naar dezelfde cijfers. De minister maakte daarbij een onderscheid tussen NWWZ met een recht op tewerkstelling in sociale en beschutte werkplaatsen en in LDE. Maar voor de beschutte werkplaatsen gaat het toch over mensen die dit recht verkregen op basis van een attest en niet op basis van een screening? De groep met recht op tewerkstelling in een sociale werkplaats werd wel echt gescreend volgens de ICF-methode.

Het lid heeft zelf gereageerd op het voornemen om voor de sector een derde RSZ-categorie te gaan hanteren. Daarmee wordt de sector echt niet vooruitgeholpen en daarom is het belangrijk dat ook de minister en de andere fracties daarop duidelijk reageren.

Uit het antwoord van de minister over de gescoehervorming leidt Sonja Claes af dat het niet om een echt groeipad gaat.

Minister *Liesbeth Homans* antwoordt dat de cijfers over werkzoekenden met een ticket voor tewerkstelling in de sociale economie cijfers van de VDAB zijn over de situatie op 31 oktober 2018. Als het lid andere cijfers heeft, gaan die misschien over het aantal mensen dat in een bepaalde periode dat recht verkregen.

De groep met een recht op tewerkstelling in een beschutte werkplaats bestaat op dit ogenblik inderdaad uit mensen die dit recht op basis van een medisch attest verwierven. Na de invoering van het maatwerk op 1 januari 2019 kan dit recht ook op basis van de ICF-screening worden verkregen.

De minister zal opnieuw contact opnemen met de federale overheid wat de RSZ-categorieën betreft. Wat niet belet dat ook anderen nogmaals die boodschap overbrengen.

III. Indicatieve stemming

Rob Beenders zal de begroting Sociale Economie mee goedkeuren. Het lid merkt daarbij op dat hij kritisch blijft over het beleid en dat niet alle bedenkingen van zijn fractie in het antwoord van de minister werden weerlegd.

Het aan de commissie toegewezen gedeelte Sociale Economie van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 wordt aangenomen met 10 stemmen.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Lieve MAES
Sonja CLAES
Rob BEENDERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AI	artificiële intelligentie
bbp	bruto binnenlands product
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
btw	belasting over de toegevoegde waarde
buso	buitengewoon secundair onderwijs
C-IBO	curatieve individuele beroepsopleiding
COOCK	Collectief Onderzoek en Ontwikkeling en Collectieve Kennisverspreiding
CPI	consumptieprijsindex
ECOOM	Expertisecentrum O&O Monitoring
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EVC	elders verworven competentie
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FLAG	Flemish Aerospace Group
FRIS	Flanders Research Information Space
FTI	Flanders Technology International
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen
gesco	gesubsidieerde contractueel
GIBO	gespecialiseerde individuele beroepsopleiding
GIPOD	Generiek Informatieplatform Openbaar Domein
GTB	gespecialiseerde trajectbegeleiding
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
hr	human resources
IBO	individuele beroepsopleiding
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
imec	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
Interreg	communautair initiatief van de Europese Commissie
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
K-IBO	individuele beroepsopleiding voor kwetsbare werkzoekenden
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LDE	lokale diensteneconomie
NEC	normaal economisch circuit
NEET	Not in Employment Education or Training
NWWZ	niet-werkende werkzoekende
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OKOT	onderwijskwalificerend opleidingstraject met VDAB-opleidingscontract
O&O	onderzoek en ontwikkeling
O&O&I	onderzoek en ontwikkeling en innovatie
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
POM	provinciale ontwikkelingsmaatschappij
PRACE	Partnership for Advanced Computing in Europe
PWA	plaatselijk werkgelegenheidsagentschap
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RVO	Roger Van Overstraeten Society
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIM	Strategisch Initiatief Materialen
SINE	sociale inschakelingseconomie
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
SWT	stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag

tso	technisch secundair onderwijs
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VAK	vastleggingskrediet
VARIO	Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VIA	Vlaams Intersectoraal akkoord
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VOP	Vlaamse ondersteuningspremie
VS	Verenigde Staten
VSC	Vlaams Supercomputer Centrum
vte	voltijdsequivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WOP	werkondersteuningspakket
WSE	Werk en Sociale Economie
ZIV	ziekte- en invaliditeitsverzekering

Bijlage 1: Antwoorden van minister Philippe Muyters op de vragen over Werk**1. Vragen van Emmily Talpe**

1. **Benutting van buitenlands potentieel.** *De commissie Diversiteit van de SERV heeft in 2014 en 2016 twee waardevolle adviezen uitgebracht over respectievelijk hooggeschoolde oud- en nieuwkomers met een migratieachtergrond en vluchtelingen. Zal de minister nog aanbevelingen uit deze adviezen ten uitvoer brengen?*

Antwoord:

Binnen mijn bevoegdheid heb ik reeds een groot deel van de twee adviezen ten uitvoer gebracht. Hierbij denk ik aan:

- Plan Integratie door werk, waarbij wordt ingezet op – waar mogelijk – vroege loopbaanoriëntatie en geïntegreerde trajecten naar werk;
- Ondersteuning van Nederlands op de werkvloer;
- De linken naar de beroepskwalificaties en kwalificaties op basis van ervaring in opleiding die in het economisch migratiebeleid in bepaald gevallen als gelijkwaardig worden aanvaard;
- Het geactualiseerde Actieplan ter Bestrijding van Arbeidsgerelateerde Discriminatie.

2. *Wat is de actuele stand van zaken en de concrete timing van de ontwerpen van decreet **EVC en GKK**, evenals van de uitvoeringsbesluiten?*

Antwoord:

Beide decreten worden nu besproken met de onderwijskoepels en onderwijsvakbonden. Er wordt gestreefd naar een tweede principiële goedkeuring nog dit jaar zodat alles, ook de uitvoeringsbesluiten, nog in werking kan treden deze legislatuur. De besluiten worden dus ook voorbereid om dit jaar nog in het regelgevende proces te kunnen zetten.

3. **Versterking van de doelgroepkorting.** *Op welke numerieke impact van het aantal jongere en oudere werkzoekenden die met een doelgroepenkorting aan de slag kunnen, wordt er met deze versterking gemikt?*

Antwoord:

We beschikken niet over wetenschappelijke studies om de impact van een dergelijke aanpassing in te schatten. Wel hebben we bij de ramingen rekening gehouden met de demografische en economische prognoses, opgesteld door het Planbureau en het Steunpunt Werk en Sociale Economie.

4. **De verbetering van sollicitatiefeedback door werkgevers** *is een onderdeel van het actieplan Knelpuntberoepen. Toont de praktijk al beterschap op het vlak van sollicitatiefeedback nu het pact tegen de krapte met de werkgevers is afgesloten?*

Antwoord:

In het kader van het pact tegen krapte zal de VDAB de sollicitatieopdrachten nauwer opvolgen en de verkregen feedback van de werkgever zelf registreren. Dankzij deze opvolging verkrijgt de VDAB meer sollicitatiefeedback over de toegeleide kandidaten. Ook wordt er blijvend bij de werkgeversorganisaties gesensibiliseerd om proactief sollicitatiefeedback te geven aan de VDAB. Op dit moment loopt er ook een call for ideas om verdere, laagdrempelige invulling te geven aan dit gegeven.

We zien op vandaag nog geen al te grote positieve evolutie wat betreft de cijfers. Ook de gewijzigde GDPR-wetgeving heeft vanaf mei wel een impact gehad op het verkrijgen van sollicitatiefeedback door de werkgever. Werkgevers zijn bezorgd over het doorgeven van data over hun sollicitanten aan de VDAB. Op de website worden werkgevers daarom over de gevolgen van de privacywetgeving geïnformeerd.

5. *Dit pact bevatte ook **de ambitie om het aantal IBO's te verdubbelen**. Werd inmiddels een streefdatum vastgelegd? Is er een concreet jaarlijks groeipad voor het aantal IBO's vastgelegd? Als we merken dat er in het tweede kwartaal van dit jaar in totaal 2185 IBO's werden afgesloten en amper 48 voor Brusselse werkzoekenden, zijn er nog opportuniteiten in het kader van interregionale mobiliteit. Zal dit aspect expliciet worden meegenomen in sensibiliseringsinitiatieven naar werkgevers toe?*

Antwoord:

Bij elke gelegenheid – contact met werkgevers, jobbeurzen enzovoort – maar ook specifiek in het kader van interregionale mobiliteit wordt informatie over de IBO en alle andere vormen van werkplekklere verspreid en gesensibiliseerd. De VDAB organiseert bijvoorbeeld jaarlijks een IBO-dag, dit jaar op 8 november.

Een concreet tijdspad is niet vastgelegd. De IBO en alle andere vormen van werkplekklere zijn maatregelen die op maat van de werkzoekende worden ingezet. De werkgevers hebben zich met het pact tegen de krapte geëngageerd om in werkplekken te voorzien voor die werkzoekenden die er nood aan hebben.

Bovendien is de huidige conjunctuur van die aard dat werkgevers aan kandidaten sneller een contract aanbieden in plaats van hen eerst stage te laten lopen op de werkvloer.

6. ***Stille arbeidsreserve.** De minister maakt melding van een diepere analyse van de stille arbeidsreserve dit najaar. De vraag is hoever het staat met deze analyse, welke zijn de voorlopige of definitieve conclusies en welke concrete beleidsopvolging mogen we verwachten? Op welke groepen wordt deze analyse specifiek toegespitst? Zullen laaggeschoolde vrouwen met een migratieachtergrond één van de prioritaire doelgroepen uit de stille arbeidsreserve worden om te activeren?*

Antwoord:

Het Steunpunt Werk, het Departement WSE en de VDAB zijn momenteel nog bezig met de analyse. Een gedegen analyse vraagt tijd. Hierbij wordt het potentieel aan arbeidsreserve verder verfijnd op basis van informatie die beschikbaar is in administratieve databanken. Zo kunnen we veel beter inschatten wie achter deze cijfers schuilgaat, wat het profiel is van deze mensen, welke instituties en actoren hen vandaag bereiken en welke drempels zij ervaren om aan de slag te gaan. Aansluitend worden ook enkele diepgaandere oefeningen opgestart naar het activerend potentieel van deze groepen, zoals bijvoorbeeld laaggeschoolde vrouwen met een migratieachtergrond.

7. **Duaal leren:** *Vanuit het Minderhedenforum worden we gewezen op het risico dat jongeren met een migratieachtergrond lopen om **moeilijker een stageplaats te vinden**. Indien dat gebeurt, verhoogt het risico dat ze alsnog als ongekwalificeerde jongere het onderwijs verlaten. Zal de minister specifieke aandacht besteden aan deze groep, maar ook aan het sensibiliseren van werkgevers, opdat jongeren met een migratieachtergrond hun toekomst niet gehypothekeerd zien?*

Antwoord:

Tijdens de proeftuinen duaal leren heeft men mij niet aangegeven dat er bepaalde leerlingen moeilijker een werkplek hebben gevonden. Het uitgangspunt is dat iedere jongere een werkplek heeft. Hiervoor werd zowel aan de school- als werkgeverskant initiatieven opgezet.

Indien er toch een werkplektekort is voor een leerling wordt er via een uniek SPOC (single point of contact) van SYNTRA Vlaanderen direct contact opgenomen binnen de sector, gaan de lokale UNIZO- en Voka-afdelingen aan het werk, alsook de VDAB en de werking binnen steden en gemeenten.

8. **Loopbaancheques:** *het is al herhaaldelijk uit de cijfers gebleken dat het vooral hooggeschoolde autochtone vrouwen tussen 25 en 50 jaar zijn die een beroep op loopbaancheques doen en dat de kansengroepen manifest achterlopen in het beroep doen op deze cheques. Welke maatregelen neemt de minister om deze kansengroepen actiever toe te leiden naar het instrument van loopbaancheques?*

Antwoord:

Kansengroepen willen we bereiken via gerichte sensibiliseringsacties in de pers en specifiek gericht naar intermediaren zoals huisartsen, centra voor basiseducatie en doorverwijzers uit de welzijnssector. Daarnaast zal de VDAB als regisseur een specifieke werking opzetten naar kansengroepen binnen loopbaanbegeleiding. Ook is er voorzien in een stimuleringsfinanciering waarbij loopbaancentra die zich specifiek richten op kansengroepen, bij het bereik van een bepaald minimum aan kansengroepen, een bijkomende vergoeding kunnen krijgen.

9. *Het aantal gebruikers van **elektronische dienstencheques** zit inmiddels boven de 60 procent, maar blijft ver van de beoogde 95 procent. Wordt dit cijfer aangehouden in de nieuwe aanbesteding voor de uitgiftemarkt? Zijn er daarnaast nog andere nieuwe aandachtspunten die in de aanbesteding zullen worden opgenomen?*

Antwoord:

Het bestek voor de nieuwe overheidsopdracht voor de uitgiftemarkt werd op 9 november 2018 gepubliceerd. De nadruk bij de gunning van het nieuwe bestek ligt vooral op de klantvriendelijkheid, de kwaliteit van de dienstverlening en de verdere digitalisering van het dienstenchequesysteem. In tegenstelling tot de vorige gunning wordt voor het drukken en uitgeven van papieren en elektronische dienstencheques deze keer geopteerd om te werken met een eenheidsprijs, zonder meer. Er wordt dus geen vast percentage voor elektronische dienstencheques bepaald. Gezien de uitgifte van elektronische cheques goedkoper is, heeft de indiener er alle baat bij om de elektronische cheques te promoten.

10. **TWE-trajecten:** de minister stelt in de beleidsbrief dat "het Versnellingsplan zal zorgen voor een verdere instroom in TWE". Wat betekent dit voor het totale aantal trajecten? De TWE-trajecten voor leefloongerechtigden zijn bijna twee jaar aan de gang. Heeft de minister al zicht op de resultaten van de eerste leefloners die deze trajecten hebben ingevuld? Is er sprake van doorgroei naar een nieuwe job? Hoe zit het met eventuele uitval?

Antwoord:

Alle cijfers betreffende TWE-OCMW – ook de uitstroom naar werk en stopgezette trajecten – worden per kwartaal in kaart gebracht (ook via schriftelijke vragen, zie bijvoorbeeld schriftelijke vraag nr. 32 van Emmily Talpe) en gemonitord. In 35 procent van de reeds gemeten trajecten zien we uitstroom naar werk op het tweede meetmoment (drie maanden na stopzetting TWE).

11. De minister sloot een akkoord met Waals minister Pierre-Yves Jeholet om **Waanse PWA'ers toe te laten als fruitplukker in Vlaanderen**. Welke resultaten heeft dat opgeleverd?

Antwoord:

De FOREM informeerde de VDAB dat er tot en met 30 september 2018 zo'n 290 Waalse PWA-werknemers zijn ingezet in het kader van dit protocol, goed voor een totaal aantal van 18.638 gepresteerde uren (een gemiddelde van 89 uur/PWA-werknemer).

12. Wordt er werk gemaakt van het **vereenvoudigen van het administratief systeem van wijkwerken**, meer bepaald voor scholen die vandaag voor elke prestatie van elke wijkwerker een aparte aangifte moeten doen?

Antwoord:

De VDAB en uitgiftemaatschappij Edenred houden periodiek overleg om de werkbaarheid van het systeem op te volgen. Het systeem is vatbaar voor aanpassingen. Een aantal gegevens zijn essentieel in kader van de monitoring van de maatregel. Dit heeft een invloed op de administratieve lasten.

13. De federale minister van Werk heeft het in zijn algemene beleidsnota op pagina 22 over **de invoering van de gemeenschapsdienst**, maar geeft aan dat "uit een eerste contact met de regionale ministers van Werk enkel interesse blijkt om het PWA-werk of het wijkwerken te versterken". Op welke manier zal de minister wijkwerken concreet 'versterken' met de gemeenschapsdienst?

Antwoord:

Het koninklijk besluit betreffende de gemeenschapsdienst is – naar ik vernomen heb – in voorbereiding. Eens het kader duidelijk is, zullen we afwegen of we binnen Vlaanderen voor deze maatregel een toepassing kunnen vinden binnen het gevoerde – activerende – beleid.

14. Daarnaast zouden we graag inzage krijgen in **de financiële reserves van de vroegere PWA's** en wat daarmee zal gebeuren. Is daar al duidelijkheid over?

Antwoord:

Neen. We verwachten een eerste, voorlopige stand van zaken na het eerste kwartaal van 2019.

15. *We willen de minister attent maken op het feit dat mensen zich als gebruiker aanmelden bij wijkwerken en daartoe de jaarlijkse verplichte inschrijvingsbijdrage van 7,5 euro betalen, maar vervolgens helemaal niets meer horen vanuit het wijkwerkcentrum. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de **vraag van gebruikers versus het aanbod** van wijkwerkers? Stelt zich hier een probleem?*

Antwoord:

Het is ongebruikelijk dat er geen wijkwerker aan een gebruiker kan worden gekoppeld, maar niet onbestaande. Het wijkwerken is immers gebaseerd op vraag en aanbod. Het is aan de bemiddelaar wijkwerken van de organisator om wijkwerkers en gebruikers te koppelen, en deze koppeling moet zinvol zijn in het kader van het traject van de wijkwerker.

16. *In mei 2017 lanceerde de minister de ESF-oproep **Werkinleving voor jongeren**, of WIJ3. Nieuw hieraan was dat jongeren ook aan slag konden in projecten rond Sport. Inmiddels zijn we anderhalf jaar verder en lopen die trajecten op hun einde. Kan de minister al feedback geven over de resultaten van deze WIJ3-trajecten?*

Antwoord:

Verspreid over heel Vlaanderen lopen er veertien projecten die de jeugdwerkloosheid bestrijden via de ESF-oproep WIJ3. De projecten zijn gestart op 1 oktober 2017 en lopen af op 31 december 2020.

In het eerste projectjaar (1 oktober 2017 tot 30 september 2018) zijn er 1494 jongeren gestart. De uitstroom kan pas op het einde van de trajecten worden gemeten. De eerste trajecten lopen af op 31 maart 2019. Voor 588 jongeren werd er reeds een tewerkstelling gemeten tijdens de WIJ-begeleidingen.

Uit de projectbezoeken van maart-april 2018 blijkt dat de jongeren in de WIJ3-projecten een zeer heterogene groep vormen. De begeleidingsactiviteiten worden afgestemd op de noden van het individu. Verder is het duidelijk op welke manier sport bijdraagt aan het verwerven van competenties en arbeidsattitudes. Organisaties kunnen hiervoor beroep doen op de aanbevelingen van de VUB en op het sportaanbod van Sport Vlaanderen.

17. *Het nieuwe activeringsplan van de VDAB, de zogenaamde 'Netflix', zal repercussies hebben op het aantal **lokale werkwinkels** en hun werking. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat er een aantal zullen worden gesloten. Is er al duidelijkheid over de sluiting van werkwinkels of andere aanpassingen op het vlak van capaciteit?*

Antwoord:

Zoals reeds aangegeven in het Vlaams Parlement op 24 oktober 2018 naar aanleiding van enkele actuele vragen, wordt het lokaal contact niet afgebouwd. Het vernieuwde dienstverleningsmodel heeft geen invloed op het aantal werkwinkels, wel op de dienstverlening die in de locaties wordt aangeboden. Er blijven evenveel bemiddelaars. Als we evenveel bemiddelaars hebben die zich beter kunnen concentreren op hun taak – omdat mensen die digitaal kunnen werken, dat vanaf nu ook doen – dan komt er meer tijd vrij voor de kwetsbaren.

Daarnaast was en is de VDAB niet aanwezig in elke gemeente waar op 14 oktober 2018 kon worden gestemd. We behouden nog steeds een uitgebreid netwerk aan locaties waar men zomaar kan binnenstappen en waar ook de tijd en ruimte is voor intensieve begeleidingsgesprekken door een persoonlijke bemiddelaar. Daarnaast versterken we onze dienstverlening met telefonische bemiddelaars, die van 8 tot 19 uur gratis bereikbaar zijn via een 800-nummer.

Er is dus geen nieuwe beslissing genomen en er is geen afbouwscenario voor het lokaal contact.

18. *In de beleidsbrief wordt er niets gezegd over **IBO-interim**. Daarvoor werden proeftuinen opgezet. Welk vervolg wordt daaraan gegeven?*

Antwoord:

De proeftuin werd bekend gemaakt aan alle uitzendkantoren. Er zijn reeds aanvragen om deelname gedaan, maar er is nog geen dossier concreet opgestart.

19. *In zijn Algemene Beleidsnota Werk (Parl.St. Kamer 2018-19, nr. 3296/018) van 25 oktober 2018, Kamer van Volksvertegenwoordigers) kondigt de federale minister van Werk op pagina 21 een **nieuw statuut aan voor de MMPPS**. Hij kondigt aan dat **het nieuwe statuut zal worden toegekend op basis van de ICF-methode** en stelt dat "daarbij voorzien wordt in een specifieke begeleiding naar tewerkstelling met een specifieke uitkering". Vermits de VDAB deze ICF-methode ook al gebruikt voor de toeleiding van doelgroepwerknemers naar Maatwerk of LDE, de volgende vragen:*

- 1) *Zal de ICF-screening door de RVA worden gedaan of zal dat de taak van de VDAB worden?*
- 2) *Zo dit de taak wordt van de VDAB, beschikt die over de nodige capaciteit om dit te doen, gelet op het feit dat er nu al sprake is van wachtlijsten voor de indicering van doelgroepwerknemers voor de sociale economie?*
- 3) *In hoeverre verschilt die ICF dan van de indicering voor doelgroepwerknemers voor de sociale economie?*

Antwoord:

- 1) De screening van de groep MMPPS behoort tot de bevoegdheid van de tewerkstellingsdiensten. De VDAB neemt dit dus zelf op.
- 2) Deze doelgroep wordt nu ook al gescreend door de VDAB, er is met andere woorden geen extra caseload.
- 3) Hoe met ICF gewerkt zal worden in het dossier van de groepen MMPPS en 'niet-toeleidbaar' is nog onderwerp van overleg.

20. *Met het oog op de toeleiding van werklozen naar het opstarten van een zelfstandige werd de werkhervattingstoeslag hervormd. Kan de minister een stand van zaken geven van het aantal werkzoekende 45-plussers dat een beroep heeft gedaan op deze maatregel?*

Antwoord:

De transitiepremie is in voege getreden op 15 maart 2018. Op 31 oktober 2018 hadden 112 werkzoekenden een goedkeuring voor de transitiepremie.

21. *Daarnaast merken we dat het **ESF-project 'Maak werk van je zaak'** met een opstart van 2308 trajecten tussen juli 2015 en juli 2018 een mooi resultaat heeft opgeleverd. De minister spreekt ook nog over een bijkomende **oproep 'Vluchtelingen en ondernemerschap'**. Kan de minister toelichting geven bij de stand van zaken van de bijkomende oproep? Hoeveel reacties zijn erop gekomen? Wat was het profiel van wie heeft gereageerd? Werd inmiddels al bepaald wie binnen dit project aan de slag kan?*

Antwoord:

De bijkomende oproep 'Vluchtelingen en ondernemerschap' is in feite een verlenging van de oproep uit 2016. Binnen deze oproep werd destijds één project gegund, namelijk project nr. 6471 'Ondernemen in Vlaanderen voor vluchtelingen', ook gekend als het AZO-project. De promotor van dit project is Stebo vzw, die het project uitvoert in een breed consortium van actoren op het terrein, met een aanbod over heel Vlaanderen. Met de verlenging lopen de projectactiviteiten nu

door tot 31 december 2019. Het huidige project richt zich tot de doelgroep vluchtelingen, met name asielzoekers, subsidiair beschermde, erkende vluchtelingen en gezinsherenigers gekoppeld aan voorgaande.

Wanneer op 1 januari 2019 de verlenging intreedt wordt de doelgroep uitgebreid naar inburgeraars. Deze uitbreiding past ook in de bredere benadering die de VDAB hanteert vanuit haar actieplan 'Integratie door werk'.

2. Vraag van Yasmine Kherbache

*Pagina 40 van de toelichting per programma (Parl.St. VI.Parl. 2018-19, nr. 13/2-J) betreft de **aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden**. Momenteel is er in 30 miljoen euro VEK voorzien. Hoeveel werd er effectief benut in 2018 van het krediet van 23 miljoen euro?*

Antwoord:

Voor 2019 is er in 23.987.000 euro VAK en 19.921.000 euro VEK voorzien voor de maatregel aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden. Er is momenteel (uitgave tot en met oktober 2018) 2,1 miljoen euro (VEK) uitbetaald voor deze maatregel.

3. Vragen van Bart Van Malderen

1. Koppeling databanken onderwijs en VDAB (pagina 14 van de beleidsbrief)

*Nieuw in het **Schoolverlatersrapport 2018** was dat door koppeling men nu naar alle 77.365 schoolverlaters kijkt. In vorige edities enkel zij die ingeschreven zijn bij de VDAB. Maar nu zien we wel niet welk deel zich niet heeft ingeschreven. In 2016 bijvoorbeeld schreven slechts 59.000 van de 71.518 schoolverlaters zich in. Vermoedelijk zal ook nu de verhouding hetzelfde zijn. Hoeveel schoolverlaters schreven zich niet in voor de VDAB? Hoeveel daarvan werden benaderd door de VDAB en konden worden gestimuleerd zich in te schrijven en werden in een traject opgenomen?*

Antwoord:

We verwijzen hiervoor naar het antwoord op schriftelijke vraag nr. 736 van 18 september 2018 van Miranda Van Eetvelde.

2. Tijdelijke werkervaring

*Op 1 januari 2017 werd **Tijdelijke Werkervaring-OCMW** voor leefloongerechtigden opgestart. Voor leefloongerechtigden maakt artikel 60, §7, een verplicht onderdeel van TWE uit. Vanaf de start tot eind augustus 2018 zijn er 9477 trajecten opgestart. Een jaar later werd **TWE voor werkzoekenden** gelanceerd. Op 24 september 2018 staat de teller op 2556 gestarte trajecten. Kan de minister de voorlopige resultaten weergeven van de 9477 opgestarte trajecten?*

Antwoord:

De cijfers in onderstaande tabel behelzen de lopende en reeds beëindigde trajecten

Opmerking: in de tabel zijn de cijfers opgenomen van alle gestarte trajecten tot eind september 2018. Het gaat hier over 9800 trajecten. De cijfers waarnaar verwezen in de vraag (9477 trajecten) zijn cijfers tot eind augustus.

Provincie	Aantal TWE-trajecten	waarvan bezig:	waarvan beëindigd:	Aantal beëindigde TWE-trajecten met eerste resultaatmeting	Aantal deelnemers aan het werk op resultaatmeting 1 (een dag na einde TWE)	% positieve uitstroom één dag na traject	Aantal beëindigde TWE-trajecten met tweede resultaatmeting	Aantal deelnemers aan het werk op resultaatmeting 2 (drie maanden na einde TWE)	% positieve uitstroom 3 maanden na traject
Antwerpen	4.934	3.481	1.453	1.453	342	24%	1.150	465	40%
Limburg	514	400	114	114	30	26%	83	24	29%
Oost-Vlaanderen	1.830	1.389	441	441	100	23%	351	96	27%
Vlaams-Brabant	876	634	242	242	60	25%	196	51	26%
West-Vlaanderen	1.646	1.183	463	463	97	21%	353	102	29%
Vlaanderen	9.800	7.087	2.713	2.713	629	23%	2.133	738	35%

*Waarom ligt dat **aantal verhoudingsgewijs veel lager** voor de sinds 1 januari 2018 opgestarte trajecten voor werkzoekenden (2556)? Heeft dat te maken met de toeleiding?*

Antwoord:

Eind oktober 2018 werden 2912 werkervaringstrajecten voor werkzoekenden opgestart en het objectief voor 2018 bedraagt 4441 trajecten. Om dit objectief zo goed mogelijk te halen, onderneemt de VDAB verschillende acties om de toeleiding vlot te laten verlopen. Uit bevraging blijkt dat de inhoud van het traject en het aanbod van de partners in sommige gevallen onvoldoende gekend is op de werkvloer om de juiste klanten toe te leiden. De VDAB onderneemt gerichte acties naar de werkvloer en de partners om hieraan tegemoet te komen. Daarnaast zet de VDAB sinds september 2018 in op de screening van langdurig werkzoekenden met de bedoeling om hen een passend aanbod naar werk te bieden, waarbij deze werkervaringstrajecten een interessant instrument zijn.

3. Wijkwerken

*Eind augustus 2018 waren er 8287 **wijkwerkers** met een ondertekende wijkwerkovereenkomst. Hiervan hebben reeds 7222 personen effectief prestaties geleverd binnen wijkwerken in de periode van januari tot en met juli 2018, goed voor 1.186.699 uren. Welk aandeel van de 8.287 bestaat uit de **vroegere PWA's**?*

Antwoord:

6602 van deze 8287 wijkwerkers waren ook reeds actief in het vroegere PWA-systeem.

4. Snijvlak Werk-Welzijn (pagina 45 beleidsbrief)

*Het afsprakenkader met het RIZIV, de verzekeringsinstellingen en VDAB/GTB wordt verder opgevolgd en uitgevoerd in kader van de regelgeving inzake **re-integratietrajecten**. In 2017 werden 2875 trajecten voor personen met een ZIV-uitkering beëindigd. Deze trajecten hadden een gemiddelde duur van twaalf maanden. Een jaar na de start van het traject was 23,6% aan het werk, twee jaar na de start van het traject was dit 31,5%. Gelet op de (lange) gemiddelde duur trajecten (twaalf maanden) is de **uitstroom** laag. Ziet u hiervoor een verklaring?*

Antwoord:

De uitstroomcijfers voor de ZIV-doelgroep zijn vergelijkbaar met de uitstroomcijfers voor de totale groep van personen met een arbeidsbeperking (over de uitke-

ringsstelsels heen). Bovendien weten we dat er een oververtegenwoordiging is van personen die in combinatie met hun aandoening over een lage scholing beschikken. Gerelateerd aan de doelgroep zijn deze cijfers eerder positief te noemen. Uit evaluatieonderzoek via VIONA over deze trajecten weten we dat de personen gemiddeld 3,5 jaar eerder hun eerste erkenning als arbeidsongeschikt kregen. Die gemiddelde ziekte duur betekent overigens niet dat de persoon 3,5 jaar continu arbeidsongeschikt is. Periodes van ziekte wisselen doorgaans af met periodes van arbeidsgeschiktheid. De duur van de laatst gekende aaneengesloten periode van arbeidsongeschiktheid ligt gemiddeld op twee jaar voor het traject. De duur van de trajecten is in deze dan ook geen goede indicator van de periode dat men niet actief is op de arbeidsmarkt. In die zin is een tewerkstelling van een kwart na een jaar geen slecht resultaat. Uit datzelfde VIONA-onderzoek en uit onderzoek dat het RIZIV zelf heeft gevoerd, weten we bovendien dat de return on investment hoog is. Zowel op maatschappelijk als op individueel vlak.

*Welk aandeel van hen heeft **effectief recht (toegekend) op een VOP-ondersteuning**? Quid met de overige: waarom niet?*

Antwoord:

De VOP wordt momenteel toegekend aan personen met een indicatie arbeidshandicap die te kampen hebben met een blijvend en langdurig probleem van deelname aan het arbeidsleven. Niet alle personen die een ZIV-uitkering hadden beantwoorden aan deze criteria.

Met de uitbreiding van de doelgroep naar personen met een indicatie arbeidshandicap die rendementsverlies of bijkomende kosten ondervinden wegens een ernstige aandoening, maar waarin nog progressie mogelijk is (VOP met tijdelijk karakter), zetten we wel een belangrijke stap voor de ZIV-doelgroep. Want juist in die groep van mensen die erkend arbeidsongeschikt zijn, zien we mensen met aandoeningen die een intense en zware behandeling nodig hebben. Via de uitbreiding van de VOP kunnen we vanaf 1 januari 2019 aanstaande werknemers of werkzoekenden, ook in de behandelingsperiode, ondersteunen als dat nodig is. In beide gevallen bekijken we dat het rendementsverlies of de bijkomende kosten jobonafhankelijk zijn, deze moeten in alle types job aanwezig zijn die de persoon kan uitoefenen. Het is immers niet de bedoeling om een persoon te ondersteunen in een job die op langere termijn negatieve gevolgen heeft voor zijn of haar gezondheid.

*Hoe zal de minister ervoor zorgen dat **meer personen** gebruik zullen maken van de VOP?*

Antwoord:

Naast de verspreiding van de informatie met betrekking tot alle 'bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen' via onder meer werk.be en VDAB.be wordt – naar aanleiding van de uitbreiding van de VOP met tijdelijk karakter – informatie verspreid via nieuwsbrieven (Werkzine enzovoort) en informatie overgemaakt aan stakeholders, onder meer via een werkgroep van het Permanent Overleg Werkzoekenden met een Arbeidshandicap.

Daarnaast denken we na over een aantal informatiecampagnes met betrekking tot alle bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen, met andere woorden ruimer dan de VOP:

- informatiecampagne rond het uitbreiden van de doelgroep voor de VOP bij de intermediären van de VDAB en die van de partners onder meer via de Dienst Arbeidsbeperking van de VDAB, jobcoaches van de erkende GOB's en andere partners die instaan voor begeleiding tijdens werkplekleren en VDAB-, GTB- en andere bemiddelaars enzovoort;

-
- informatiecampagne bij arbeidsgeneeskundige diensten, huisartsen en advise-
rende artsen;
 - informatiecampagne bij gebruikers- en belangorganisaties.

Bijlage 2: Antwoorden van minister Philippe Muyters op de vragen van Daniëlle Vanwesenbeeck over Economie, Wetenschap en Innovatie

1. *Inzake de kmo-portefeuille stelt de toelichting bij het programma EWI op pagina 69: "De VAK daalt met k€ 12.000 t.o.v. BA2018, omdat in 2018 een deel van de VAK uit de investeringsprovisie werd gehaald, dewelke nog niet werd verdeeld voor 2019.". (Parl.St. VI.Parl. 2018-19, nr. 13/2-E). Wat was het **totale VAK in 2017 en 2018** (met opdeling tussen respectievelijk regulier budget en deel investeringsprovisie)?*

Antwoord:

2017: Het basisbudget bedroeg 41 miljoen euro, wat verhoogd werd met 10 miljoen euro vanuit de investeringsprovisie. Dit geeft in totaal 51 miljoen euro VAK (zowel bij BO2017 als BA2017).

2018: Budget van 41 miljoen euro, verhoogd met 10 miljoen euro vanuit de investeringsprovisie, gaf 51 miljoen euro VAK bij BO2018. Bij BA2018 werd nog 2 miljoen extra vanuit de investeringsprovisie overgeheveld waardoor het budget 53 miljoen euro VAK bedroeg.

*Kan deze paragraaf bijkomend worden toegelicht? Dreigt geen **krediettekort door de neerwaartse bijstelling**? Zal in 2019 opnieuw een deel uit de investeringsprovisie worden gehaald?*

Gezien de 12en-regeling (door het einde van de legislatuur) in 2019 en dus de beperking van inzet van de budgetten werd ervoor geopteerd de provisie nog niet te verdelen bij BO2019 in tegenstelling tot de voorgaande jaren. De provisie kan dan, conform de 12en-regeling, ingezet worden waar de nood het dringendst is en laat zo ook beleidsruimte voor de volgende regering die dan niet voor voldongen feiten geplaatst wordt.

*De memorie stelt tevens dat de VAK 'voorlopig' op 41 miljoen euro wordt geraamd. Hoeveel **VAK-behoefte** wordt **voor 2019** op basis van de huidige prognoses geraamd?*

Antwoord:

Als de trend van 2018 zich doorzet zal voor de totaliteit van 2019 ongeveer 60 miljoen euro nodig zijn. Herverdeling in 2019 is dus te bekijken in functie van de noden maar op basis van deze 'voorlopige raming' niet nodig alvorens de volgende regering een beslissing kan nemen en dus de 12en-beperking wegvalt, aangezien de voorlopige raming ruim voldoende is voor het eerste half jaar.

2. *Toelichting bij het programma EWI, pagina 71: hier wordt gelijkaardige opmerking gemaakt met betrekking tot de **Strategische Transformatiesteun**. Wat was het **totale VAK in 2017 en 2018** (met opdeling tussen resp. regulier budget en deel investeringsprovisie)?*

Antwoord:

2017: Budget van 28 miljoen euro bij BO2017, verhoogd bij BA2017 met 15 miljoen euro vanuit de investeringsprovisie geeft 43 miljoen euro VAK budget in 2017.

2018: Budget van 41 miljoen euro, verhoogd met 10 miljoen euro vanuit de investeringsprovisie gaf 51 miljoen euro VAK bij BO2018. Bij BA2018 werd nog 2 miljoen extra vanuit de investeringsprovisie overgeheveld waardoor het budget 53 miljoen euro VAK bedroeg.

*Kan deze paragraaf bijkomend worden toegelicht? Dreigt er geen **krediettekort door de neerwaartse bijstelling**? Zal in 2019 opnieuw een deel uit de investeringsprovisie worden gehaald?*

Antwoord:

Het antwoord is analoog aan het voorgaande: gezien de 12en-regeling in 2019 en dus beperking van de flexibiliteit van inzet van de budgetten werd ervoor geopteerd de provisie nog niet te verdelen bij BO2019 in tegenstelling tot de voorgaande jaren. De provisie kan dan, conform de 12en-regeling, worden ingezet waar de nood het hoogst is. Dat laat ook beleidsruimte voor de volgende regering, die dan niet voor voldongen feiten wordt geplaatst.

*Hoeveel **VAK-behoefte** wordt **voor 2019** op basis van de huidige prognoses geraamd?*

Antwoord:

Op basis van de huidige prognoses verwachten we opnieuw een bedrag in de buurt van 43 miljoen euro VAK nodig te hebben in 2019.

3. *Memorie van toelichting pagina 71 m.b.t. STS: "De **bijsturing van het beoordelingskader** heeft zoals verwacht een impact gehad op de goedkeuringsratio". Kan deze paragraaf worden toegelicht?*

Antwoord:

De bijsturing van het beoordelingskader is ingegaan eind 2016, waarbij meer gewicht gelegd werd op het innovatief gehalte om zo de innovatieve kwaliteit van de instroom te versterken. Hierdoor is het slaagpercentage van de dossiers gedaald van circa 76% naar circa 60%.

4. *Memorie van toelichting pagina 72: de investeringsprovisie van 115 miljoen euro wordt voorlopig niet verdeeld. Is er reeds zicht op de **beoogde verdeling**? In dat geval graag een overzicht.*

Antwoord:

De verdeling van de provisie in 2019 is nog niet gekend. Zoals voorgaande jaren lopen de vragen met betrekking tot de verschillende dossiers binnen en wordt een oplijsting gemaakt met het oog op een eerste reeks dossiers in het voorjaar van 2019.

*Kan een overzicht gegeven worden van de (voorlopige) verdeling van de **investeringsprovisie 2018**?*

Antwoord:

De investeringsprovisie wordt in 2018 als volgt verdeeld:

Bij BO2018 werden de volgende verdelingen gedaan:

- 10 miljoen euro naar kmo-portefeuille;
- 15 miljoen euro naar STS;
- 180.000 euro naar de beheersvergoeding win-winlening.

Saldo op de provisie bedroeg 89,820 miljoen euro bij BO2018.

Bij BA2018 werden opnieuw een aantal bedragen herverdeeld voor in totaal 19,715 miljoen euro, zodat nog een saldo van 70,105 miljoen euro beschikbaar was.

De herverdelingen bij BA2018 betreffen transfers naar:

- Kmo-portefeuille: -2 miljoen euro;
- Rentetoelage als gevolg van hinder door openbare werken: -3,035 miljoen euro;

- Hinderpremie: -4,062 miljoen euro;
- Werkingsuitgaven: -0,132 miljoen euro;
- Inkomenscompensatie hinder openbare werken: -0,79 miljoen euro;
- EFRO: -0,138 miljoen euro;
- Onderzoeken ter ondersteuning van het beleid inzake toegang tot financiering; en/of ondernemerschapsbevordering: -0,2 miljoen euro;
- Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap: -1,061 miljoen euro;
- Fiscale minderinkomsten federale overheid in het kader van de win-winlening (artikel 132 decreet): -5,575 miljoen euro;
- FWO, Kom op tegen kanker project: -1,000 miljoen euro;
- Plantentuin Meise digitaliseringsproject: -1,900 miljoen euro.

TOTAAL: -19,893 miljoen euro

Deze herverdelingen werden gedeeltelijk gecompenseerd door een transfer naar de provisie vanuit de middelen voor het e-loket (+0,178 miljoen euro), zodat finaal 19,715 miljoen euro werd herverdeeld van de 89,82 miljoen euro en dus 70,105 miljoen euro resteerde bij BA2018.

In de loop van 2018 werden bijkomend nog volgende investeringen gedaan :

- Flanders Make (uitbouw en inrichting derde fysieke locatie + SBO en ICON-projecten): 15 miljoen euro;
- Onderzoeksprojecten en Ontwikkelingsprojecten, bijkomende middelen: 15 miljoen euro;
- STEM 2,5 miljoen euro;
- ICT uitgaven FWO 0,5 miljoen euro.

Met het resterende saldo wordt voor de Vlaamse Regering tegen het einde van dit jaar nog een dossier rond investering in onderzoeksinfrastructuur voorbereid en een dossier rond slimme verkeerssturing.

*De **opstap van 5 miljoen euro VAK voor investeringen** economie en innovatie: hoe zal dit worden aangewend?*

Antwoord:

Deze middelen staan op de provisie van het Departement EWI en worden meegenomen in de algemene oplijsting van de investeringsdossiers voor 2019.

*5. Toelichting per programma, pagina 90: over de projecten Lichte Structuren. Voor welke **Lichte Structuren** is er nog VEK nodig? Graag overzicht van de **resterende betaalkalender** (2019 en volgende) alsook van de betalingen in 2018 (per structuur).*

Antwoord:

In 2018 werden volgende betalingen uitgevoerd voor de projecten Lichte Structuren (basisallocatie Lichte Structuren voor zowel WT als IS-artikels). Het betreft de effectieve betalingen, wat kan verschillen van de aanrekeningen in 2018.

CATALISTI	2.451.151
FLANDERS' DRIVE – Lommel	434.070
FLANDERS' FOOD	693.000
Flanders InShape (nu AMS)	176.574
FLANDERS SYNERGY	324.924
I-CLEANTECH	627.456
SIM	2.760.739
SOCIALE INNOVATIEFABRIEK	427.516
VIL	350.118
VIM	114.784
TOTAAL in euro	8.360.334

Er zijn nog een aantal betalingen die zowel in 2018 als in 2019 zouden kunnen landen. Deze zijn hieronder weergegeven in euro:

CATALISTI	470.006
FLANDERS' DRIVE – Lommel	1.226.809
FLANDERS' FOOD	637.000
Flanders InShape (nu AMS)	141.019
FLANDERS SYNERGY	259.863
I-CLEANTECH	801.428
SIM	3.234.657
SOCIALE INNOVATIEFABRIEK	178.989
VIL	35.080
TOTAAL in euro	6.984.851

De volgende betalingen worden alvast in 2019 en volgende voorzien. Een deel van de bedragen van bovenstaande lijst moeten daar nog aan toegevoegd worden, vandaar dat de prognose 12.809.000 euro aan VEK in 2019 bedraagt, zijnde 7.855.000 euro op basis van de tabel hieronder en nog voor 4.954.000 euro voor betalingen van bovenstaande lijst van 6.985.000 euro.

	2019	2020	2021	2022
in euro				
CATALISTI	2.058.398	593.639		
FLANDERS' DRIVE – Lommel				
FLANDERS' FOOD	1.188.356	962.420	631.304	347.769
Flanders InShape (nu AMS)				
FLANDERS SYNERGY	250.619	104.606		
I-CLEANTECH	900.386			
SIM	3.100.841	1.233.160	295.400	
SOCIALE INNOVATIEFABRIEK	178.958	56.998		
VIL	177.284			
TOTAAL	7.854.841	2.950.823	926.704	347.769

*Er wordt verwezen naar een **VEK-behoefte** van 11,024 miljoen euro, terwijl voor 2019 slechts 7,907 miljoen euro is voorzien. Kunt u de **discrepancie** duiden? Betreft de 11,024 miljoen euro meerdere jaren (dus niet enkel 2019)?*

Antwoord:

In 2019 is er voor 7,907 miljoen euro aan VEK voorzien voor niet-interne stromen. Daarnaast is er ook VEK voorzien op internestromenartikels Hoger onderwijs en VITO. De combinatie van de IS en niet-IS artikels is het totale voorziene VEK.